

رہنگیں لال

(پنجمی)

حاجی ہومن بزدار

اسحق بزدار

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

سنگدیر لال

(پنجی)

شوهان: (۱) حاجی محمود مومن بزدار

(۲) محمد اسحاق بزدار

بلوچی اکیڈمی
کوئٹہ

کلیں حق پہ بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

ستمبر ۱۹۶۳ء

اولی بار

نصف صد

لیکھو ~~7.0~~

تہیت کلدار

بہا

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

چھاپ کھنوک

قلات پریس کوئٹہ

چھاپ جاہ

پ - ن

کتابت

[Faint, illegible text and markings at the bottom of the page]

شماره	سررشته	تاکدیم
۱	لقاہ	۱۱
۲	شیر حاجی خان غلامانی بزدار	۱۲
۳	خیر محمد بزدار	۱۹
۴	لقاہ	۲۵
۵	رحمن بزدار	۳۰
۶	لقاہ	۳۷
۷	"	۴۱
۸	"	۴۵
۹	"	۴۹
۱۰	"	۵۲
۱۱	شیر سید نجف شاہ اول و نشان	۵۷
۱۲	شیر سید نجف شاہ دوم و نشان	۶۵
۱۳	شیر سید مہر شاہ نشان	۷۰
۱۴	شیر حضرت امیر احمد بزدار و باروا	۷۶
۱۵	شیر سردار عاشق محمد خان و باروا	۸۰
۱۶	شیر حضرت خواجہ حافظ تونسوی و باروا	۸۸
۱۷	علی محمد بزدار	۹۲
۱۸	شیر	۱۰۱
۱۹	شیر استاد محمد و بیان	۱۰۸

۱۱۳
۱۱۶
۱۲۱
۱۲۶
۱۲۸
۱۲۹
۱۳۰
۱۳۳
۱۳۴

شیر
مواربان بزدار
دستانخ
لقاه
چهاربند
متفرقات
شیر احمد شاه
لقاه
شیر سید نجف شاه بخاری

۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹

چھوش تہ تمن بزدارشہ شیرو شاہری و پھریں بھل
 ہر شاہری و ٹی تب و شاہری پٹ و یہ لوہیں دگ و
 را ہے ہسے ڈول و محمود بزدار و دی یہ لوہیں دگے
 سرا جزان گندوں محمود بزدار گیشتر و ٹی سردار او
 تمندارانی گرا بیٹ. او آہنی و پچھ سردارانی و ش
 کنع و خاطر سردارانی و ٹپ کھٹ آہانی تعریف و
 گال و گفتار پر بستغوں شاہری و ٹی چند و تہ اے
 ڈولیں پچھ شیرو یا گالے مئے دست و نیا تکو کہ شہ آہنی و
 ماراے واڑہ و درباری شاہری بیٹھے حال معلوم بیٹ
 مگر نامی این صوفی شاہری چکھا بزدار و کھڑدے گال
 مارہسے ڈس دیوں کہ محمود بزدار یہ درباری شاہری و
 چھو کہ چکھا بزدار و ٹی یہ شیروے لاف و گشیت کہ

محمود حریف چھو لیں تقصرا
 گوا نکھے کہ دست و دے دفا
 عمراہ کہ گوازیں تھو بہا
 پیا کھپڈ نو اے یہ شکار
 نئے حاکماں سستو پیار
 چھے و گشغابت بہت ترا
 آفاں میاں سردیں گرا
 شاں بوتل و جوان و درا
 روخ بیٹھیں جلدیں حر و

یہ دومی شیئرے لاف چکھا بزدار محمود ء را
چھوش گشیت گال ایشوں کہ۔ ۵

محمود مناں شیراں مہن
دانا تھری دیشوں وزن
بھونڑا جھلی مہن،
بل بے پھڑیں کوٹ ء گھڑوں
گھیر گھمڑی موڑاں کھنوں

آں مرٹ کہ۔ ا جانی سروں
ڈاہہ در یائی دل نووں
ہے ڈول ء یہ تھی شیئرے لاف چکھا بزدار
چھوش گال کھٹیت کہ۔ ۵

پشکھن محمود لعل خان ء اُمت ء ایشوں کھشا
پشٹوس بازہ گوشتتو عا لما پشٹو شکار
نی دماں کجھا کھنوں کچھ شتی سہی پشٹاں
رکھنیاں اُمتل ء داری ہمیدا کھا غذاں دیماباڈ
چکھا بزدار ء اے بڑزی گال مار دو حور ء ڈوس

دیوں۔ یکھے ایشیں کہ محمود بزدار یہ در باری اپن شاہرے
بیشو۔ دومی اے کہ محمود بزدار گوں چکھا بزدار ء ہم زمانخ
پیشو۔

شاہرے پھیلویں نام محمود پھٹ ء نام لعل خان اٹی۔
شاہرے شے متن بزدار ء لدوانی ٹھکلا ء کہ متن بزدار ء مستریا

ٹھکراں شہ یکھے انت۔ شاہرے مرک ع پھدا بچھ نریں
اولاڈے گندغانیٹ۔ بلے جنکھ۔ ناخوزا تک او دومی
بازیں سیادو عازیر بازو نتھی۔

گمان انت کہ محمود بزدار شہ مروشی ع یکھنڈو دہ سال^{۱۱۰}
پھیشا سن ہژدہ صدو سے گیسٹ ع پید ا بیٹو۔ او داں
سے گیسٹ دہ سال عزیزید گوارا نینگارند شہ مروشی ع چہل
سال ع پھیشا سن نوزدہ صدو سی ع بیران بیٹو۔ شاہرے
گیشتریں شیرز مالخ ع جہل و بڑازاں شیر بڑا تھغوں۔ حالی
دو شیر مئے دست ع کھفتغوں کہ شہ آہناں یکھے لقاہ او
دومی موتک ع۔ یہ شیرے ع لاف ع پاکیں بادشاہے
قدر تانی بارو اچھوش گشیت کہ سہ۔

خدائی قدرت و کاراں

نبی برحق ہیں گویا راں

پیر بغداد گو شہراں

ہمیشاں دیدغاں داراں

ہے شیرے لاف ع دیمتھرا کوڑوین دنیاے

پیدائش ع بارو اچھوش گشیت کہ سہ۔

زین آزاں گواستاراں

ماہ ع روشن چمکاراں

روحا ع بے کھاراں

چھشوں جوڑنقمہ کسب داراں

شیرے لاف و پنتاں واٹ چھوش گئیٹ کہ سہ
 وئی رت و شاگیرا رے
 نواشاں روشغاں وارے
 دست و بیکساں شہارے
 ولی گوٹوں پھدی تیارے

ہمے شیرے لاف و میتھرا یہ ہندے و بڈیں کارانی
 بار و اچھوش گئیٹ کہ سہ

خدائی دفتر وں چھیا ریں
 کلاں حال بلگا ریں
 وڈھی پیڈ مڑ واریں
 لاہانگ سینسا ریں

شاہرے تھیو غیں شیرشہ ہمیرا زیں نصیحتاں گال و
 گفتاراں پھروں، ایشانی یکھ یکھ صیغابیان کھنخ مزیں خت و
 لوٹھیٹ او تھیو غیں کتاوے جوڑ بیٹ۔

لقاہ

خدائی قدرت و کاراں
 نبی بر حقیق گوں یا راں
 ولی بغداد دے گوں شہراں
 ہمیشاں وید غاں داراں
 زمیں آزماں گوں استاراں
 اے ماہ و روش چمکاراں
 روحا عبرتاں کھاراں
 چھشوں جوڑ ننتھ کسبداراں
 ڈغار و وذا مزیں کھفتو
 ولی پیداش یہ آسیو
 گڈا بت آدم ربستو
 گو بت ما ذن برکتو
 خدائی رب اسرار
 کھشک جوڑ ننتھ پھمے کار
 زور تھو رسترا چالی
 کھٹی شہ گھوڑ وا خالی
 خدائی قدرتوں رنگی
 یہ مرگے در کھنی ہندی
 چڑھی در شکے سرانندی

ہموذا بانزراں چھنڈی
 رُوح گلِ فلقشوں چندی
 آمرشہ آ میر ابستی
 ہوا شہ ڈو برا کھشتی
 نکاح جائز کھٹو اِشتی
 شلٹو امتء نو ذی
 شموذا کھنڈ صحتو گیزی
 سرے پیغمبر و صحابی
 سرے ہند و سرے وہابی
 سرے اولیا مزین پیروں
 سرے دور و رخ مہذوروں
 سرے ترکہ گریں خانوں
 حقیقی واژہء زانوں
 وئی فرضاں دے فرمانوں
 دوئیں جہاناں ہماں جوانوں
 سرے فی عاشقوں حقی
 آل راے ایکھو میں تکی
 نے پھٹھاں بیکسے پوشی
 نے دوڑہ عاشقاں شوشی
 سرے گنگ سرے دانا
 سرے مجذوب اُورانا

سرے بے ہوش شے جہانا
 نبی و خلق میں بانہا
 حسا وے شاہرے پھولے
 حقیقی واثرہء گولے

شیر حاجی خان غلامانی بزدار

سو اے میں گوں ستارا
 نیچے مئے وین سڑ وارا
 سرے پھٹٹ شمشے کارا
 نواشن یر فرض انکارا
 بے رنجے شہ و ربارا
 گھلوں گنجی شہ کن گارا
 چھڑی گیزی پھمے کارا
 کہ دین یر تات پتارا
 جڑی بندوں شہ چودھارا
 جڑوں کھو کھر پھمے لگارا
 گروخان نو ذچمکارا
 ریشوں فرش یر پھمے ٹھینگارا
 شلوں او ٹیند قطارا
 بوٹی چنڈ بی سہرا
 ملی روزی آن سہدارا
 پھری ستمائے ہندارا
 گروں مومن ولی رندارا
 نیچے بستغین بندھارا

کُفرا اَنج کھنوں سندھا
 موڑوں بے سر میں گندا
 شے ابلیس و ر ذیں جنگا
 کھپڑاں و ر شفوں بندھا
 مجنوں کو پراں کندھا
 وئی ربّ و شاگیر آری
 نواشاں و ر شخاں داری
 اود ستے بے کساں شہاے
 ولی گوشتوں پھڑکی تیارے
 ربّ و آنگہ اسرارے
 ضروری گند غی ماریں
 خدائی بستغین شہریں
 گل گیند یخ دھوندھا رہیں
 شیرا جل گواندھا رہیں
 ہموذا کو مھوے تیاریں
 وژمن باز بیاریں
 ربّ و پھوڑ بٹھیاریں
 جگ و پھول گفتاریں
 کوڑ و کھٹ کھڑ داریں
 ہموذا تات پچاریں
 اول بد میں چغل ماریں

در و عنال آنکہ بنیادیں
 امیری و فترا اواریں
 بیا لوڑی خبر داریں
 کہ شیری دفترے تیاریں
 پھینچا مے برو بیاریں
 دا و ز کہ راج بُز داریں
 تمن ء آنکہ سطر داریں
 دل و گوشا کھنے داریں
 بے میں حال گفتاریں
 خذائی دفتروں چھیاریں
 کلاں حال بنگا رہیں
 کہ و ڈھی پیڈ مڑ داریں
 لاہا سنگ سینا رہیں
 رڑ تھو پیشے و ہاریں
 لو اں کہ آ لکھاں گواریں
 حاجی گیسر کھے مارا و
 وٹی شان ے طلب دارو
 غریو ے بے کس ے یارو
 مہمان ے و لی دارو
 دمنگو چھی چھری حاجی
 حضور آنکھی بھاجی

پر صفتی قادی و ہادی
 جنتی لونگ و گوں ساریء
 شتو ستر دار ہاڑیء
 قدم پوشی گو زاریء
 دھیان کھلتی مس باریء
 حضور بدیشو کچھریء
 نیء پھلوء شیرا،
 ہمانکے تادری پیرا
 پر صفتی گو زبر زیرا
 چھذا رو شے رواں بدیشو
 او آتکو ہر کھسا دیشو
 ہماں کارا اُندا کھاری
 نویشی کھس انکاری
 لگی زور نے زاری
 ولی روش و کھوت گو کشتی
 قلم ز رتھو کھتی تصدیق
 میا ز شاں بیکھواں گو کشتی
 حضورا پھر پشغے ششتی
 چھئی شے ڈوہرا کھشتی
 ہمانہاں تادری ہشکی
 مقیمی جاگہیں بہشتی

پس ماہی

۱۷

حاجی خان شتو شستی
 وئی کھڑ دے مز اگھتی
 لغوش دینوں گوبا جھیء
 دلء نزی کھنے روصا
 مخنی آ پتی درو ہا
 در ا کھنے سے ڈو ہا
 کھنے کا بو وئی تختا
 خدا لائیت شاد بختا
 اول داں آخر وقتا
 خندتھو ڈر منے کتا
 کھجور و محمد و ملا
 موسیٰ پور ترون کلا
 صلاح یکھے کھنے سجدلا
 دی شے عطری ملا
 نوے محتاثر دریں چلہا
 بیا لوڑی تھو چھرا نا
 کھنے حالے گو ہیوتانء
 خان گوں چاکری نشانء
 بلوچ بگھوٹ سیستانء
 وئی راج بکھنے دھیانء

دلء گوں سچیں ایمانء دے سیالاں تھو خضانء

خیر محمد بزدار

۱۱۸۰ تا ۱۱۹۴

گوشتت کہ جھرشے مزاراں ہو رگ نیوں یا گندی
 آنی تھو خال لعل دے بوں۔ مئے ڈربیا نیں شاہر خیرا
 بزدار دے شہ بہاں گندی آنی تھو خ لعل لیکھے پیکہ
 مئے قوم نیا ما آں چھو لعل ڈول ء روخ افروژ نا ء آہی
 شہ و ثی علم ء سوب ء مزین عزت و شرفے رستہ۔ آں
 مئے گذران نیا ما ہئے ڈول ء روژ نا ء درفشو خو چھو کہ
 تہار ما ہیں شفاں ما ہکان روژ نا ء سو جھلا کھنت۔
 مئے شاہر باز پڑھیاء عالمیں مڑ مے ء۔ چھڑو پڑھیاء
 عالم نیو ء بلکن یہ باز نیکو کار او شب خیزیں مڑ مے ء
 شاہرے پھیلویں نام خیر محمد او پھنت ء نام علی محمد آئی۔
 بلے شاہراو ثی گال و گفتار انی نیا ما و ثی نیم نا خیرا کار
 بستہ۔ چھو کہ شہ شاہر ء اے گال ء ظاہریں۔ سہ
 دیمتھرا بی پھنڈ خیرا ہٹ ناں او بجہاں
 گماں ہمیشیں کہ شاہر ء شہ مروشی ء چھیار گیسٹ دہ سال
 پھینا اے گوڑوین دنیا سرا اولی نعاہ سٹشو۔ داں سے
 گیسٹ دہ سال ء زیند گوڑوینغا رند شہ مروشی ء سٹی
 سال ء پھینا شہ اے گوڑوین دنیا ء موکل کھنو دیم پھہ
 سچوئیں منرلاں رائی بیٹو۔ شاہر شہ تمن بزدار ء آرتانی
 ٹھکرا ء۔ تمن بزدار ء لاف ء شاہر ٹھکر ء مڑ مے مس
 اے بنداں نیندوخ و آبادوں، بھڑ جالی، ہتھی مار۔
 ونگو۔ بڑزی کلراجی۔ جہلی کلراجی۔ ہرن بوڑ او گاڑ بلے

یکھوئیں لوغ تمہن بزدار بر لاف عدومی ہنداں دے
 نشتاؤں۔ شاہرے و ٹی سکاوت و سیادی گودرین
 آرتا تاتی ٹھکرے آستو۔ شاہرے و ٹی چندر بند و نیاذ
 نرنجیں سیاد، برات و ناخو زاتک مس بھر جالی آندوخ
 اٹوں۔

شاہرا دین و علم میرا شریف او بساآل شریف آٹھٹو۔
 کہ اے ہر دو میں جاگہ ضلع کیمبل پور لاف آ علم دین
 بنجی ہوں۔ شاہرا و جانی فیض دے شمو ذاد دھٹہ، شاہرا
 و ٹی زیندے گیشتریں بہر مس بساآل شریف آ گودرین و تدریس
 حضرت مولانا امیر احمد صاحب بزدار رحمتہ اللہ علیہ
 بسالوی پھچی آ گزرتھو۔ پوانکہ آستان آ شاہرے نام آ
 پھچی آ "استاذ" لوزدے صوار کھٹو۔ یعنی مئے ڈیہانی
 نیا شاہرے دانی دے گوں استاذ خیر محمد آ نام آ یاد
 کھٹوں، شاہرا بازیں بلوچی شیئر و گفتار گوشتخوں۔ آہی
 مس سرا یکی آ دی کلام آستوں بلے مروٹھی یہ شیئرے مئے
 دست آ کھفتو کہ آں ہر ڈول آ سبتو پورا میں۔ باقی
 گال و گفتار گار بنیخوں کہ مروٹھی گند غانیاؤں۔ اے وختا
 شاہرے نرنجیں سیادانی نیاماد و بچھ او یہ برانز آکے نرنجیں
 شاہرا و ٹی ہر شیئرے سر گال گوں پاسکین بادشاہے صفت
 و تنا آں زیدار کھٹوں۔
 یا اہلی بادشاہے صفت تھی بے منتہا

قائمیں ذات و ہمیشاں سمجھنی نہ عین انتہا
 قادر و تھو مالک و روزی ر سان و ہر کسا
 ظاہرا باطن شناس و اول و گوں آخرا
 تھو سخی و کار ساز و کار کل تھئی حکمتا
 بے نیاز و واحد و تھو حافظ و گوہمتا
 کلئیں عالم زیر دستیں بادشاہی یہ تھرا
 باہماں اوصاف موصوف زیب تھئی گوں فخرا
 ہمے شیرے لاف و دو جہان و سطر دار حضرت
 محمد مصطفیٰ اصلے اللہ علیہ وسلم و چھوش نازینیت ۔ سہ
 راز مخفی تاج شاہی بشکٹے پیغامبر
 دو جہان و بادشاہیں افسریں در محشرا
 امت و پشتی بہا نہیں صناعتیں و ث آخر
 شافعی درجہ ڈہٹی شہ و ٹی رت و در
 پھا شفا ذاسطر در یغا ر و و ٹی مولا گرا
 عرض سازی مس حضور اچھ گنا ہی خاطر
 ہمے شیرے لاف و ہمیتھرا در و شریف و پر صغ
 اوفضیلت و بار و اچھوش گنیت کہ ۔ سہ
 پڑھ در و دع و ر و کھن تھو پھر رسولیں سرورا
 اے امریں بادشاہ و عوا جب میں بندہ تھرا
 تھنگوں صحابانی پاکدامنی بار و اچھوش گنیت کہ ۔ سہ

کلیں اصحابوں رسولؐ جملہ میں عیواں کھرا
 نیک اتقادى محبت لازیں بندہ تھرا
 کوڑویں دُنیاے فنا ہی و بے بقائی بار و اگٹیت یہ
 اے جہاں آخر فنا ہیں بچھ براٹوں دوست یار
 زال مال اے اگنی بوں و فسغے ہندیں ڈغار
 آن نیجئے پھتر جنو کہ شاں مرا توریں جہان
 مار ساہ جھوں بشک بی اے محض تھئی دروغیں گمان
 دیکھتھرا شہید و بزرگانی بار و اگٹیت کہ ایشاں
 مردوغ نواں خیال کھنے۔

اولیا مقبول رب بے بلتخوں کا روائان
 موت فوت ایشاں نریتیں چھپتخوں مئے دیندگان
 کھن یقینئے تا بتیغا موت نیں زیندغ دلاں
 نے مری مقبول ڈیوا گار بوں فرش آزماں
 دیکھتھرا نصیحت کھنت گٹیت کہ کامیں بزرگئے
 گول۔ او بہا نہی دستئے گر۔ پھذا بہا نہی دستغیں دگانی
 سراجز۔ اگر تھو جھوش نخنئے تہ بازیں ڈکھ و ویلاں گندئے۔

گال الیشوں۔

راہ برے کامل دھیاں کھن سوہوے دُمبارو
 راہ صفتی کھلگریں بے سوہو ۱۱ صل مرو
 دیکھتھرا جھوش دے گٹیت کہ بزرگی رعد عویدارت
 بازوں بھل تھو و ٹی عقل و فکرء کمکئے یکھے دستئے

گر او دھیان کھن کہ نواں تھرا داءِ گرے تشریت سے
کا ملیں مرگھٹ لبھوں مدعی کا ئی گر وہ
مولانا روم ء دے مرشد ء گرغ بار واپھے ڈول ء
گولشتو شاہر ء اے گال مولانا روم ء ہمے شیرے معنائیں سے
اے بسا ابلیس روئے آدم است

پس بہر دست نیاید داد و سنت

و میتھرا قیامت ء حالان چھوش دات گشیت کہہ
روش کھوشتی نیز غے ء ڈیہہ ترا مائی نشان
دہشدا موئی گلی جاں روش میران ء گران
کھٹیت منصف و ش خدا بی ظلم نہیں بر بندخان
بیت انصاف و عدالت تھراس کھے پیغمبریاں
شاہر ء گال و گفتار شہمے ڈولیں مسلہاں چھروں
اگریکہ یکھیغا بیان کھنغا برودوں تہ ایکھو میں گناوے جوڑ بیت۔

لقاہ

یا اَلہی باد شاہے صفت تھی بے منتہا
 قائمیں ذات و ہمیشاں سمجھنی نہ رُخِ انتہا
 قادرے تھو مالکے روزی رسانی ہر کھسا
 ظاہرا با تین شنا سے اولاً گوں آخرا
 تھو سخیئے کار سازے کار کُل تھی حکمت
 بے نیازے واحدے تھو حافظے گوں بہمت
 کلیں آلم زیر دستیں باد شاہی یہ تھرا
 باہماں اوصاف موصوف زیب تھی گوں فخر
 راز مخفی تاج شاہی بشکستے پیغامبر
 دو جہانے باد شاہیں افسرین در محشر
 امت و پشتی بہا نہیں ضامن میں در آخر
 شاہی درجہ ڈہیٹی شہ و ثی رت و در
 پھاشفاذا سطر در یغار و و ثی مولا گرا
 عرض سازی در حضور اچھ گنا ہی خاطر
 عرض مقبولیں حبیب و بار گاہے قادرا
 یوں خلاصی کُل جفا کار در کھفوں نیرے چرھا
 پڑھ درود اور دکھن تھو پھ رسولیں سرور
 اے ام میں باد شاہے واجبیں بندہ تھرا

کلیں اصحابوں رسولؐ و جمہلیں عسواں کھرا
 نیک اتقاد کی محبت لازم میں مسلم تھرا
 راوڑی شیعہ موی تھو بل و ہا بی عاداتا
 چھیاڑیں یاراں حضرتؐ و غاں من گو صافیں نبینا
 تھ ص سنی بی برادر بل تھو غیرے صحتا
 صحتیں اتقاد دارے ہند گندے جنتا
 اے جہاں آخرفنا ہیں کچھ، براٹوں دوست یار
 زال، مال اے اتھی بوں و فسغ ہندیں ڈغار
 آن نیا آ پھڑ جٹو کہ شاں مڑا نوریں جہان
 مارساہ جھوں لشک بی اے محض تھی دروغیں گمان
 اویا مقبول ربؐ و بلیغوں کاٹی روان
 موت فوت ایسا نہ چنیئیں تھپتھوں مئے دیدغاں
 کھن یقینا تا بتیغا موت نہیں زیندغ دلاں
 نے مری مقبول ڈیوا گار بوں فرش آزماں
 جاری این فیضوں ہمیشاں قائموں ہر دو جہاں
 دیکھتھرا بی پھنڈ خیرا ہٹ ناں اولے دہاں
 اے حقیقی بادشاہوں بازیں دولت کا بلاں
 تھو اگر اتقاد کھارے لشکوں سونا ئیں سلاں
 یاد کھن موت و تیغا تھو شیخ زیرے تہ جواں
 گوئند ٹنیں منزل درازیں شف کھو تھے بیدہاں
 مارہ زیموں اشیر، ڈیہو آفتوں لے جنگلاں

عاجزے ناوا قفے تھو تھپوں رو بے بے ستملاں
 رہ برے کامل دھیاں کھن سو ہوے ڈمبارو
 راہ صفتی کھلگریں بے سو ہو ابا نکل مرو
 کاملیں مرٹ گھٹ لبھوں مدعی کا ئی رگروہ
 شے چھڑوئیں مدعیء فرض پھاریں ضرور
 آخرا کو چیں شہید اتنی اے منزلیں
 گنواں پھنڈھے دلا تھو فخرے بے حاصلیں
 کھل مز او ہستی رو ونوں بے بقائیں محفلیں
 کل نشاں ظاہر ظہور وں بند ا صفتی غافلین
 غفلتا در کھن و نیغابی تھو عاتل ہوشیار
 بندگیء واڑھے غاگو دلا کھن او ہشار
 شہرت پھنچوں دین اسلام بجا گلاں بیار
 اولیں کلمہ نوا شوں رو شغ فرضاں گزار
 حج زفات اے گل ہمیشوں گو دلا تھو یاد دار
 کھن عملاں تھو برادر فرض اے کلاں شمار
 ظالم وزانی موی با نکل موی مرط دم ازار
 بے ادب جاہل موی کھوٹا دلا بہر گز مدار
 فخری ریائی موی زایو مخن کھڑ دو کھنڈار
 دروغ بٹا کاں مخن نے بیو قای آگو یار
 ہل بجل پٹرسء برادر بی سخیء نامدار
 تو بہا پٹرہ شہ گناہاں قادرا تھو سء بیار

گر تھو دگ و محمد یغا سرکشی آں کھن قرار
 وخت اے تھری نپینے فرصت وکٹ و شمار
 کھن کھشارا تھو ہمید ا حاصلان زیرے بشار
 کھڑو کاری ہندایشیں کھن حدیشاں اتبار
 تھو شیخ زیرے تہ مہطری ناگواں کھٹے سوار
 یہ تلے مہبت نذاتے بیاشتافی بی تیار
 اے گوں فرقان و ثبوتیں وٹ گشی پروردگار
 ایکھویں ہندے قبر تھی لے تھفظر دو بے چراغ
 دہشندی ہندے ہموذاتنگ ظلماں نے فراخ
 ہاں گر منکر نکیروں مارا زیمانی چھراغ
 پیہغا پھیشاں قبر و کھن تھو سہنٹرا بی پھراہ
 اے خبریں در حدیشاں گودلا تھو من رگری
 دے مبارک آں مرطاکہ گور و نی سہنٹرا کھٹی
 پیہغا پھیشا و شیغانس یکیں اعمال بھیجٹی
 تاں دے روشن و قیامتیاں شتغا خوشی کھٹی
 اے قبر و حال گوشتوں قیامت و حالے کھتاں
 بشکنے حالاں منیخاں تھانگریں شے دل دہاں
 روشن کھوشی نیرغے آڈیہہ ترا مائی نشاں
 دہشندامومی گلوں جاں روشن میزان و گراں
 کھٹیٹ منصف وٹ ظرا بی تھطرس کھے پیغامبر
 بیٹا انصاف و عدالت ظلمے میں بر بندگاں

نو کروں صفتی ہنسا رہیں زور سکھ میں پہلو اوں
 آں پچھ وڈھی آں نہ جھڑوں شاہدیں سچیں قرآن
 دست پچھائے کال کھاؤں کل پچھ گواہی عہ بیان
 گوش چھم کل برغلافوں بند بی شیریں زوان
 چھو کھنے بندہ ہمو ذاکھن گوں انصاف عہ دھیان
 جاں وئی دژمن بنتر تو چھوں دھیان کھاں تھی جہان
 تھو گوں چند بے چٹیا گوں زال چھکھے پالغا
 گالٹھے نکلیں حیاتی اے کھٹھے بالکل بغا
 قول بوریں تھے حبیب عہ دژمن عہ ٹھگا لغا
 دژمنانی صحبتی عہ دوست عہ زر تھے دغا
 آخر کاریں گو دوست عہ تھو پچھے سہٹھے پھدا
 کھے کھٹھے ظلماں گو چند ابہا گرے دست سٹھرا
 مختصر گوئندیں کلامے آر کھٹھے کھڑ دا جوا
 جو ہمو ذاپنیں کھٹھے نے وئی بیجا سوا
 وخت چھکھا سوچ کارہ اسودنیں ارباں پھدا
 رفتخیں بازی نہ تھری نیں جواں لغویں غذا
 شامناں شاہر ملیکھے گو آوازی کھٹھوا
 اے آوازی رو لقتے این شاہروں اڈیاں سوا
 گوشتخوں بازی نصیحت اے ضعیفیں صہینٹروا
 و سہما موجود کھٹھے استیں یہ ٹونک عہ سوا
 پیروی عہ سرور یغا دارے جاری قائما
 دارے ایمان عہ نبوتی ورد کلمہ دایما

رحمن بزدار

۱۳۱۸ تا ۱۳۹۰

(Faint, mostly illegible handwritten text in Persian script, likely bleed-through from the reverse side of the page.)

اے حوٰر اہر کھس سئی غیں کہ بلوچ یہ پہوالین قومے ۔
 آئی قوم کہ مالدار ہیث پھہ آہنی عوجید و چھراغ جاہ باز
 ضروری این۔ پچیکہ پہوالی و مالدار ی شہ چھراغ جاہ و جیڈاں
 سوا نویت۔ ہمے سو ب این کہ بلوچ گیشتر من کھو ہانی گٹھ
 و گراں نند و خوں۔ ایٹانی نند و نیاذ پھیشی غیں زمانغاں
 اودانی دے گیشتر شہ آبادی و شہرا و علم جاہاں باز دیر
 بیانا منا غیں۔ بلوچ اُستمان ء و و ٹی کھوہ و گٹھ و گر شہ شہراں
 دوست تھروں۔ ہمے سو ب این کہ کہنیں و ختاں بلو چانی
 نیانا لکھغ، پڑھغ، رواج گند غانیا تک۔ اگر پڑھیا ئیں
 مرطوے لبھشیں تہ آہنی ء علم ء حدواں نواش، روٹغ
 نکاح او جنازہ مسلمان ہت۔ چھوشیں ماجول ء نیانا
 پیدا بلغ و بییرانی ء تالیجانی لکھغ گرانیں۔ نی اے و ختا
 توڑ ہیں کہ بلوچ نیانا چھی ء مرطدم پڑھیا ء و انند غ دے
 استوں۔ دانی دے مئے اُ لکھانی اے رواج نیستیں۔
 شاہرادے ہمے چاگر داؤلی دھکا اے کوڑویں
 دنیا ئی سرا دیند سٹنو۔ لقریباداں سے گیسٹ دہ سال
 گوں دنیا ئی جنجالاں دڑگٹ بیٹو۔
 قیاسیں کہ شاہر سن ہنردہ صد و چھیا د گیسٹ علیو
 سالے ء پھیشایا پھدا پیدا بیٹو۔ شاہرے پھیلویں نام
 عبد الرحمن او پھت ء نام عمر آئی۔ شاہرے تعلق گوں متن
 بڑدار ء چاکرانی ٹھکرا ء۔ کہ اے ٹھکر شہ متن بڑدار ء

مستریں ٹھکراں یکھے۔ تہن بزدار علاف آء چا کرانی
 مردم میں بازی ہنداں تندوخ و آبادوں۔ اسے ہندانی
 نام۔ تھیل۔ دروہ مارکی، ڈومبار، ترائی گڑدن، ٹوٹا
 سر بل او پھگوانت۔ اسے گلین ہندانی ہند و حسین
 مردم پھر و ثاں سیادی و سکاوت آء یکھ دو میغا
 گڈروں۔ بلے شاہر نرنجین سیادی گوں ڈومبار ہند و
 مردمان آء او شاہراوئی تھیو غین زیند ڈومبار آء گزار تھو۔
 شاہراوئی زیند آء تھیو غین رو شاں پہوالی و کھرد کاری
 کھنو۔ شاہریہ خدا تھرس او لوٹاں پوشین مردم آء۔
 گوشتت کہ شاہرا اول سراں چکھا بزدار آء زیند آء
 آخر آء شاہری آء بنگتر کھنو بلے چکھا بزدار آء شاہر شہ
 شیرانی جنغا ہٹکٹو۔ اسے سو را اخذ از انتھ کہ پچھ شہ
 چکھا بزدار آء منع کھنخ او ہٹکغار ننداں چکھا آء زیند آء
 عبدالرحمن شاہری بلہ داو۔ بلے آن وقت آء کہ خدا مرزی
 چکھا بیران بلٹو تہ گڈا عبدالرحمن آء دومی براوئی شاہری
 بنا کھنو۔ شوذ پھدا شاہرا بازی شیر گوشتخوں۔ داں
 آخری ساعت آء شاہری و شیرانی گسٹخ بلہ نڈا تھی۔ اندازہ
 ایشیں کہ شہ مروشی آء دہ سال آء پھلشا اے کوڑ ویں دنیا
 اشتوقا نہیں اوتا کاں ٹٹو۔ شاہرے شیرانی نیاماد و قسم
 شیر گندا کھاؤں۔ یکھے لقاہ، دومی موتک۔ شاہرے
 گیشتریں شیر چھی غاٹھے دیماؤں بلے چھی آء چھوشیں شیر دے

آستوں کہ داں اے و ختامے دست ء نیا تکھوں . شاہر
 شہ ظاہری علم ء بے بہر و بے پاکیں بادشاہ ء شاہر شہ
 باطنی علم ء پھم کھٹو او شاہرے ڈو برگو شاہری زیہوراں
 زیدار کھٹو .

شاہرے نہ پچھیں سیاد و عازیزانی نیامایہ چھک زاتک ء
 اوناخوزاتک زیندغ حیات اوں . شاہرے بچے شہ شاہر
 بیرانی ء چھیام کھنچ سال ء رند بیران بیٹو . شاہرے چھک
 زاتک باز کھسائیں ، شاہرے وئی ہر شیرگون پاکیں بادشاہ
 صفت و ثعلیفان بنگیش کھٹو . شاہراہر وخت ء وئی تمن ء
 سردار او میر معتبران ظلم و زور او تار پیریزغ ء پنت دا کھو
 اور استیں حور گو کشت آنت . شہ ہمے سو ب ء شاہرے
 گوں سردار او میر و معتبران ٹھا ہی نو بیٹو . پچیکہ راستیں
 ٹونک کھسار و ہنس نیاتک . یہ شیرے لاف ء شاہرے
 وئی تمن ء ہماں وخت ء سردار محمد حسین خان ء اپنت
 دا ٹغوں .

لوڑی برے مئے و فترا

محمد حسین ء مہترا

ونٹ منصف ء کھو گو دلا

کہنیں آں بندھانی کھتار

دانی مس تھی لو غیں و پار

بشکار حیل نہیں کھرا

(۱۱) نیک و بدن دارے دلا
مِسکاں مُذا داتے پیا

یہ دو می شیرے لاف عَزْ هَذَا هِرْزِی ایں سرطدار
محمد حسین عَجْجھ سرطدار پیند خان عَزْ اچھوش نصیحت گفت
گشیت کہ

وہش گشیں لوڑی صوا حے فرض پھینخاے برے
پیند خان راجے نوا وین مہترادھا نیے دے
دگ پھیند انھوں حقیقی محکمیں رائے مڑے
ہے شیرے لاف عَزْ دیمتھرا یہ ہندے عَزْ گشیت کہ
دیند موجودوں قرآن عَزْ راہ حدیثانی گڑے
دُ سغادر سوہو لیغیں تھو دن عَزْ قاضی وٹے
بازا نکاری بغائیں گنواں دیماکڑے
دیمتھرا گشیت کہ

آنکھ سا بستوں کفر عَزْ آں تہ سنداھا گو گشتغے
کنڈ دارے گوں نی عَزْ جنت عَزْ سوہو نوے
بے رکوعیں فرض نیستیں آنکھ سنداھا گو گشتغے
اندرا دارے کفر آدو جہا نیغار ذے
آنکھ و ڈھی آں شروعوں مال خنزیروں جھرے
ہے شیرے لاف عَزْ دیمتھرا یہ ہندے عَزْ
گشیت کہ
کھے گنہگارے ٹرانا آں تہ چوٹھانی رنے

تھو وئی گنڈھاں نہ پھولے عالماں ظلمان کھنے
 تھئی عدالت بی بہو ذابے کساں لٹے پھلے
 آدمی بیچ تھئی خورا کوں شہ رخاں جو ناں گریے
 پھر کھنے لوڑھے چلی آں دوڑھے داراں پھنے
 تھو و تارا تپا کھنخے دست محنت امر پریے
 مال کل یہ وار بے غیب ہر کھسی را دھی بنے

یہ دو می شیرے لاف آ شوب غدی شبیرے
 دات مالکان شیوار کھنت کہ حساب ۶۶ روش ۶۶ شمشو شدت
 ۶ افسراں کلاں لغو شے شیٹخیں محنتا مہری
 کل ہماں روش ۶۶ کھنیشو بیکلاڑ ٹھو اپیل
 وار تے بے وار ثانی دیر ہاگوا نکھاسنٹری
 جڑ عملانی گرنڈی یبرا لوڈی رشی
 ابھروں جو ناہرا نی ہر کھسی بانڈھا چڑھی
 کھشتغیب نے آں کراہوں و ہش سورا نی رڈی
 سکھ لینا کھڑد پھنشوں کھو فغاں جو ہاں جڑی
 بڑدو بیس انبار کھنشوں پھکھنیں تھالی ملی
 آنکہ داخل جنت ۶۶ بی آنکہ سبجین ۶۶ گلی
 ہیمے شیرے نیاماد میتھرا گشیٹ داں وخت ۶۶
 کڈو برا ساہ بلیٹوس و تار شہ راستیں سوڈا پھد نہ داراں
 بلکہ مدام راست گشاں گال چھوشوں کہ نہ
 ڈو برا ساہ پھر کھنیشوں مٹیں زواں توڑ جڑی

شاہرانی واگ چینیوں نے دفء چند رہ جڑی
 دیمتھرا شاہر گشیث کہ اے گل پاکیں بادشاہ
 مہر و رحمت میں نہ تہ میں وجود ار اچھے طاغوت میں
 اند و ہاں دل شور کھاری راز مولائے کھلی
 میں وجود اچھے قدریں رحمتوں ربّ وئی
 درو کھا دیمتھرا بے شیرے لافء کوڑ وین
 دنیاے فنا ہی و بے بقائی یار و اگشیث .

گند غے چھماں و شبغاں بندہ ہر باوے مری
 کھلیث بر قہریں امرے سورہ و جو خسیں پڑی
 دھنزد و ہونہا کھاں پوادھاں روشن مینداں بی تلی
 دنیاے فنا ہی کھسوا اچھوش کھنت گشیث کہ
 زات شاہی عا اولیا گوشتغوں پیغمبری
 گل منسوخی صفا بوں گوانکھ و لد اچی نوی
 شانزد ہیں بر سر ز بولوں ایکھویں مولا کریم
 شاہرے شیر شہ ہمے رازیں بندہ نصیحتانی گال
 و گفتاراں پھڑوں . شاہر رحمان بزدارے شہ شیراں سوا
 بجات دے بستغوں کہ شہ آہناں دانی دے کھڑے
 مرطد ناں زوانی یادوں .

Handwritten notes in a lighter script at the bottom of the page, possibly bleed-through or additional commentary.

لقاہ

یا الہی لا شریک ء مملک ء سرتا جہیں نہی
 اُمت ء نوذی شلنو چھو کہ ر یغساں لبوں بُری
 ہنزدہ این دہ صد نیا ما ہر کھسی درجہ وئی
 دوازده این کھنڈھوں تہارا شش روش ء حریفستی
 آنکہ بالی بانز را نیں آنکہ محنتا ڈی گلی
 آنکہ شاہی بادشاہیں یا پلیمبر یا ولی
 یہ سرے این درگدائی یہ سرے تخت ء چڑھی
 یہ سرے گوشا رتا نیں یہ سرے فوجی رُذی
 آنکہ شاغیں گوانزخانیں آنکہ صندوقاں پلی
 آنکہ مہذوریں گناہاں روز وختانی ملی
 آمد ء گادھی و ہغیں سرشہ ڈھا کاں رووی
 شرف خندا ئی لیکھوا نیں روش کل نہیں چھو گزی
 منکرانی دل نہ ہئی دیم نے سدھیں پھڈی
 رفتے درکھفانا روش گندوں و یغری پتہ نوی
 کل ہماں روش ء کھفی ٹش سر نوا شاماتی
 کل خماراں کیف پٹوں دید چھمانی کھلی
 شیر چھشتانی سما نہیں کھنڈوں حالاں پھڈی
 افسراں کلاں لغوشے شنیغیں محنتا ممبری
 کل ہماں روش ء کھفی ٹو بیکل ء زڑتھوا اپلی

وارثے بے وارثانی دیر ہاگوانکھا سنڑی
 جھڑ عملانی گرنندی یبرالو ذی رشی
 ابھروں جو ناہرانی ہرکھسی بانڈھا چڑھی
 کھشتغین نے آل کراہوں و ہنس سورانی رُذی
 سکھریغا کھڑد پھنوں کھو فغاں جو ہاں جڑھی
 منصف و تقسیم کھنڈتھش تھیو غیں بھانڈا پھرشہ
 پڑوئیں انبار پھسوں پھکھغیں تھالی ملی
 آنکہ داخل جنت آبی آنکہ سجین آگی
 صورت کھاں شاہرکھنوخے تھی زیار انچی نوی
 ملک ماہی و شلنٹو بیٹھوں تھانی نہیل
 جہلغا لگار دیمیں بھیم نیر اکھے پھری
 بھونرچھرو غے نیاماسرمن گھمگھیرا تڑھی
 کھشتغین نو خیں ہوائے آخرے وختیں پھڑی
 و ہنس کشیں لوڑی صوا سے فرض پھینغے بری
 دھا نہیں گو پوشی سچاراں بیگڈاں دانگے نوی
 دوست محمد سرتمندار راج سڑدارا گشی
 (گوش) عاشق و گوٹھر تھور غامی چھپچھرے گو بندہ بن جئی
 (مٹن) گوشتغین گالاں نفوش و سوچ و صرافے سنڑی
 لبشکھاں حاجی خانصا جو مسیں دل و دھونہا لڑھی
 وخت گوازیں تھوں امیراں لخطہ پڑ دا عولی
 محمد حسین مسکی د مغو بوز و اذانی پڑھی

پھیلاذغاں لاٹو سواراں گھور مڑدانی جھڑی
 زونگ سڑداریہ صلاح اٹوں دست جا بوہاکی
 راج شاغیں گوانز غاٹو سو بھوشے سیالاں بڑھتی
 محمد و درویش، گامن صوبو اٹوں صاحبی
 منتھغیں دل حادثائی سوال ہندو ہر کھسی
 لہر گھیراں چھاب بٹوں ہر مڑا اٹوں تلی
 جاہوراں یار و چہرا کو شرب گریء صورتی
 چھ تمنء پار سے ء سینکھیا ء ڈٹ مٹی
 گوستغوں دیری شہ ڈھا کاں کھینغاؤں ما پھڑی
 رستغوں گا چاشہ منڈھا پھکھغوں نوخی پھلی
 ذائقہ نوخیں گرانہ شکر و شیرینوی
 بچھٹوں کہنیں پھٹانی ساز ویسا فی بھری
 یہ مڑے سر چھوڑ بیٹو مٹیں خلاف ء سبیری
 انسراں چھے ء گشتغاں نام بستور ہرنی
 سید آل ء رسول ء قاسم ء داٹوں تلی
 منگین کھٹاں ڈاکہ ثبوتیں در کھنی مڑے کشتی
 دو برا ساہ پھڑ کھینوں مٹیں زواں تورا جزی
 شاہرانی واگ چینیں نے دف ء چند رہ جھڑی
 اندھواں دل شور کھاری راز مولائے کھلی
 مٹیں وجودا چھے قذریا رحمتوں رب ء بوٹی
 او مسلماناں نغو شے آردل ء چھی ء کھنی

گند غمے چھماں دوئیناں بندہ ہر باوے مری
 کھٹیت بر قہرین امرے سوڑھ و جو خیں نڑی
 دھنر دھو نہا کھاں بو ادھاں روش میڈاں پی تلی
 ”فَاَدْخُوْنِيْ فِيْ عِبَادِيْ وَاَدْخُوْنِيْ جَنَّتِيْ“

لقاہ

سچا فی خذ ا تھئی کاراں
رُو حاً عربتیں انزاراں
علیناں گو عمل دوزداراں
کشکول رے کھناں شاں شہراں
اولیا ہمیں قطب دینداراں
مرضاں عاجزاں بیماراں
سائیں پارہ ساں پھکاراں
عرقاں شہ گلاں گیواراں
لہڑی شب گریں شیواراں
جھاڑی سود صغوں اونہاراں
سو پومس نواں لے ساراں
لوڑی تھو برے گفتاراں
پیند خان این نواں سرداراں
لوڑی عاقلے بی تاراں
پچھی بے شب میں خواراں
دیر لیں امر بازاراں
لعلے ایر کھٹو سرکاراں
گو تھو آنکو بے داراں
چھارہ ی چھرغوں مختیاراں

کھیا لوں ما پھدی استارے
 با مے چہر کھاں چھیں سہرے
 گڈا دھیاں کھناں اختیارے
 تھاں مڑ دیم بی گر و ارے
 نیستیں ممبری شے کارے
 مالی مڑ نیوں سر طوارے
 عیواں عاجزوں گوشدارے
 چھڑواٹاں مریش نے گوارے
 چھار یے بنا سینسارے
 ڈنگانی جنوخ سیاہ مارے
 زخمی بیٹھے بے کارے
 روشاں پھ و لیغاں نارے
 ماڑیے کہیں اُسارے
 شیطانء کھشے و سارے
 موتی سفٹغوں بندانی
 جانی جا نہوروں چندانی
 بانڈو نثر بروں زندانی
 دوستو سہر بن سندھانی
 بر احم خاں سری سنگھانی
 بانڈھا قائمیں بندھانی
 سایا یوں چنداوندانی

۱۰ اور نیگاں پیشی آس

تو نسو حضرت و چندانی
 سوائے امر لنجانی
 لکھانی کرو و گنجانی
 بیخ و کھیں پڑی و نجانی
 پیرا نظا ہروں رندانی
 پیرا صھی گوشتغین و نگانی
 برہا لوں عمل آ مبانہ
 چھیڑی چھڑ تھفوں مبانہ
 فریاد و وا زدھیں بندانی
 شاہیں قادرا ڈھنگانی
 و لگوشیں بہاں مژدانی
 محلو کھشتغین لڑدانی
 شاہر گفتغے بھنگانی
 آولی اژدھا ڈنگانی
 تھا و الفوں گزار کندھانی
 ساڑتھیں سانبریں درنگانی
 چشمہ سرو جا گنگانی
 حیلانی امید ہندانی
 آولی بہاڈراں و پچاراں
 جہاتا نی کہیں مژدراں
 بے بے رہنغی بڑدراں

جرا دیم دیاں گیراراں
 کاریں آ ملاں ہونگاراں

سے سے

لقاہ

دیشوں خدائی قدر تے
 رُوح لڈٹوں میں پتھرے
 کھفتو نظر دیریں مٹھے
 دیا کھنوں تھا نگو کرے
 چھرک حشتم بیٹو نہ رے
 نو ظیں رِ غاماں گفستوں
 باجھ و جڑاں نو ڈشلوں
 نے اولے دیچھاں دیوں
 چٹّے عذاوی بوں گلوں
 بے نشک لا صورتیں جڑوں
 گرندا سوا پور و ہوں
 شے پتھراں مانغا جڑوں
 وانجھاں سوا ہیری ٹروں
 شاہرتمن دعویٰ گروں
 ورداس ہر دیے دیوں
 سطر دار سِل کار یگروں
 گولگاں در یا بندھ گروں
 دستاں وئی دیا جنوں،
 کساں بروں دیر ملوں

مغز کہہ نجو رانی پھروں
 آزار بہیرا میں مرطوں
 شیشی شراوانی گروں
 کندھی سرالے روکھنوں
 کہی خذاشاں آمبلاں
 آہو تر ہو خلیں سنگتاں
 کھفتو شر عواری لڑاں
 نیتیں خبر کھرغی ٹراں
 پاڑھ کھشتغا سوزیں جھراں
 لانب استغابوں سیکلاں
 مندھادر انیلوں پھلاں
 گالاں نگوشے مومناں
 چاڑے حقیقی عینکاں
 سٹے بجا زیں رونقاں
 روش لڈ ٹوپہریں پھدی
 پھل دیغریے دانڑانوی
 پانیوں کماندانی پھلی
 یکھو پڑیخ جہمی سہی
 چھو جہان شانی غاگری
 کھسے وئی کھڑد امڑی
 حاصل پھدی پھیشا گنڑی

(چھو کہ)

(رمیں)

(آن)

۱
راوی،

کھفتو منڑیں باراں کنی
 ویہا نئے تھری وی
 دیشیں نتیجہ ہر کھی
 کھوٹہ کھشاں کل وارٹی
 فقیراں چرا کے نیم شفی
 ککر شلو حنیں سانوڑی
 راج سینغا کھشتی وٹی
 جنگ حاکم ۶ پابنداٹی
 لوغے ہڈیں چنہ گھری
 گیور تھغو کھنہاں ٹری
 جاں برے ٹو داٹی وٹی
 کل رہنغاں دانگیں پھڑا
 تمبو کھلم ۶ مسکلی سہ
 میر جا کر ۶ نشک ادلی
 سر جو کھواں داٹی وٹی
 مہراں پئے پاکیں نبی
 گنجی شہ در بار اکھلی
 استار آ زمان و زمی ۶
 مونجھیں دل ۶ اران سنٹری
 بیٹری شہاں کن ۶ پھری
 دائرا پئے منڈھالی

سہ
مسک علی

جسکیٹ شیشہ بیاسلی
لوڑی برے میں دفتر
محمد حسین و مہترا
وٹ منصف و تھوگوں دلا
کہنیں آن بندھانی کھشاہ
دائیں من تھئی لوغیں و پار
محر و م محن در و ازغا
بشکار حیلہ خلیں کھرا
نیک و بد اں وار و دلا
مسکاں غذا دانے پیا
عرضیں منیا گوں و تورا
زخمیں تھوی پچی مراد
بازہیں امید گو واڑہا
حاکم حقیقی کھاں رہا
سردار محمد مصطفیٰ
امت شفیع گیریں پیا
کل مؤمنان دیوان ملا

(پہ)

(دآر)

— — —

لقاہ

یا الہی بادشاہ بے طہا عین لا شریک
 تھو ستارہ تھو غفارہ تھو غفورہ تھو شفیع
 حضرتیں نور الہی تھی حسبیں مئے نبیؐ
 مشکلا مولا اسان کھنت مصطفیٰ بائیں شفیع
 بے بقا میں اے جہانی چند رازوں قدرتی
 چین، کشمیر پاک ہند و عرب دکن و ہوی
 آف ماہی پھشت موہرا و ڈھرے سگھ سربری
 اثر دہائے وار بیڑا چند قوموں پروری
 ذات شاہی عام او لیا گوشتگوں پیغمبری
 گل منسوخی صفا بول گوانکھ ولد اچی نوبی
 شانزدہ ہیں برسر زبوںوں ایکھویں مولا کریم
 روح زردہ میں سوادھاں لحظہ گھینٹاے پھری
 ایرشتغیں روش نیاسی نے پھذا ارماں مری
 بند بوں در تو بہانی ہر دو میں دستاں ملی
 میں گشفا آرنہ منے شاہ ایما نہیں وئی
 بیشکھنے دانا اشاریں قدرت و غوں چھیں نشاں
 ماہ روش و سو جھلا بیں روش نوریں ماہنغاں
 زیر محتا میں زبر و فرس سا بیں آزمان
 پاکیں لطفائے رشتی ذات چھی ایں شیخ مان

اُبھروں چنداں زمین و قوم ہر جو میں جہان
 قسم قسم میں دھرم آنجیں ذات گیوارے زوان
 پاک مولا تھو خدا ہے نئے خدا ہے پاسبان
 شیر پھشت ہے زیر دامن رازقی ہے روزی رسان
 تھرے چھیں لوح پاکیں دیر ویدیں آستان
 شہر صحرا بھر بھٹیں سمجھ گھٹیں امتحان
 عربتیں تھی قدر تانی بے بنیادیں لامکان
 عشق شوق ہے آں حبیب ہے ملک جوڑیں تھی جہان
 یا مکی و یا مدینہ خاک ڈاک کی بیروان
 یہ الف ہے درمیان ہے گڑد موجودیں قرآن
 آکر منظوریں حکماں پھین آگاکھے سوان
 راہ سڑکھانی صفا بی جنت ہے جاہیں مکان
 برخلا فیں منکرانی چوٹ ایما نہیں زبان
 صبحٹھے اعشاری مٹنے دین داریں مومنان
 گڈری دل گو جعفر اشہرغاں بکھیں زوان
 شاد سنیغے مامسافر واند بڑی بانڈوان
 لڈتیاں و طٹنے من نہ گوٹشاں یاگٹشان
 ایکھویں راہ پندھہ درازیں دل در فشی دہشتاں
 شرف تہاں رویش چھپتیں بر آرویں جگلاں
 آف آتام ہے نہ لہجھی در ہلا کھیں سہلاں
 بیگھے مانگھا کنڑغوں رب سنیغیں لیکھواں

ہر شےءِ روشن کو نہیں بات مولا مہرواں
 وہش گشیں لوڑی صواحے فرض پھلغا مے پرے
 دوست محمد سرتمند اراج سڑوارا گشے
 گرہ دگواٹ، اوڈھو و تھو و اچھڑا نی چھپرے
 ہر علاجے بیٹ گو تھو آرا مریضاں پکرے
 یہ وئی آسءِ مبال، ہر کھسی دھیانا کھنے
 میاں سوا لے این غریبی آرا لغوشے اشکھنے
 آتکھیں آوارہ آگئیں گنواں، پھوہ وے
 تھا نہیں محمد حسین گو حکمءِ پیند خانءِ گندغے
 عاشقءِ چھیں لہر داٹوں سنگتی غاگو نٹے،
 شید و میاچی نہ گوٹاں تھو دل و وٹ منصفے
 آتکے بنداروں بلندی گواں جنے کلاں گشے
 ایکھوا یکھی لوے تھو گو بہا نہاں سنگتے
 گنواں تانگے لرھیاں بارغیں کھشک روے
 آل سرا شیکوخ دیمیں شاگر اباے رو کھنے
 بروچہ جرنیلی سڑکھاں دھکوے نے تھو گرے
 دو خذا سڑوزان، مرشد، حیل، گہرے
 جنس جھلی گو عملاں کھڑ دگلیں ڈوہرے

لقاہ

یا الہی لا شر یک ۽ تھو حقیقی داورے
 قدرتوں بندہ نیوں جو باطنی غا حاضرے
 لکھ پیدا اور جبرِ ثو خلقئے سر آدمے
 چھیار یاروں گو نبی ۽ نور شینروں آہرے
 گوشتگوں دیوا بلوغیں چرخ آبی مالکے
 فی حتم بلیتو شماری اے نشانوں آخرے
 و ہش گشیں لوڑی صوا حے فرض پھیلغامے برے
 پیند خان راج ۽ نو او میں مہترادھا ہے دئے
 (گوش) دگ پھیند احوں حقیقی محکمیں رائے ٹرے
 آکھیا پائیں کریمئے لکھیا پیغامہرے
 دید موجودوں قرآن ۽ راہ حدیثانی گہرے
 ڈسغار سو ہو بغیں تھو دل ۽ قاضی وٹے
 باز انکاری بغائیں گنواں دیما گزے
 من و ثی شوق ۽ شلغاں تھو دے انصافے دھرے
 شور درو سیں شہے این کار مولائی گلے
 مئے گنہگار میں بدن ۽ باغ پھلوں او ڈھرے
 (گو) پھٹغا بوں بیج حاصل نو ذگواروں بے جڑے
 اشکھٹوں لوز ۽ قرآن ۽ در محمد دفترے
 آنکہ سابتوں کفرے آں شہ دیوان ۽ درے

کُنڈ دارے گو نبیؐ جنت و سو ہو نوے
 غیرت و کھارے شہ دین و بے نکاحی غایلی
 بے رکوعین فرض نیستیں آنکہ سندھا گو شتغے
 اندر ادارے کفر ادا و جہانی غا کر ذے
 آنکہ و ڈھی آں شروعوں مال خنثیریوں جھریے
 کھڑد گرائیں شروعوں دو ذکہ ستر داروں سلسے
 کھے گنہگارے ٹرانا آں تہ چو ٹھانی رُخے
 تھو و ٹی کُنڈھاں نہ پھولے عالما ظلماں کھنے
 تھی عدالت بی سموزا بے کساں کُٹ و پھلے
 آدمی بیع تھی خوراکوں شہ رغاں حوناں گریے
 پھر کھنے لوڑھے چلی آں دوڑھے داراں چھنے
 تھو و تار اُچا کھنے دست مختا سر بُریے
 مال کل یہ و اڑھے غلیں ہر کھسی رادھی بنے
 مس خلا فیغا گشغاں عالماں پھول و کھنے
 حکم چھے پاکیں کریم و ڈس جاری اُمتے
 بلشومٹیں لوزاں کنڑائی ظلم نروار کھنے
 مار منظوریں شہرا گریں دواں شست درے
 باغ کُٹوں گو گھماراں پاڑھ سوزیں سیکلے
 بانزراں سبروں بدن وئے شہ کھنجاں در پڑے
 آں دریا آفاں نزیروں لہر تھروں تھی گریے
 عاجزی عرضے کھنغاں بہتر اں قاضی کھنے

بوز والوں وراڑ وڑاں عطر اں دیمائشے
 دہشدا بیارے جناب آئے آنکہ کلمائے پڑھے
 اے بیوا جلدی گز و خیں واڑہ غچھی گنڑے
 شے گنہگار اں کرم کن پاک بے زار نوے
 کرم دگاہیں بادشاہے دیدغاں نرئی تھرے
 کھڑد حاصل مئے شنیدوں کھو فغاں پھوڑ شتغے
 راقموں دو، دو بدن و مس خانہ ڈو برے
 آن قلم جلدی و ہنغوں ہر کھسی اندیشے
 ہر و ہاجے بی حقیقت نیک بڈیں خصلتے
 مومناں کلاں لغوشے اے حکم گو ہر کھسے
 کل بہماں روش و کھفی ٹوگو آنکہ بلیثوا فسرے
 جنس پھل و بی جڈائی ہر کھسی آنجلیں تڑے
 رُوح گو آزان مان بلیندیں بہت پھا ذانی بنے
 خاک گو خاک و رلی ر و شاپکے زور آورے
 ایر کھفوں ماڑی بلیندیانے بقاب خصلتے
 ملک مسو خیں جہاننا برتوں چوٹی تڑے
 مائتہ پاننانی پھلی اوں حیل مولائی درے
 بادشاہ سلطان سکندر سطر در لغار فتغے
 دیہہ بیوادارین سلیمان آنکہ تخت و کھستغے
 شاں سلوکان خفو بہشمارے بے محقی غاترے
 سر بری وزنارو امیں قادری نام و ڈرے

کھٹ پوڑیوں بنی آر سملے دیما برے
 اوڈھریں بندے بہو ذانے مکاناں لیکھوے
 ایر کھفوں مڑد ہشذانی ہر کھسا بولی نئے
 بیٹ پُرسش گو حکم عبت بیرونیں نہرے
 تھئی خذا کھیں تھئی نبی کھیں تھو کھٹاں دین ءآلے
 آنکہ تیخیروں سوالاں ہر جو اوے سرگرے
 شاموے انکار ایدا آنر شاد ڈرداں ورے
 مورتاں نیستیں وفائے سل زبردیریں آدے
 د کھرا یروں امانڑی قائمی بنی تیا متے
 سبز بوں کھیں نما نڑا میل بی پیدا ورے
 در کھفوں عرضی ہمانزیں لامکانیں مڑ بئے
 حاکمے کل حاکمانی بے طہا عسین بہا ڈرے
 سڈڑوں سردار قاضی مہر پہلی دفترے
 ثنا کہ فرقان ء پڑھتو چھے حکم ء کا شذے
 اے زواں او ذانہ تھری حاجتے نے بند غے
 دو کرام کا تبین اوں کانگ دست ء حاضرے
 وال کھیں گو پھرا تھماں گواہ موجودوں مڑے
 کھشتخیں بوں بیج حاصل بار کنڈا نیامنے
 حاصلان زیرے مروشی پھکھتیں باغ آ کرے
 مرگ پنجاہ انیا ماعل پکھتی آ مرے
 کھولتے جو ہا گو دست ء پھنبواں ران ء جنے

بد بوٹی بے عدلیں مسک پہلوں عا دے
 زخمیں مرڈان و لغوشے زور ظلمیں صاحبوں
 شامتنوں کلین بدن و قادروں دوز قادری
 و ا و ا و نونگ مٹھو آنی سرائی بنگلے
 پھول پیرھی آں و لیغاں شکل و سیماندرے
 دیغری کھڑ دامندھے آہرانزی تھری
 لیکھو ان زانوں پھدی مڑتھو و ٹی سہا برے
 دہشڈے کھٹیوں بند ان گڑ و ڈیہہ و کھفتے
 تھیر بے جیغیں کھو ان و تند بیٹری سستے
 راج در بندھان ہلا کھیں سیدھ بانو مرشدے
 شامسلماناں لغوشے آنکھ گو دین و رے
 تھنیراں درجہ بندی اے سہا گوں ہر کھسے
 کاملیں پیریں پناہ گیر سو ہو اور عاجزے
 دین اسلام و ملا ٹو غیرت و گوماں کھنے
 گداگر ماور و منع پاک پرور صاحبوں
 دولت و بے سیرت بنیدم راہ ملا ٹو جلتے

شیر سید نجف شاہ اول شان

یا الہی ۽ شکر ربانی
ملک ساعیں ۽ مہر ڈاتانی
خلقتی مہیٰ جنس خاکانی
قدرتوں دانی نور اشاکانی
جنت ۽ جاہیں نیک پاکانی
رستویہ باغے گل بہارانی
لڈنو پھکھو پھل گھماری
بشنرغوں موتی مسکوارانی
جھلکنو جھنڈا سید ۽ شانی
شے بنا کھر غا قانموں بانہی
سینگ صڈ ماں بو گلا بانی
بکھروں ویلہا آں صحابانی
کھفتعیں بھانج کہ آخریں فانی
روث ہر کھس یہ ایکھو انانی
واڑہیں چھاڑ داہیں طبقانی
دھمچیں سیماڑ ۽ کماندانی
روش دے چہل گز ۽ بٹے مانی
سانجف شاہ ۽ جھل مریدانی

دوازدهمی صدی مرقہ سارانی
نام لاصوت عار و مزارانی
جھل سرشینیں سید ذاتانی
سیکل عو و بشوں سا پوادھانی
پشکنے لوزاں مڑ سوادھانی
سانوڑمی استین پچا دھانی
نعرہ عو ہنگا لیں ایشارانی
جگ سوانی این شے ہزارانی
بیتھے سو پوسر قطارانی
جاہ محفوظیں رب نوازانی
ایشوں سونہار و جہازانی
ظاہریں احوالوں کتاوانی
قائمیں احکاموں فراقانی
چھکشی بیڑی سربر اتانی
کھولڑوں گنجی روح طاقانی
حیل مولائے رب ایشاکانی
بھگتوں ڈیوادھمچراکانی
رستوں بوٹا یہ تسلیم دانی
تھتھووں راجاں روژنارانی
دیروے باغانی بنیں درانی
بوہڑے شیرا شتھوں رانی

یہ تیلے سیاہ ماراں کھٹو سا ہی
 آتکھو در گاہ و حکم جانی
 پلٹیں بے برطری سیدیاں ڈاپی
 رفتوں سبب پھوٹی شاننا
 سو و ڈاڈا اے سوزار مانا
 شہبیرا چھلا نیں دریا ڈانا
 گنواں جولاناں بلیٹ دانا
 مچھٹوں سید دیروء شہرا
 گواں جنوں کاربزاں پھرے کا
 ایر کھٹو استا ذاسری بارا
 بیٹھو بستی اثر دھاسہرا
 پھوٹی موڑانی دل لہرا
 لڈٹو لوکاں شہ وٹی گوہرا
 لڈٹو شاہ عرقا میں شہرا
 بکھروں مارٹی بکھروں پیرا
 سر سمینا نی بستوں مہرا
 نیم شفاں لائیں شاہ ضرورانی
 رفتوں سر تاڑ حضورانی
 ٹور دے ٹھولیں جاہ امیرانی
 لنگرا شوریں اے فقیرانی
 شادیاں کھاؤں جینج سیرانی

پیر نجف شاہ گولشکن ٹریکھانا
 بیٹھوں کھوہ اے قطب ناما
 جھجھ بوں جوڑی خلد دیوانا
 گند غا جھلکوں کھوٹ میرانا
 رنگ معشوقی اے لگتو جانا
 دیم لاصوت اے نور تجل شانانا
 ہر فزین اے داں ہفت آزمانا
 عرش زیر انہیں سر دے کر شانانا
 شاہ دریا چھلوں پروری شانانا
 چھپراں بندوں در کھنوں لانا
 عاجزوں او ذرا اے تر تر دانا
 ہر کھسنی جانی کو چراں وڈوں
 میبریں امبوں گو پھلاں لڈوں
 بھو درو آں پھلانی گر اگڈوں
 قاتلاں کیلے نواں جھرا گڈوں
 سر بُری بٹا بے کما دھٹوں
 جی ہماں مرط کہ کونلاں ٹوری
 گفتغیں اوڑانی دف اے پھولی
 سیڈوں سر تاڑ سخی آنی
 خنجروں دیہانی پری آنی
 پار سوں اندھاریں گلی آنی

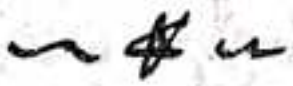
(رغمے)

مانڑ کوں موتی سرو لی آنی
 شے حساوا نی صفت غیبانی
 میخ فولا ذیں مہر پچیا نی
 سو گہویں کلّے پاڑھہ ریجانی
 آنکھ وٹارے سیداں سندی
 لعنتاں و ہشیں ناں فرو گندی
 آخر اسیراہیں درے بندی
 آرٹے جو رہیں سماں سانجھی
 بیٹ پھاں پیرانی درابندی
 بیگھا کھٹیں بانگھوا چاندی
 شے سوالی شہ ا لکھاں شھاؤں
 پجٹوں ڈھیریں باز پندھاؤں
 آنکھ و رشیہانی در اندوں
 شامت و میزان و دفع بندوں
 مومن و سید بیٹغوں تھنہا
 گنواں سیمان ایر کھنے سندا
 یہ ملے پاڑھاں صاف کھارند
 خلقئی تحفائے شما ہندا
 گواں جنوں صھوی مومنین بند
 دیم کھٹو آقاں بستغیں بندھا
 رستغوں میوہ تھی ہماں رنگا

گوئیں تئیں اولیٰ میرواں گواہیں
 شو پھدا گدی مڑ نجف شاہیں
 آل اولاد عچت شے راہیں
 ریزوین کھٹانی سزا جاہیں
 قیامت عشاہیں مصطفیٰ دعائیں
 اے نجف شاہیں نور اتاریں
 زور مولاء راجاں بلکاریں
 ست دیوان اے صلح داریں
 پھکھغیں آہے ہر کھسی بہریں
 ہڑ چھپا رچندانی طلبداریں
 احمد شاہ سیاہ مارے بندانی
 سناوڑی استینے گرنڈانی
 قادر بھاجی پندانی
 نور نالی این جھلکغیں درانی
 ہاں فضل شاہ یہ رحمتے جھلی
 گوئے مسکانی تھئی سراہلی
 گند فاجو ریں دژ منے جھلی
 اندو ہاں بیمارین مڑے رلی
 بے پھرا ناگر شے سراہلی
 نشہ پھدا انشک عجز تیں کلی
 پیر دلنظر گو بندگی آئیں

گوں امانا مانی سنگتی آئیں
 ہر گڑے انباریں ضرورانی
 چھپیریں انگختے کلورانی
 اے چھپاریں گو مومناں بہروں
 میٹرواں گو ٹنڈیناں مزیں شہروں
 بیگھو بانگہء سالوڑی لہروں
 ہر گڑے چھلا میں دریا جاری
 مہرور امانا سرا گواری
 نعمتاں مخفی ہیں و لے داری
 بشر شیطاں گو ہر کھسبیں باری
 آرٹے ایمانا دھیاں داری
 شاں تڑا او ہشیں سماں بیای
 بی ہماں جا ہا یبرا گالی
 کھا غذا چھنچھینا برو والی
 لنگر اشٹیفی موا غالی
 کھشتغیں آساں یبرا بالی
 بستغیں بولاں ضامنے پالی
 ہر کھسی رادھا بستغیں نالی
 مئے بڈیں کھڑداراں نیی ماہی
 اُمت پیریں وارثیں والی
 یبرا سچیں آ مبلان تالی

آن تر ا بی گو مومناں گالی
 بہر کھسی ڈکھاں بادشاہ ٹالی
 و ہش کشیں لوری میں دل عزاراں
 بر مریز پیر شاہ دوزداراں
 بشکھنے شامیں گال گفتاراں
 معاف کھاں اولیا مشکلیں کاراں
 باڑ میلی گو دین سطر داراں
 گو نبی و گو بہر چھیار یاراں
 نشتخیں دیوان کلمائے کھاراں

(Faint bleed-through text from the reverse side of the page, including words like 'کلمائے کھاراں', 'نشتخیں دیوان', 'گو نبی و گو بہر چھیار', 'معاف کھاں اولیا', 'بشکھنے شامیں گال', 'و ہش کشیں لوری میں', 'بر مریز پیر شاہ دوزداراں', 'بادشاہ ٹالی', 'آن تر ا بی گو مومناں گالی')

شیر سید نجف شاہ دوم و امیر شان

بانگھوے صحوی نامے اللہء گواں جنوں
 شوق معشوق و عاشق و آردا سے منوں
 رکھ رکھو خیر رب تھو کجے پر دواں
 مہر تھی بازوں ریندے کہرانی درفاں
 ماگنہنگاروں ایشتوں در حناس پر بیان
 شے زبر زوراں دے وئی اوین و امان
 چھو تہ من سیٹھاں لکویا یہ شستیں نشان
 فعل مئے جھنگوں رحم با در بار و دھیان
 مومناں گندے نئے کھنے ایمان و زیان
 پتھر پتھر بیڑی شاموے بندہ بے سوان
 بیر کوں آنجیں ہر کھسی گیوار تھی مکان
 ملک تہباریں آخر افانی این جہان
 او مسلماناں مئے بقا کلیں ظاہروں
 مہتلوں بالا کانگ و رکھئی و جڑوں
 پھکھنیں آوی چور بوں گل و ٹوکروں
 نے پچا یکھے توڑیں اللہ و نوکروں
 قالسبیں دست و مہر دو کافی چلغوں
 پیروی نیستیں اید میں سائیں قدر توں

لکھ ویرانوں اندھواں کھڑ دے عساجزوں
 دا ٹغیں لوٹھانی پھنڈا اار مانی وٹوں
 لکھ داناؤں رُوح خبردار میں عساقلوں
 نے چڑھوں بھیماجنگل ۽ چھر کھا سوہوں
 یہ سرے تحصیل ۽ شرعواریں عالمواں
 لکھ اولیاؤں چند فرقان ۽ حافظوں
 اے صحیح سچیں خود کہ محبوب ۽ کاشدوں
 واقفوں سرطکھاں آرٹروں میداناں رووں
 بہرکھسی کوچپیں قابمیں قومانی کریم
 مُدک مولائیں بادشاہ بہر رنگے سری
 گونجف شاہ ۽ چھوں کھٹی ڈکھے سنگتی،
 کل حکیمانی سیدا چار اڈو وٹی
 آنکو ملا پھیلوین گاماں کھے گزی
 میاز پورا ۽ بھیشو درگاہ ۽ وحی
 پھل گلستان ۽ رازگورازا میں طلشی
 آن چراگ ڈیوا بام گوچہراں کجہشی
 لڈٹو شاہ ۽ اے جہاں دروغیں پھتر جشی
 حرمت ۽ ترک ۽ طیتی آوارے بڑتھی
 سید ۽ شوق ۽ کھولتروں بہشتانی کلی،
 گو وٹی ناتا صاحب امیلانیں تقوی
 دھچریں حوراں عورتاں شاذی این وٹی

جھلک طو باء نشتغیں سنہڑا عیں نی م
گو گنہگار اں شاہ دوزدار اں با شفیح
شاہ قر باناں نے پھدی ارمانے کھٹی
پچھ سوالی آل شینر غو گوار وحسین جڑی
بوز و اذانی پلٹنو ڈیہہ ع عطری
دنگ پھیدا نھوں باطنیں کاروں برکتی
شرو گمراہی بند ٹوں گلہیں حرکتی
بھونر چھرو خا پھر شتغیں بٹری در بڑ تھی
نے دنیا داری اولے و بیٹو تکستی
لاطا بیٹویہ طہا مولاء کھٹی
یادنی مولارب تجلائے بندگی
گوٹر بازار و دل حیرانوسنگتی
کھانڑ لہجاء سکھستین بے بہرٹی
بے کہیں خوارانی غریبانی ہرکھسی
پٹغیں گیند یغ خلقت ع ارمائیں وئی
چند چو دھارا ہر گمے ہلپیں تھی زمیں
رب فرمان ع حضرت این خواجہ مئے چڑھی
شاہ سلیمان ع آل شے شوق ع سبیری
پیر تو نسو ع آتکو سرتاثریں ولی
موجھ سرت و اٹوسیداں شادی ع کھٹی
گواں جٹو و گنڑ مہر دستار ع لاکٹی

مجھتو آ و لیخیں چراگ وومی بالشیء
 پر حامد شاہ تھی سر میں مہرانی جھڑی
 آنکہ منظور میں شکر آں لکھانی پڑھی
 دنگ پھیندا انھوں زابریں ہو تھانی ولی
 عزت این پئے ساعتیں مرطوانی گھڑی
 ہاں بہار شاہ عو رحیم شاہ سنبھالے و تار
 بنگہی باغاں گنواں ہیسی بوں تیار
 شر شیطاں گو بند غاں جوڑی نی لڑا
 گڑ و بی بندی نیامغا پھرینی مرثا
 دھیاں کھنے دیما آر کھٹو گو رانی ہما
 بہر بوں چاندی و نڈ ڈوں مرطوانی سرا
 پر عبد اللہ دعا تھرا خواجہ صاحب
 مستجائیں آر بند صہ شے بانڈھا گرے
 قائمیں سیا آر گلین موتی آں رکھنے
 وٹ کسب دارے دے دیریا دکھاناں روے
 روش پھیری غوطر و شیشہ تھی گرے
 مد تے گوشتو کونلاں گلاں سو پوے
 رحم گو مہرین آر سری چھوفاں گڈرے
 واژہ منظور میں ہماں پوڑی عو بنے
 رب سوا لی عو تھو خدا و نڈرے واحدے
 نیک بدکاروں کھے شہ تھی تو سیتی عو درے

میں گنہگار ی عاجزین فریادیں سننے
 مومنوں بشک و قادی نام و جاہ و
 سلسلہ

میں گنہگار ی عاجزین فریادیں سننے
 مومنوں بشک و قادی نام و جاہ و
 سلسلہ

شیر سید مہر شاہ و شان

و او الہی کریم پرورے
بشک و گناہاں مناں دربرے
مناں جیل اُمیدوں سخی آسرے
محمد نبی مصطفیٰ حضرتے
تھی قدر توں پاک تھو قادرے
زہیں آزماں عرش پیدا کھتے
و ثی عشق شوق و جہاں خلقتے
کھتے دوست خاطر امرائے کھتے
ہے بچھوں عذرے بنی آدمے
نور و الہی خدا پرورے
بہاں چمک جھلکیں سری عنبرے
سُلا کوں ختم چھیکڑی بندرے
چو ہزاروں یہ لکھتے ترے
معشوقوں پیغامبریں عاشقے
قطب اولیا آل ولی سرورے
سبقاں اُشاریں دلے حافظے
فنا سیدانی چراکیں گلے
بہاں روژ نائی نہی اُمتے

مناں عربتیں پاک تھی قدرتے
 چھکھر لعل پیداش تھی حکمتے
 مسلمان نحوشتے میں عرض سترے
 جہاں بے وفائیں دلء منصفے
 سر امیٹ یکھے بھراں بندھے
 نظر نیشیں مبینا پیا گندھے
 روے ایکھو یغا برے سملے
 میاز پھلوں نے آئیں تھیلے
 جڑی سنگتے کھے ہوا اندرے
 کھلوں پیچ گنجی جڑیں جندرے
 ہماں روش قہریں برو بیروے
 زبر سوڑھہ وحی ختم آخرے
 یکیں نام سر کھے خدا واحدے
 درج میں کتاو ہر کسی اسلے
 جلدیں قلمے ہر ہماں کا تبے
 جبرگہ شروع بی مزین کونلے
 ضرور پیشکی بیٹ مئے مثلے
 گواہ ثابتینوں بدن تھیوغ
 بشک عنہ بشکاں خدا لانگھے
 نے حاجتے بیٹ نیک و بندے
 وئی مہر قہروں گور جہاں رہے

کھیا لائ خذ اپاک ورواز غا
 سندر تو حوالے میں گوشاں لا
 کھوہ عواوے انوار و لیا
 سخی مہر شاہ عرولی مستجا
 تحصیل ختموں پھ ہر صورتا
 زر تھی سر رکھے بڑ تھی کولہرا
 مردے آں گاماں نہ جزی پھدا
 میں شاپری عرض نیکی دعا
 ہماں بخت لگا پھذ یفاں پیا
 یڈ دھماک و سلا عطری
 کریم و کرامات با بر کتی
 جناب و کھلثو تھی نو ذ بندگی
 مجلس کچہری تھی پھل کھند غی
 ہزار انکھاں کھاتکوں زیارتی
 کھر، کھور، گنگین ٹوں سار تی
 کل بے کسان کھتی وارتی
 چنداں شذ یخین ٹوں حاجستی
 تھی سنگرا بہر گفتش و تی
 وحی شے جناب و حکم آتکو
 ڈیہ گھور و ان تھیو غا تھا تکو
 شہ بجا جا پھدا کھسے سر آتکو

ہماں ٹک دیری مڑاں را کھٹو
 گھلیں مہر شاہ ء جہاں پھرجٹو
 کھٹی کوئی سچیں مکان ء شتو
 نانا رسول پاک تھی سنگتے
 رضواں دوانی جڑیں نشتے
 وربان بہشتانی دروازے
 کنجی ملا توں تھرا جنتے
 حوروں بہشتی اصل مومنے
 شراباً طہور آں حوض کوثرے
 بزین در شک سائیں سراسیدے
 شفیع با محمد نبی آخرے
 پھ شاہ ء کھٹو غم مزین صاحبواں
 کوٹھی نواوین مزین جا کماں
 دوستان مریڈاں وٹی زارہاں
 دیہہ جسکتو تھہ کہ اشتو جہاں
 وسیلہ بلائے پھدی سنگتاں
 ہماں کھو کھراں نارٹو پروشی
 ملک ء راور ساٹا گڈی جھڑی
 مزین دوست محمد نشاں بر نشیں
 تھرا تخت سائیں میں روہیں لقیں
 سما عیل، صدیق شاہ سید ولی

(شالا)

غلام رسولیں، براہم سمیں،
 حبیب اللہ شاہ و نیازاں گشتی
 مزین خاندان و کچھری جٹری
 گالاں لغوشے پھ مہرے ولی
 جفتاں مزانے کر یکھیں گلی،
 ڈیواہماں تیل رندا بلی،
 ہژدہ ہزارے کہ بیٹو ولی
 ہماں در شک پھلین نی پھ کھوی
 بیے ول چنباگو نورے ولی
 لوڑی گشویں برے دفتران
 گندے بلوچھاں مزین انسراں
 بزدار راجے کہیں مہتیاں
 کھیران، اوگان داں جھراں
 تمن قیصرانی دے سیماندراں
 منی سوال عرضیں شرع مومناں
 انکاری بے زار موے سیداں
 بیامیر زادہ میں خطے برے
 سید پھدی خاندان و گشتے
 گوشتوولی فانی گھڑی این سرے
 وئی جواہراں ڈیہہ جہاں دست کھے
 مزین دوست محمد بقا سربرے

تھرا مہر گو نہیں دعا حضر تے
 خرسین، بخاری دوئیں، بشکھنے
 لڑاں لو اں ازارے دلاں و شہ کھنے
 نغاہاں نظر یکھیں شست ء جنے
 روے محکمہی غاگو دوست ء ملے
 و عظام و پنتاں مسلمان سڈروں
 تختاں پلنگاں و شیغاں گھڑوں
 تکبر پیار ء رفووں عافلوں
 دل ء متقلووں ہماں بہادروں
 غماں بے غموں، فکر اں بے دہشڈوں
 رووں سو ہو یغا سڈر کھاں گروں
 دیمی سواناں شمنیڈا بروں
 جہاں فیض رحماں را عالی بلوں
 رووں جنت ء گو رسول ء رلوں

ر آنکی

سے لے

شیر حضرت مولانا امیر احمد بزدار باروا

واہ الہی تھی قدرتوں حیراں منتھنھاں
 باطنیں کاروں سمجھنی نہیں تھی امتھاں
 تھو قلم کن و خلق تو بے ہمیں جہاں
 شوق عشق و غافرش جوڑتے تھے آزماں
 روح امرے ایں بندنی رازانی بیان
 زرد خاکے ایں بت پا لکار تھے گواہاں
 ہوش گوگوشاں دیدغاں شو ندائے جہاں
 ٹور جنسار ابو لغا سڑدائے زواں
 دین دھرمانی بہر کھسی گیوار تھے نشاں
 گو مسلماناں آنکو فرق نہیں و شرآں
 مار چشمہ نہیں دا کھیں مولاء العاں
 زات حج کن و رازقیں روزی و رساں
 بشکھنے دانا ہوش تعریفیں بندغاں
 مس و ثی فرقہ خیں دل و احوالے دیاں
 بہتران زونگیں حاکم و قاضی آں گشاں
 اشار اختیاریں مس و ثی ارمان و کھشاں
 دگ دوچھر کھیں راستیں دزاشتوزراں
 کوہراں و ہنہے دیم کھنوسرتاں لیاں

و دختران آگہیں بیٹھوں بازاری بیاں
 قیمتاں لوشی چٹ بی ایما نین زیاں
 کھشتغین بیجوں ہر کھسی صندوقیں سوان
 پیشکی روش و یاد کھاں گیراری جہان
 حاکمے زور اغیں مناں سہجی مومناں
 کبھیغیں دلڑی دزفشغیں جاں شے دہنڈاں
 پھنتر اوراں دوزہ و جوڑیں تھئی مکان
 پڑصلات دمیں کھے رفاڑو کوغیں لڑھی
 صور کھاں شاہر تھئی پچے جیرا ئیں گنڑی
 چھاڑ دی ماہ و ہر گربے چودھاریں پنڑی
 دستگیر زونگیں پیر مئے خواجہ تونسوی
 ڈے سلیمانی بیٹھیں زاتے نئیں آڑی
 مال بر حالیں گووٹی چھپڑو آں چھڑی
 رہنڑیں شیرانی نغاہ ویرینا پھری
 سچ دانائوں شہ گل و عرفے تالشئ
 مہرواں بیٹوسنگل و ڈیوا بالئ
 چشمہ مہتان و گنگ دا جو آنی وہی
 رستویہ باغے سیکل و پھل بیٹو پھلی
 رب قرباناں واڑہ و جوڑیں تھوڑنگیل
 پیر امیر احمد و لیا اللہ و کیل
 دیہہ بسالانی لشتغا موجودیں اصیل

دے رہاں پھرو چھٹو بے کھیل و سخی
 خلقتے و ہشتیں آذرے دانشی صاحبی
 دین چہ چائے مومنناں شوق و شادی
 آف بشیر یغا نور گو نیر اکھا رلی
 ایکھویں ذرہ گو صد اساوین و تلی
 ر و امر پیر پھی پڑ سٹیں وختانی دھلی
 چیز کل چوروں ایکھوا اللہ گلی
 رب در گاہ و آتکو و انہد ایں وحی
 پیر امیر احمد گو و ثی مہراں طلبشی
 مدنی مولا و رضا تھی دیکے نوی
 گڈ شے میازاں نیشنی یہ دوستے دلی
 اولیا اللہ اے دنیا اشتولا نہہ جشی
 محکمیں بختے قائمیں اوتا کے پڑ تھی
 مہرواں بائی پاک مٹیں ستاریں کریم
 اولیا اللہ ملا بہشتانی گلی
 گور سول و گو جنت و حوراں رورلی
 آخر اسپیں واژہ و دیدارے ملی
 تھو کھتو پورا اندو ہاں پونگاروں پھی
 بینگوں حیران آنکہ درویشوں سنگتی
 گو مریڈاں گو بے کہیں خواراں با شفیع
 عربتیں مولا قدر تاں حاضر ظاہرے

(رشتے)

جھلک جوڑیں تھئے بیچ شاں پھیشی آہرے
 محمد جی سائیں دامن، خواجہ صاحبوے
 قائمیں گدی تھو وٹی ملک و اثرھے
 بنگھی سیہوانر طرے زیاں سیوال نئے
 خیر نرٹیں صاحبو لور نرٹ و میری بیشکھنے
 گوشدے شیر نرٹ باز تعریفوں حافظے
 کلین استاداں شاوٹی روجا منصفے
 من صدائی آن یاد بے سنبھال کھنے
 گنواں تانگے تھی گھرے بے فرماں موے
 باغ آں ساگی شے گراؤ شبوئیں گلے
 محمد جی سائیں بھکھف میں شیشہ عطرے
 پار سے گوئیں ذات مہذوراں پکرے
 صور کھاں شاہر بند غئے بندیں اختیار
 مہرواں وٹ با پاک کھاں قیدی آن رہا
 مشکلاں دیمی منزلاں آساں کھاں خدا
 پردواں پوشی تھیں نبی محمد مصطفےٰ

س س س

نشیہ سردار عاقل محمد خان باروا

قدر تے دیشوس خُداوندی،
 موسماں گوار و غیں جڑے بندی
 کھو کھرے کچھیں ککڑے گرنڈی
 مہر گو قہراں بانزراں بندی
 نعمتاں و ہشیناں سرے سندھی
 یہ سرے تروڑا نی بنا مندی
 تختیزر و میازا نی مڑا گندی
 گوٹخوں او لیا بادشاہ چندی
 اے جہاں دروغیں نے برے بندی
 عربتے کھازاں قادرے کاراں
 باز کھنت کھیں تھیو غیں جھاراں
 یہ برا لیٹھیں نی مزیں باراں
 چور کھنت دیری بستغیں شہراں
 نے گزی لکھنے میاز مقداراں
 لوٹھغاں گنجیں سنگرا بہراں
 ریزدے مولا تھو وئی قہراں
 بشک شیں سائیں یکسہیں نواڑاں
 سملاں حسالی غیں گنہگاراں

ایکھو ایکھیں بے شریداری
 کھے عدل نندی تو بہیں زاری
 گوانکھ جاں پوتھاں دیم کھاں کھاری
 بکھریں زعم آں بکھریں باری
 تھانہیں آں زور اخیں زبرداری
 مثلاًں گوشدیت چھو کھتو پھاری
 شرط شیطان رع کھپڈ نوجاری
 بانگھورے سائے بے گہیں کاری
 تھیو شیں بر باد اشتو خواری
 گیوروں ٹولا سرگروں جھاری
 رب خاطر آں پاک گھماری
 اڈری مگرگی روث انگاری
 گوشدا حالاں ضامنے کاری
 رحم با سچیں عاشق رع یاری
 مہر بنیں کھوٹا رات کلداری
 گھوڑو رع رند ادر کھفوں چھاری
 وار پے آوار اچھا بیاری
 باڑ بہاں کہنیں بانڈواں داری
 رب مئے نیکی آں کھناٹ جاری
 سرکھساد بیٹو عاشق رع باری
 کھنڈی ورنہ پنج مہر داری

آر پھدا مڑ دے باز گیری
 اندوہاں پٹی ڈڑ داں پٹو نگاری
 عاشق عو سڑ دار ہزارانی
 گو براں دیم عو سر سوارانی
 پکھنیں آ مے عو بہارانی
 زائقہ و ہشو بر آ چارانی
 دَف زواں یکھے عو سچارانی
 چند سوالی کھا دل ازارانی
 پار سے دائی بر قرارانی
 ایر گین چھیڑ و سر مہارانی
 تھی نوی یکھے آلف جھارانی
 صورتاں سونہو گھر سمارانی
 جاہ نیو دیواناں فرارانی
 ایر کھٹی جرمے نئے و گارانی
 پر کھی دیکھان عو لو ارانی
 بتغین سو ماجو جھارانی
 گنگ آنڑ کھیلو بے شمارانی
 لنگرے وانہدا عو وسا کھانی
 برہنغاں پوشید و پٹا کانی
 کھاتکوں تھالی و ہش خوراکانی
 چند نوشید و تھی بر امتھانی

صد منٹریں بارے دیہہ دھما کافی
لیٹو سر چھکھا پلا کھانی
صوّر کھن شاہر گنواں پلے
گیوروں دانڑا سیکھیں ولے
جانہوریں موتی اوں دریا چھلے
حضرتیں خواجہ پیر کھاں غورا
بخت بی جاہ کاتادری زورا
آرڈاں پھیلو کھاں ولی طور
عاشق و سونا نیش سلج بستوں
عطر و مسکاں فی پڑی کھشتوں
ڈرمنیں سیالاں پھاڈ بھشتوں
ایوک و یکھیف کمر بستوں
در سوا لی آں جی کھشو گوشتوں
نئے گوڑے نے گھوڑے اشتوں
دانغوں گلین تادری ناما
برہنغیں ڈانے کھشتیں زحما
چٹ میڈانا باجھ گوڑ پھانا
ایدھےیں اللہ حکم کاروں
نو کرے نورنگیں نگہ داروں
دیم تھی ششوں ہر گڑے پاروں
ہاٹ کھاں دیریں لکھاں چھاروں

زاہر میں فرمانِ عزت بر کاروں
 اے امرنیکاں گو بذاں بہروں
 آنکو مولاؑ حکمِ بیستو
 زاہر اعا شق خاں شتو دیشو
 پھڑ جتو کور وین جہاں اشتی
 حیل مولاؑ آسرا گفستی
 مرشدؑ دزگیرؑ شفاع بائی
 جنتؑ حوراں بادشاہ دانی
 و ہش کشیں لوڑی تھو برے گالاں
 گوشدے دوز محمد منی حالاں
 ہر گڑے پھیراں دیر جنیں لھلاں
 مس دو یگیں عیناں تہرے بھالاں
 بادشاہ رکھی نہیں کنی کالاں
 مشتغا گنداں شدتغیس والان
 پسند خاں سردار اے منی عرضیں
 دعا کھنغ اولادؑ تھرا فرضیں
 مہین تھی امرنی پھذا تھا نہیں
 دیگرے گوستو سر نوا شاہیں
 حیل مولاؑ تاد رونا میں
 غلا آرسول، میاں خاں دو یگیں بیلاں
 نئے بلوں ڈیوادر سوا تھیلاں

بادشاہ رکھیٹو بندیں فعلوں
 گوشدے حاجی خاں زبردیں
 گال میں فولادوں جعفر پریں
 گنتواں پیران ٹوکروں پھریں
 حامد و جمعدار شا کھنے دھیانا
 پنج گلی خانڑی گو و ٹی شانہ
 شہر پھے قسطار انئے تھانا
 سوز نئے گنداں چھم میں پھروں
 آنکہ گو مہرانی دلء شروں
 صحت و سوزاگر پھذا چھروں
 اکھراں گوشدے او صلیب اللہ
 تھیو غیس جہانانی و صطرا کلا،
 نیتاں جوڑینی کلام اللہ
 زانغاں زانئے شاد دل و سمجھے
 وارثے خوارانی آنیں ہندے
 کھٹیٹ مانند اٹوا یکھویں پندھے
 بڑو ویں دکھاناں روے گندے
 شاوٹی پھریں بوتلاں تھنکے
 میجران گندے محمدانڑی آل
 غیرتاں و سارے دلانیغاں
 جو انہاں بیارے جو انہانیغاں

گو و شیخاں گو ہر سلا نیغاں
 ویش گشیں لوڑی گو وٹی بندے
 بیگے سیمار ا روے بندے
 گواں جنئے شہرے سیداں گندے
 شاہ عبد اللہ جھوک شے گرانیں
 آنکہ بزداروں سرزن شاہیں۔
 ننگ دوستو پالغا جوانیں
 گوہرے ہراں چا کرے نالیں،
 دوست محمد تھوٹ خردارے
 بیٹھے مہری تھیو غیں جھارے
 گو تھویں دھاگہ سفتغیں ہارے
 جوانہرے زوراجوانہاں کھارے
 دوست محمد تھو گنواں سہنے
 حضرتیں خواجہ پیر تھی شنگے
 آروٹی کھنجاں ڈوہرا بندے
 میڑواں مسکی گھوٹ بے بندے
 لندریں آو گپیراں نواں کھندے
 ظاہروں کافی جا گجائندھے
 بھاکھری شیری کل گلامانی
 چھانڈ ہیں مٹے کھوہ سیابانی
 راج قطار و سر جہانانی

(پھوکہ)

اے حکم تو نسو حضرت رے شانی
 بڑو آں دا تو مہر دیوانی
 امتی سید پیر بالانی
 تیل مہستان رے بی شمالانی
 میل بندار اں کونسلے کھشتو
 پھاغ مئے سڑدار رے سرابستو
 مہرواں مولا پاک وٹ بائی
 نیستاں نیکیناں دل رے دانی
 حضرتیں خواجہ پیر پناہ بائی

شہید حضرت خواجہ حافظ صاحب تونسوی رضی اللہ عنہما

مولا کریم تقی قذرتوں تھو قذرتانی مالکے
 پھد دیم سمجھا بے کلیں اکبر حقیقی داورے
 محمد نبی این مصطفیٰ نورے خذارب پرورے
 جٹھیں اماموں سیدوں یاروں چھیاں حفرتے
 فرقان ربؐ بھجھتو دین بھشو پیغا مبرے
 صدیقؐ عمرؓ عثمانؓ اسلام شیواری کشتیش
 شیریں علیؓ گو نغریاں جنگ و جندل گو کافرے
 اصحاب عالی شان ہند تعریف صفتوں وارھے
 چوئی ہزار لکھے نبیؐ بھو ورتی نفس و غمے
 محمد نبی این مصطفیٰ ہر داس زرت تقی اُمتے
 لکھے گزار ان مستاتا اُمتوں پیغا مبرے
 شورے شہ شوقؐ ابھری بندہ خذائی شاہرے
 مونجھاں جتھو موڑیں دلے صافیں بدن در باہرے
 روح ہات کھاں ملکاں پھری دیری خوئے سچھا درے
 کائی امیر پھینداخ بوں دہ تو بہاں بندہ پڑھے
 نوذاں شہیدوں سرے سر چھوڑ دایا نانی تھے
 فرش عزوار ان زیادہوں سہدار کھلیں قادرے
 روح گو بدنؐ چو چٹری دھریاں جہتیں جھیروے

نکھیر بی روش قیامت ء سیم دکھرا و چہر تھنے
 گالاں لغو شے اے نبی میںو خبر دینی ترطے
 و ہاواں کھنے گو آکر اں بندہ چکے باغہ نوے
 بی بہاں روش ء خمار محتاڑ بے شیر بھرے
 واہ بند بوں پر پھلوا ظلمات نیا ما چھو کھنے
 خینہ شکلیں کھاؤں مزار دہند چہر صہٹے ہیبتے
 پچھوں سوالاں مشکلیں دہلی دلیل سو سو نوے
 ایذا و کل پورہ انوں شیدا اگر دیا گزے
 اولی شمو شوں کل رووں گڈ کی ندر یہ بن بستے
 روش ایر کھنی کھے نیز غے شیرا ترا ما تھفتے
 گر میں کر ا ہا نیا مغانے ساہ رو تھنا مرے
 قیامت زہر جو لافیں فریاد بندیں تو پہے
 سوالیں گو اللہ مناں معافی دے تھو قادرے
 جرماں مغرما عاجزوں نہنگہ شہ محبوب ء کھنے
 تھی دولتی چینیں مناں کلمہ پڑھتیں محمد ء
 لکھے گزاراں شکر چند اولیا پیدا کھنے
 شیوہ انیں پیغمبری مئے پیر حافظ صاحبوے
 کامل قبولیں اولیا منظور مولائی درے
 سف ماہغاں روش سو جھلاکن و کنار ان گفتے
 بر آ زمان زیرے زہیں ہر دوز سلاں گوٹتے
 جھلک ء شمال دوڈا تو لیکھو شماراں رستے

آشکو جبرٹو اے پوانا ہر بہاں کور جہر سے
 واہ بتگنوں جو بتگنیں گا وہی سمندرانی دے
 عرش و نگارے بتگنیں چشمہ شہ مہبتا ناہنے
 آف و ہزار قوم و رول سیوا ال سیہوانڑاں نے
 افغان عربی ہند کی کستان کل پیدا و رے
 چھو نیں کہ یکھے نے صدوں کل و عمو نا آسے
 شرع بلو چھی سیستاں بڑ و وسط کھاں کھتے
 صحرا امن بحرے دوکن باطن نجوم حاضرے
 تنگیں شذ لیغیں عاجزیں نوشید لکھوں لنگرے
 محفل کلا التذ قرآن جٹھوں ختم یہ بندے
 زخمی و ٹی و ہا نہاں دیوں منظور مرضے عنبرے
 کوڑی پو اگو عیڈس گھڑی دروغیں مکا نے خلقے
 ششتا لغیں آتکو وکیل طلبی حکم و حافلے
 منظور مولاء رضا مو کل کھشو سر کھتے
 سو پو گوربت و رحمتاں بہشتی پلنگ سخاں چڑھے
 بیشیر شکرین جوؤں سفار حوض کوثر و آفاں ورے
 داخل حضور و دفتر اگو جنت و مہوراں رے
 ڈر داں وراں پیچوں دل و عیے پیر حافظ صاحبے
 گوٹر تھور غام گونگوشو ککر شلو خلیں ساونڑے
 آنکی کھنوخاں پھر کھشو جو ہاں جبر و نتھش حاصلے
 لعلیں ستر اچھو سہرا نوی حالے دے

لکھاں بروں زخمی کھنوں یکھو بدل پیدا ورسے
 پیرخان و یوسف محمدان نیکی نیازاں سر کھنے
 بر چشم اللہ رضا معشوق سنتیں عاشقے
 چند بادشاہ گونو کراں ایشو شہیدا پھڑ چشیش
 تھا نموں پیمبر اولیا رسل را ہگز ی سر کھنے
 آفی حبابی گوٹنغوں گوڑی مسافر بے برے
 خواجہ غلام ذکری گوشاں مسکین درخاساں سترے
 پیرخان و یوسف محمدوں فرزند تھیںغوں والدے
 شیطان آں جھوکاں ضر و بلکار بوئیں صحوے
 خواجہ سلیمان بر خلاف منکر شدہ اسراراں درے
 نے ہلیں رو غیر تار کاں دعویٰ نہ جہلی جعفرے
 راہ گوٹنغیں رائی روو ٹیکے نغندوں تندے
 تہ ایا، کلی سونا نوی زفتوں گجر نہ ہریں برے
 ایذا خذائی قدر لوں بار و پھرا نا بیروے
 دیر گوانکھ واساڑ تھیںغ کھے مولا عدل و واڑھے
 چند رہ جڑیں پیجاں کھلوں کھجی حقوقاں کھسغے
 گاچا کھڑوں پھل جنتی کل رحمتوں بیج بنگھے
 آہر قلم توڑا وہی یہ لاٹ سو لاکھوں گلے
 نوغیں رغا ماں چھیچھریں قربان تھیں شامانغے
 وگدی نشیناں بادشاہ مہر تھنگویں حسان محمدے
 کلین نشانی ثابتنوں اولیا ولی این صاحب مدے

خان محمد بن گو یوسف ء با صحتے آورے
 آمد شروع با لوح قلم ترقی کھڑو بالنگرے
 خواجہ نظام این مستجا کچھلوں دریا پائی رجتے
 ڈاجے ملتوموناں قربان باں تھئی صورتے
 تھئی سو جھلا دو ذاشتوملا ختمیں جھگرے
 چدینو محبینو و بلوی جانگرہ جبلائی کہ ہے
 مثل مثالوں کھے رسی لاصوت لائیں بہادرے
 رنگریز پیساں درج کھاں حامیم خواجہ ڈوبرے
 مقبول کھینسی غابلوں چکار جھلکس جانہورے
 طالب علمیں عالموں اسلام صوبہ تھئی گڑے
 صاحب جمال صفتوں کمال تحصیل ختمیں صورتے
 خواجہ غلام مرتضیٰ فریاد میں دھانہاں سنڑے
 غمناک بی شیطاں مری آرگو نظام ء گڈ رہے
 صحت انعامے قادری صابر سترکھوں ملتے
 خواجہ سلیمان تونسوی تھئی آنگھیں دروازے
 سنگھ و چڑوں فرقے نو یادیرویں نیک و بدے
 چشتی گرانیں سلسلہ دزبیت شیبہیں مرشدے
 گوزر تھغیں مردوں بہاں نفس ء اصلی کھشتخے
 چھو کہ حضورو سانگھڑی ماہ چھاڑ دی اُبھر تھغے
 بینا نابینا دمپدم چھیم کھلوں آنڑ سو پوے
 اے مصطفیٰ محمد نبی پاکیں غذا ساکھی سرے

بی مہرواں گور جنتاں کلمہ پڑھا تھو خاں در برے
 خواجہ سلیمان تو نسوی قطب الولیٰ ایسا لیا
 مشرق کنوں مغرب تائیں تو راجھی سو جھلا
 چھاڑوہ طبق عیناں چڑھوں داں عرش کر شانی بکلا
 نالی لگا لیں لوح قلم بٹرز ا حضور ایٹیں چھڑا
 بابا فریدیں جنتی پندے ولی ایسا لیا
 تھریر قبلہ عالم مہر میں سلیمان صاحب
 ہرگز نہ بچھوں اے چراک اول شروع تاں آخر
 ماشہ گناہاں جنگلوں تمیلاں صفا کھن بادشاہ
 آنبار لٹو خاں پڑھو دھا نہیں گو والی واڑہا
 ماجر مداروں عاجزوں آمرز گارے تھو خدا
 ہڑ جاہ نبیؐ آمتیں بکیش بریش تھو جنتا
 شاہرازاں پیش کھنت نیک و کریمیں او یا

سے کھتے

علی محمد بُزدار
۱۸۹۵ تا ۱۹۶۵

اے حوڑا ہر کھس زانت کہ پاکیں بادشاہ ء داد گوہر
 مردم ء استوں۔ کھسے ء حسن و زیبائی کھسے ء زور و توان
 کھسے ء عقل و فہم او کھسے ء شیعرو شاہری۔ مئے شاہر ملاً
 علو دی شہرے داذاں بہر و ندیں مردمے ء۔ علو شاہرے
 بیم نامیں۔ پھیلویں نام علی محمد او پھٹ ء نام پاندھی آئی۔
 شاہرے مئے تمن بزدار ء مٹھو انی ٹھکرا بیں۔ کہ اے ٹھکر
 شہ تمن بزدار ء نامداریں ٹھکراں یکھے۔ تمن بزدار ء
 لاف ء اے ٹھکر ء مردم۔ مانکہ گاڑ، نوغزے ء باٹہ
 او یکھو بیں لوغ تمن بزدار ء لاف ء دومی ہنداں دی
 گند غاکھا ننت۔ شاہرے و فی نند و نیاز من گاڑ ء بلیشو۔
 کہ دانی دی شاہرے بچھے۔ برات او ناخوز اتک ہمے ہندا
 و سم انت۔ شاہرا و فی کھسانی بسال شریف ضلع
 کیمبل پور ء حضرت مولانا امیر احمد رحمۃ اللہ علیہ ء گرا
 گزار تھو۔ او سہوذا پاکیں کتاب و قرآن شریف دی پڑھتھوں
 داں مزیں وختے ء مئے شاہر مولانا صاحبو گرا بلیشو۔ فی کہ
 پھدا گڑ دٹو لو غا آتکو تہ ایند ادی چھی ء باز یا کھیں چھکھا
 نہ اقرآن شریف ء سبق پڑھا ٹھینتی۔ ہمے سوب ء گو شاہرے
 نام ء پھچی ء ملاً ء لوزا و اول بلیشو۔

قیاس ہمیشیں کہ شاہر شہر و شی ء سے گیت پھانزدہ
 سال ء پھیشا سن ہژدہ ہژد و جھیا رگیت ۱۹۵۰ء
 پھانزدہ ء پیدا بلیشو او داں سے گیت ۲۰ سال زیند

گوازیغا رند شہروشی عہ پھینچ سال عہ پھیشا سن نوزدہ
 صدو سے گیت (۱۹۶۵) پھینچا کوڑو امو کل کھشو کھ
 دی منزلاں رائی بلیو۔ شاہراوی ورنائی عہ شاہری
 کھشو بلے آں شاہری داں داستانع اوراگ ورو شہابی
 گال وگفتاراں بلیو۔ پھذا آخری عمر اہ عہ شاہر عہ اصلاحی
 شاہری ر پٹ عہ گام ایر کھشغوں۔ شاہر عہ بازیں گال
 وگفتار تہ کار بلیغوں بلے ایوخت عہ شاہر عہ سے شہر
 مئے دست عہ کھفتغوں کہ آں مئے دیماؤں۔ شہ ایشانی
 گند غامڑ دیاں رامعلوم بیت کہ شاہری لاف عہ شاہر
 درجہ وانکھر عہ۔ یہ شیرے لاف عہ پاکیں بادشاہ عہ
 صفت و توصیف کھنت او قدر تانی بار و اچھوش
 گئیث کہ۔

واہ اولیٰ سخی بادشاہ
 تھی امتحاں نہیں پھ مئے سمجھنا
 کھیا کئی معلوم خبر نئے سما
 داشتے ستر اول یہ وٹالہ

یہ دو می شیرے لاف عہ پاکیں واژہ عہ تعریفاں
 چھوش کھنت گئیث کہ نہ

واہ اولیٰ بادشاہ عہ لا شریکیں لامکاں
 بے قیاسیں واژہ مے اپن سمجھنی نہیں امتحاں
 قدرتاں ظاہر شنیدیں گئے معلوم مس نواں

کہیں فہم و دوش ہی اس بندھے دروغیں گمان
 یہ تھی شیرے لاف و خالق و مالک و شاعر گال چھوٹوں گشیت کہ
 قدر تے پاکیں کریم و عربتے کھٹیتوں و لاف
 باطنی گھنٹے شمالیں و شستر میں بادشاہ
 بہشت و رکن و کینا راں ملک چھمدیدیں اُشاہ
 پھلکتی عرش و قلمی خط آڑتھو کاشدا
 بے شیرے لاف و دیکھرا کوڑویں دنیا پیداکھتے حال
 چھوٹ دات گشیت کہ ۵

بیٹھوں موجود ہر چھی لیکھواں نیٹو شمار
 لعل موتی زیورانی نور چھمانی رہا
 یہ دومی شیرے لاف و اے حال و چھوٹوں ظاہر کھت
 گال ایشوں کہ ۵

شوق معشوق و شیخا خلقتی ہر دو جہاں
 بڑز آزماں بے ستونیں فرش داری زیوراں
 آدم و آڑتھی عذرے پھ میا زری منزلان
 یہ تھی شیرے لاف و اے حال و چھوٹوں دات گشیت گال
 ایشوں کہ ۵

معشوق شوق و ہماں عاشقا
 ظاہر کھنو خو و ثی قدر تا
 زمین آزماںوں پھ تھی حکمتا
 شرفے مز میں گوں بہی آوما

شش روش دانٹی ہے منزلا

چھکر لعل پیدا کھٹی یہ تلا

ہے شیرے لاف و دیمخترا نوریں نیی ء چھوش نازنین

گال ایشوں کہ ۵

چوٹی ہزار لکھ پیغامبر و

درجہ بہا بہاں و ثی حاصلو

ختم مرسلانی نبی محمد و

عزقے چرا کی گل ء و تالو

خوشبود ہماک ء سلا ہدشو

ماہ چھاڑوہ ء روژ نا ئی کھشو

آ حزر زمان ء نیی آنگو

یہ دومی شیرے لاف ء نوریں نیی ء تحریفیاں

چھوش کھنت گشیت کہ ۵

خلقتی خلقے تمامی شرف گو پیغمبراں

لکھ گو چوٹی ہزار ء گو قہاریں لشکراں

مرسلاں چھیکر ختمیں محمد ء نا ماگراں

کل نبی آنی سروغیں اُمتا بیثواسان

مہروانی بادشاہ ء دانٹی محبوب ء انعام

ڈاک جاری گو امر آنگو فرقانیں قرآن

دین اسلام ء کھٹو مس چراکیں بندراں

یہ شیرے لاف ء نوریں نیی ء محراج کھسو اچھوش کھاربت

گنیت کہ ۵

دو گانہ پر ہشتی گو نیکیں دلا
 چڑھتو براق و شتو گو شتغا
 حور ال پھرا تھو پھ تھنی خاطر
 معراج عرشی مزین صورتا
 خواہش ملغے انو ہر دو آ
 پلک آزمانی کھنوں عربتا
 گنجی کھلتو شہ درواز غا
 ہر چیز موجود نیستو شمار
 رگوار نور و ر لٹو شتو ظاہرا

یہ دومی شیرے لاف و معراج و حال پیرا و چھوش

دات گنیت گال ایشوں کہ ۵

کاشدے بھیجی شہ عرش و اس کو محبوب و ملا

نفل دو گانہ پڑھتو شو پھنڈا بیٹورواں

پلک گھینٹاے نہ گو شتو و اثرہ و داتی سلام

بولتو نور اں دو بیٹیاں ہر وہ سال و شتغاں

بتغوں وعدہ دلانی حال داتوں پھرتاں

یہ شیرے لاف و حضرت و چھیا ریں یا رانی تعریفاں

چھوش کھنت گنیت کہ ۵

چھیا ر لعل موتی آں بے قیمتوں

عمر عثمانوں صدیق حیدروں

اسلام آدین کے بہاں بہا ذروں

را سو ہو یغا سطر کھٹاں رووں

ہمے شیرے لافاً یہ تہندے کے کوڑوں میں و نیا عر فنا و بے بقا

حالاں اے ڈول عداث ۔

بے بقائیں سنگتے اپی آخر اور وغیں جہاں

تھہر فیں چھاری اُشاریں کھیٹ کھوشتی ناگواں

بگھریں سلطان سکندر بادشاہ عر درمیاں

یہ دومی شیرے لافاً ہمے حالی عر چھوش داٹ گال ایشوں

آخر فناہ بی دروغیں و نیا

وٹی کھڑو مہشو نختہ گو حاصل

کھے ناگوا نینغ کھوشتی سرا

نے عرض چسلی انیں لاطما

شاہرے شیرشہ ہمے رازیں گال و گفتار ان پھروں اگر یکھ

یکھیغا بیان بوں تہ ایکھویں کتاوسے بھرٹیت ۔

شیر

واہ او ابلی سخی بادشاہ
 کیا کن و مالوم خبر نے سما
 معشوق شوق بہاں عاشقا
 زمین آرمالوں پچھ تھی حکمتا
 نش روش دانی ہے منزلا
 سرے برخلاف سرے مومن
 درجہ بہاں ہاں و ثی حاصل
 عرق و حیرا کی گلے تالٹو
 ماہ چھاڑدہ و رونا کی کھٹو
 تھی امتحان نہیں پچھ مئے سمجھنا
 دانتے ستر اول یہ و ثنا
 ظاہر کھنو خور و ثی قدرتا
 شرف و مزین گوہنی آدمما
 چھکر لعل پیدا کھٹی یہ تلا
 جوئی ہزار لکھ بیغا مبر
 ختم مرسلا نی محمد
 خوشبود ہماک و سلا بلٹو
 خلق و را خوشی ہے حاصلو

آخر زمان و نبی آتکو

چھیا ر لعل موتی آن بے قیمتوں
 عمر، عثمانوں، صدیق، حیدروں
 اسلام دین و بہاں بہادروں
 راہ سوہو لیغا سطر کھاں رووں
 روش قیامتینغا چھو کھٹنی بلوں
 کھسے نہنی بہاں کافروں
 دوگانہ پڑھٹی گونیکیں دلا
 چھو کھٹو براق و شتو گوٹنغا
 حوراں پھرات و پچھ تھی خاطر

معراجِ عرشِ مزینِ صورتا
 خواہشِ ملغیٰ انوہڑ دوآ
 ملکِ آرمانی کھنوںِ عربتا
 کنجی کھلثوں شہِ دروازِ غنا
 ہر چیز موجود نیستو شمار
 نورار لٹوشتو ظاہرا
 نبیؐ بادشاہ گووٹی دوستہا
 عرضِ کھناں میں پھرے امتا
 ہے بشک لوٹھاں شہِ تخصیٰ نگرا
 سچیں کریم گوں وٹی قدرتا
 شیطان پلپتیں دلے فخرتا
 ہماں لعنتیٰ این کہ کھفتو زرا
 ملکِ ننگندی گزی حیرتا
 منسوخ ہتوں آں اولیٰ جلا
 پھنچیں نواشوں گوں سی روشغا
 حجبتیں، زغائبیں او عیدے براق
 فرضاں گزارے پڑھے تو بہا
 کھتیں انتظامے وٹی ڈوبرا
 سامان زرتھیں گوں خوشتیں دلا
 آنکو حکمے شہِ مسیں تادرا
 آخر فناہ بی دروغتیں دنیا

وٹی کھڑ د پھشو ننتھ گوں حاصل
 کھے ناگوا نیخ کھوشتی سرا
 نے عرض چسلی انیں لاطما
 دائیں علا جہیں ہماں وارثا
 تھوے ملک والی شہ پڑو بھراں
 بشک ۽ گنا ہاں مگر لیکھواں
 دن بو لغامں ولا تھڑ سغاں
 جاں درفتغیں مسیں مہے دہشتداں
 ڈیہہ جنگلے غیں مس بے سوہواں
 تھنکھیں گلی آں مس چھچھوں گزاں
 راہ پڑ سلا تیں گو تھیں ہاں
 کھشتو سڑ کھئے آولی مڑاں
 لہرو سخی آں کہ لوف بندغاں
 آل نبیئے ہماں سیداں
 اولیا ولی آں مزیں عالماں
 قرباں کھشتیش وٹی چندجاں
 تھوے پاک پرور چھیں رازو تھوی
 کھشو مہروانی یہ شدتے جنتی
 شاہے سلیمان مزیں تو نسوی
 گٹھاں چھارہاں کھشتی پنٹری
 ملکھاں اٹاکیں اے ڈیو ابلی

ٹانگے سمندرے کہ نہیں سودھنی
 ہے در شک پھکھو نی بیٹو پھلی
 تھوی آل اولاذ کل سنگتی
 سلیخ بازوں متن رنگتی
 چھلوں در یائی کہ جو بتکھوں
 غریبوں ہلاکھیں دے پہاں گروں
 لکھاں کروڑاں شہ بے بیکھووں
 کھنے شایقینء کہ کیا گروں
 کھوٹا کھرا بونٹھ چاندی تلوں
 مار آسرا بیس تھوی دامنے
 لوہیں گڑھانی تھووت ضامنے
 جو لانغاں کھیت روش قیامتے
 سایہ ملائیں مز میں حضرتے
 واہ واہی پھٹھی قذرتاں
 حیراں دلیلاں دلا مانتھغاں
 گوٹھ تھوورغاں جھڑی کھو کھراں
 رگوں شاں من حوالے سنہرت ناگواں
 پھلین ٹریڈا کہ اشتو جہاں
 نوذی شلتو دوئیں دیندغاں
 روح میں ازاریں شہ تھئی ہفتاں
 غریبوں یتیموں انو مہرواں

(من)

نشکوں بلوچھی گوں جو ایسں سراں
 کہنیں بہ نندی مزیں بنگہاں
 آنکو وکیل و بڑ تھی ناگواں
 بیڑی مٹھلٹو شہے ستپن سٹراں
 عازیز برات اے پھدی چھو کھنا
 دعویٰ نچلی گو سکھیں مٹرا
 منی شاہری عرض نیکی دغا
 مٹھکانٹر ابہشت و جبر جنت
 بہرا گرائے شہ آف کو ترا
 دیوان شوق و ملے محمد
 لوڑی صواھے میں عرضا بے
 گاڑی مزاراں تھو گندے گشے۔
 محمود نغوشی گو خان محمد
 علی محمد و احمد دے بوں نشٹغا
 میں عرضے غریبی شادارے دلا
 مونجھاں ملہاراں شائے پھدا
 ہے ڈاک زڑ تھو سرا آدمٹا
 دایں و ہفتیں امر آخرا
 شے کوٹے مقبہی چیلے درا
 چغل ہار بازیں کھنوں حرکتا
 حاجی نغوشی گشاں میر نا

شاگرہ دہڑ زین دیوں او دھرا
 لکھ جا جتی کھٹیت کھوشتی گرا
 و ہنہیں حدیثاں شا بولے وفا
 کھوٹاں مدارے و ٹی اندرا
 بازار گرانیں پچھ سوڈا گرا
 شہبازہ عیسیٰ گو یار محمد
 خطے کشینی بڑ تھو جا مڈا
 گوانکھاں جنا ناشتوا یکھوا
 دھاکاں و تھو نہ گڑ دی پھدا
 رُو جا میارے ہمے فخر
 ہماں کھڑد جو انیں کھٹوشے پھدا
 شارنشک گوئیں شہ میرا حمدا
 تھیراں مسٹے مکھڑے پھدا
 ہمے روش بالارو ووں گوٹنغا
 اللہ بشک پیریشک سنڑے کھسوا
 ہماں شاغ جھوٹا شے نہ بیٹو مڑا
 تھامیں امام بڑ گو جان محمد
 بے تیل ڈیوا اٹوں نیم شفا
 بوٹا کماٹی اٹوں پھکھنغا
 وار تھوں تمنا آں گڑ دیں سلا
 وئی جو انہانی دے گفتش مڑا

دزدانِ ثغابین شے نروث ٹھکرا
 کھلیں کچھہرے ی نفو شے پیا
 کلمہ رسولؐ کہ بیثوروا
 ۱۰۷

شیرِ استاذِ محمدِ بیان

و اہل بی بادشاہے لا شریک رے لا مکان
 بے قیاسین وارھے رے امتحاں بیس سمجھن
 قدرتاں ظاہر شنیدیں گجھ معلوم من نواں
 کھلیں فہماد و ژہی این بندھے دروغین گوان
 شوق معشوقے و شیخا خلقشی ہڑ دو جہان
 ہرگز آزماں بے ستونین فرس داری زیہوراں
 آدم رے آر تھئی عذرے پچھ میازی منزلان
 جنت رے کنجی کھلٹو شاذ ہی کھنتی مکان
 رنگھیں کھٹ گو پلنگاں لشت باغانی بنان
 پھل بوٹیاں گھمارو بو گلابی عطران
 شکر و شیریں شراباں بہر گھنتی نعمتاں
 خلقشی خلق رے تمامی شرف گو پیغا میراں
 لکھ گو چوڑی ہزاراں گوں تہا ریں لشکراں
 مرسلاں چھیکر ختمیں محمد رے ناما گراں
 کل نبی آتی سر و غیں اُمتا ہیٹھو اسان
 مہر وانی بادشاہے دانئی محبوب رے انعام
 ڈاک حادی گواہرا آتکو فرقا نین قرآن

دین اسلام و کھلنو آں چہ اکسین بندراں
 چھیا ریا روں گو صحاباں آں نبیؐ و میپرواں
 سندھ سیمان سو ہو یغا دگ گفتو بہا زراں
 عمرؓ رضی اللہ عنہم شیریں علیؓ و آں کفرے قاتلاں
 میر عثمانؓ ایں سخی و گوں جہازیں لنگراں
 عشق صدیقؓ و صلا لیں پہ شفا فی سندھغاں
 زیار پھے بعل و و نیغا سرگوں زریں تھنگواں
 کفر گو ز عما و نیغا فخرے آڈ تھئی تسیاں
 آتکو جاد و گرے ایں بولنو آں منکراں
 جاگ پیرا و شفا فی نے شمارے لشکراں
 پیچتو بہر بھلوے و چنڈ جو دھارین دھیان
 گوشتو محبوبؓ و او صدیق بازار ماناں مخاں
 پاک مولا سنگتی ایں ایکھوا من تھو نیاں
 رحمت اللعالمینؐ و بستو مہرا نی جہراں
 باطن و دہائی سبقے معجزہ الیشوں نشاں
 جاخ ابھر تھو شہ فرش و ویدغاں گفتو مٹراں
 گو حکم و واڑ ہے غا دیم دیر سید منڈلاں
 بانگھوے مٹھوی صوا حارند پیرا زرتھغاں
 روش نیز موش و وٹھلنو آں مکان و سجھاں
 جھپڑواں رفتوں کھانا پھر وٹھاں ٹکرتھغاں
 رند پیرا جی نہ بھئی خود کہ بالا گوٹتھاں

ہر دو بیس دستاں ملانا واپیغا گرت دشاں
 دو جہانی شرمساروں قیامتا درواں وراں
 لوزرا خوفاً ملشی نشتوا ولی جاہراں
 کاشدے بھیجی شہ عرش ء مس گو محبوب عرطاں
 نفل دو گانہ پر ہٹھو شو چھذا بیشور و ان
 یک گھینٹاے نہ گوئو واژہ ء داشی سلام
 بولنو نور اں دو بیناں پڑوہ سال ء نشتغاں
 لتغوں و عدہ دلانی حال دا توں پھروشاں
 بی گنا ہگار اں شفیع گیر امت ء والی مناں
 فرض پاک ء قائمیں نوں دین تمبار استغاں
 ز لغوں روش ء شفیعنا سملاں خالی نیساں
 نفس خوشی ء سخنوں فعل مختیاری و تاں
 بے بقائیں سنگتے این آخر اور و غیب جہاں
 چھر غیب چھاری اشاریں کھٹیت کھوشتی ناگواں
 بیکھر میں سلطان سکندر بادشاہ ء درمیاں
 بانگھوا بندوں سلیمان سرگوسا مان ء رواں
 آنکہ بندوں لانگی غا منزلاں سوپو نواں
 کار دستانی و شیخیں چنیئے کٹو ہار غاں
 بادشاہے ء سلیمان او لیا گوں برکتاں
 جگ کلانی سلامی بھو نر پھلا نی سراں
 سر بر اسونیں گھڑی اوں نیامغا لعل بلاں

ذات قوم و جعفرے و سرگوں اوگاناں رلاں ،
 عشق میدان اشتغول لاطہا عین بہا ذراں
 وہ سڑکھاں سو ہو یغا گند غول ہڑ دو بھراں
 اے مشین و شتغینوں چھاپیں میں تھر لپے کھناں
 دست مہری سو جھلا میں کار بی گو اندھو اں
 بتکغوں جو ناہرانی فیض داری کل جہاں
 ٹیکساں رفتوں گراناس تہ سندا سٹی نیاں
 بیا او لوڑی تھو صوامے فرض پھیغاے برے
 ٹیکس و گر تھو شتانی کھبریں ریل و چیرٹھے
 برو بسالاں گواٹ گرانادھر کینالاں ایر کھفے
 بند دستاں ہڑ دو کیناں گوادب و پلش بندے
 خط مسکین و ہمیشیں تھو محمد تاسے
 محمدی نیکیں خیالاں گو فقیر ہی آہرے
 حب درویشی ہمیشیں او ڈھرا لکھ پیلے
 یاڑھ و صردے سیکل و ٹی سا ایریں احمدے
 نشت شاہی لنگرے و کھٹٹی ہڑ دو بھرے
 بستغوں لائہہ ریشمانی سر میں شاغیں گوانزغے
 قائمی درس و ہڑ پھٹے منزلان وہ سو ہوئے
 حکم آنکوشہ جناب و پکبٹو میاں اے مرٹے
 شرف پھدی پہراں پڑھٹی سندھ گیور تھو گلے
 بیٹو میلو عاشقانی تنگ تھنی این دلے

بڑے سجادہ نشین اپنی بخت گو نور محمدی
 شیر محمد، اللہ لشکوں خادموں آنہی درے
 دیشوں و انہد ایس در یائے سرداں رکھانی رہے
 بالشیء گھینس، چر اکہیں سو جھلا داں ماہ لوئے
 چھاڑ دی صدی ختم اپنی تھی مرے گاماں نیے
 عاجزین دھا نہی مروشی عرض والی واثر ہے
 معاف کھاں مولا قصور ان خوف دیگی منزلے
 کلہوئے ضامن کھانے باث دی پھاں دوڑ ہے

شیر

قدرتِ پاکین خدائیِ عربتے کھیٹوں دلا
 باطنی گھینسِ شمالیں وہ ستریں بادشاہ
 بہشت و رگناں کناریں ملک چھد پدیں اُشار
 چھکٹی عرشِ قلمے خط آٹھ تھو کاشدا
 بیٹغوں موجود پڑھی لیکھواں نیستو شمار
 لعل موتی زہرورانی نو رچشمانی رہا
 جو وہ بھغوں کوشرانی پھل بوٹیاں گھار
 رنگیں کھٹ گو پینگاں بند باغانی بنا
 یہ گھڑی بھلغا گوں آدم و داڈی حوا
 بیٹغو دستِ خطائی کھشتغوں بہشتِ در
 روش آسانا شتغیں ور کھنخ پھشتا پھدا
 جوان ٹوں ویلہا ولیغیں آکونی مئے سرا
 وخت صدی چھارہ میغیں آخر الیشوں بقا
 کھشتو گواش آ بڈینا چکرے داتھی سرا
 بلغوں کٹھی چھاریں فرش در جو لا نغا
 اشکھیں گوشاں حوالے کچھ جھپیری گو چھتا
 وند دے رسکا منیخا زیند غانیلاں تھرا
 مات چھک جو رہیں ہو ونوں جنگ بیگھا بانگھوا

نشتتاریشوں فی انٹرساں کھسواں نیتیں شمار
 دختران بہائی کھانا حال بی گرت دیں سلا،
 ایر کھناش و رصندوقی عکیروں روشے پھڑا
 گوا نخبو لو غئے حکمدار احال معلومیں پھرا
 گنواں پورا دیشش مار نخصا نیں و تار
 کھو کھراں گر ندیں رفاہیں نوذ گواریں ساونڑا
 لیٹو بڑ زیں پوادھے جھلٹو سوزیں سخا
 بکھر میں موسیٰ سخی این تیار بیٹو میرا
 سیکلا لکھیاں پلٹوں لنگرا گھاسا موان
 آذرے دائی امیری جواں کھٹی گوہر کھسا
 نوذ ملک و شنز غنوں آف کھوشتیں بنگہا
 اوڈھرے کھسی لغفشی در شے مولا و سوا
 بولخو رندی کھانااں نشک میریں چاکرا
 بیشکھنے عیلسے او شہوا از منصفیں جامذولا
 محمد و حافظ لغوشے باز سنبھالے و تار
 قائمیں کوٹے و شیخیں میلی بو رینغا
 ظاہر ادگوں شنیدیں گنواں بھلے درا
 اے جہاں قائم نویشو با و شاہ پیغامبرا
 دوست محبوب و خدائی منشی رب رب رضا
 ایکھوا بیٹری تیاریں کھس نہ روٹی سنگتا
 آن حقیقی عاشقے این سنج بندی بانگھوا

حال بی پاکین نبیؐ ع و ه کھڑ و بی سڑورا
 اُمتا کھاری و شیغا عرض کھا ل گو قادرا
 و وڑه ع و ا تیں امانا جنت ع کنھی کھلا

موارد پان بزرگوار
۱۹۱۹ء تا ۱۹۶۹ء

مثل مشہور ہیں کہ "ملتان شہ پیراں پھریں" اے مثل
 بلوچ و متن بزدار و سرار است کھیت ماہر چھی کہ وئی
 متن و لاف و ادب و عریٹ و لوٹھا کھنا نار و غوٹ۔ ادب
 بہکے زیادہ در کھفانا منا غیس۔ بزاں متن بزدار شہ ادب
 پھریں۔ ایشی و جہ ہندی شاہر و زوان دالوں۔ پھے سوب
 این کہ مروشی مئے متن و لاف و ہر قسم و ادب چھو کہ شیر و ستانخ
 لولی، بجات، ڈیہی او دومی بازی ادبی پھ گندھا کھانت
 مئے شاہر موار بان دے شہ پھے شاہراں یکھے کہ ایشی و وئی
 متن و نام و ژنا کھنو۔ شاہرے پھیلویں نام موار بان او پھٹ
 نام گل دا ڈاٹی۔ شاہر شے متن بزدار و لدوانی ٹھکرا ایں۔ لدوانی
 ٹھکر متن بزدار و مستریں ٹھکراں شے یکھے لیکھن بیت۔ پھدا
 لدوانی ٹھکر و بازیں لڑ جڈا بنت چھو کہ گابانی۔ سحاقانی او
 دہی۔ شاہر و شمار گوں سحاقانی لڑا بیت۔ لدوانی ٹھکر و
 مردم متن بزدار و لاف و۔ سرانی۔ تھکاول، سوڑھ۔
 گابانی ڈب۔ سوری مار کی۔ سر سر توخ او سیکندہ کی و جانت
 بلے شاہر و نرنجیں سیاد و عازیز کہ سحاقانی گنخ بنت مس سوری
 مار کی او سر سر تو خانند و خون۔ ایشانی نیبا شاہر و کھسائیں
 ایتھیں کچھ، برات او ناخوز انک زیندغ حیات اول۔
 گمانیں کہ شاہر و اولی دھک و شہ مروشی و پنجاہ و یکسال
 پھیشا سن نوزدہ صد و نوزدہ (۱۹۱۹ء) کوڑ وین دنیا
 و ہیشیں پھرمو نہیں گواٹ گفتو۔ شاہراونی زیند و چھکھی روٹن

من پہلوالی اے گزار تھفوں۔ بلے نی کہ ورنائی وھی اے رستونہ گڈ اشاہری
 ونگار دے گو شاہرے زیند اے اوار بیٹھوں، شہ ورنائی اے
 کھمیں روشاں رند شاہرے سراخون دروغیں مقدمہ رے
 جنغ او بندغ بیٹو بہا پنی سو ب اے شاہرے جھی رے وخت من
 جلی اے کچھیں قید گزار تھو پھدا کھڑ دے سال اے رند ہماں
 مقدمہ سبب اے شاہرے پکوئیں قید بولشخاشتو بلے سے چھہار
 ماہ اے جلی لاف اے بیٹھا رند مئے پھلئیں شاہر شہ دید غانی نور اے
 بے ہر براں کھور بیٹو۔ گو شاہرے مہذور بیٹھا حکومت اے شاہر
 شہ قید اے آزاد ویلو تھتو۔ شاہر بتکو وٹی لو غا آتکو۔ تھتو عیس
 زند کھور گزر تھی۔ شاہرا وٹی عمر اے تقریباً گیت سال
 کھور بیجا گزار تھو۔ ہمسے کھوری اے روشاں شاہر ابا زیں گال
 وگتار گوشتنوں کہ آہانی لاف اے نصیحتانی گال وگتار بازیں
 گوشتنت کہ یہ دھکے اے شاہرا عاجزی اے کھڑ دے گال گوشتنوں
 او پاکیں بادشاہ درواز غاؤ غاؤ ٹھٹھی کہ یا خداوند تھو مہروانی
 کھن مئیں دیدغان پھداروخ بان کھن۔ شہ ہمسے گالانی گشتغا
 رند کھڑ دے روشاں شاہرے دیدغ مزیں فرقے کھتو بلے اے
 فرق چند روش اے پھدا کار بیٹو او مئے شاہر ہماں ساگی این دول
 آفٹ کھور بیٹو۔ گڈ اتاں دے ہیرانی اے وٹی زیند اے روش
 مہذور بیجا گزار تھو تھی آخر کار پچاہ سال زیند گوازیغا رند
 اے گوڑ ویں جہان اے موکل کھتو قائمیں اوتاکانی پھلوارانی بیٹو
 موار ہان اے شاہری شہ داستالغاں پھریں۔ اے داستانغ

میں متن بزدار و علاف با ز پسند کھنغار و غوں او با زین مرطوب
 زوانی یادوں کہ آں گو بلوچی دل پسندیں ساز "نثر" پھچی سے
 ہے داستانعال سردیوں۔

شاہرے داستانغانی نیامپر دہلیں داستانخ گندغا کھاوں۔
 ایشانی نیامبھل گڈیں، ماہ دور و شہیں نہ امر زلفین دوستانی صفت
 و لعریف، دوست و گگہ او نصیحتانی گال و گفتار جنگی داستانخ او پاکین
 بادشاہ و تعریف و داستانخ آنت۔ شاہر پاکین بادشاہ و تعریف
 کھنت گشتیت کہ

اکبریں اللہ کل مخترانانی
 مالکین ملک و آزمانانی
 کار ہی قوم و کار خانانی
 جنت و خاوندیں مکانانی
 ہر شے با زیں انتظامانی
 آں مرطالو فیتیں رغانانی
 لاکھیں ہر گاک پاک رنگانی
 مہراں بر حالیں مولاننگانی

ہے داستانعال و ہمیتھصل مخلوقار نصیحت کھنت
 جھوش گشتیت کہ

جو فوے زرتھواشتو ایمانی
 قابلیں حاکم مہر راجانی
 ظالمیں زانی دزدروہانی

قابلیں مردے ڈھنگ ڈھو آئی
 حاضر اکھنوخے شبو آئی
 زہر بوں پھنجی گفتگو آئی
 زیادہیں گوڑھا بوں یتیمیالی
 منتظر بے کسین غریبانی

دیکھتھرا نوریں نبی، انکار کھنوخ آو نمونو خانی باروا

گشیت کہ ۔

مال کھے پھا با بی جڑیلانی،
 آنکہ انکاروں مرسلینانی
 تھوشغوں دوشہ بار زیمانی
 پکری کلمہ حال ایمانی

دستآغ

اکبریں اللہ کل مختصرانانی
 مالکین ملک و آزادمانانی
 کار ہی قوم و کارخانانی
 جنت و خاوندیں مکانانی
 ہر شے بازیں انتظامانی
 آں مٹا توفیقیں رغمانانی
 لائیں ہر گاہ پاک رنگانی
 مہراں برہائیں مولائنگانی
 شاہر و گالاں بشکھنے جہانی
 نشغیں دیوان زیندغیں رانی
 جو فوے زڑتھو ایشٹو ایامانی
 قابلیں حاکم ممبر راجانی
 ظالمیں زانی دزد و ہانی
 قابلیں مردے ڈھنگ ڈھوانی
 حاضر اکھشو خے شبو آئی
 زہر بوں بھنجی گفتگو آئی
 زیاد ہیں گوڑھا بوں پتیمانی
 منتظر ہے کہیں غریبانی

مال کھے پھانا بی جھڑیانی
 ہنکے انکاروں مرسلینانی
 تھو شغوں دوشہ مار زیمانی
 پکری کلمہ حال ایمانی
 ترثوں صدی مکغیں خانانہ
 استفا بیغیں کور وین جہانا
 کھے خذا مچی قدرتاں گھاری
 نو کرے خاوندے بنا جاری
 پھاڈ کھے سوڑھامں دفاواری
 گو حکم بیغاشیل کھاں نعری
 تھیوغیں فرش و زیری اڈاری
 ملک ویرانیں آزماں گھاری
 آدم و تاں گو پھرتیتاں گالی
 سر نئے زاتے نام سہداری
 قائمیں مولانستغیں والی
 در کھفوں زلیشاں ہور لبوں جاری
 چھیل آف بندیں چنڈچو دھاری
 گزروں دُمبامد چھیل سالی
 پھاڈ کھے ہرکس و ہا و ہونگاری
 زلزلہ روشس و لبوں عمل کاری
 چھوڑ شیطان بر لیزموں میاری

باند بند و تھش دوزہ چھاری
جہنم سے سخت میں طے پھری
بے سر میں بھیمے جوش اُبھاری
کل تہ نہیں سنجائیں کھیا داری
روکھنوں آسے ورت عمل واری
مئے نی اے غیب قیامت شادی
کھے نبی سہنٹرا یا ہکاں تہاری
آخرے و شبو نور دیداری
بار زور اخا عرض کھاں جھاری
حق جنسی اے آیتاں کھاری
چھو نشوں معراج قرآن واری
بشک میں کلین امت والی
زہر کھے مولا محمد اگوارے
نور کھارے معاف بوں ہاری
درموا شوذ ازات بندکاری
نور یہ دستے برکتی شہاری
گوانکھ جاں کلہ قوم کیواری
محمد اے ٹولا درج بوں جھاری
وٹ سرا بنیش بہشت واپاری
پرصلاتی اس منزلاں ڈھالی،
جنتھ گروخی غا پندھ نزاری

لقاہ

مومناں منے نبیؐ کلاں لہ لیشے تراں
 گندغیں کھڑداں مخنے دیم کھاؤں تھو بہاں
 آس بوں لگو نٹھو جدا گیشتوں پھے مشکلاں
 گو سرا ضد ا مہندے نے و تارے سٹے جھراں
 دیر ابلیس ء رادارے گوں وروہیں خنجر اں
 ڈر منیں دین ء دروہ ء ذکھنوخیں مومناں
 دور و ات آوی نیا ما آس کھلی گرنڈغاں
 دوڑہ ء سختیں لوارے غرق کھاں شوشی تمام
 گل گناہاں پھلشو خیں ڈھیر لوکھی قاتلاں
 ظالماں زانی نذیراں بے نوا شیں جاہلاں
 آنکہ نیا نڑی آں و رغوں یا یتیمانی شہاں
 گر گوانڈھی آں پھلغوں یا شیرینخانی پھساں
 لاپالوں ریاں گر رغوں ڈھیر لٹوں بے کساں
 لاف اکھڑ بوں پوادھوں سوم کھلو بیتر ماں
 در کھفوں ڈھونہا گر انزاں بنیر لگی پھچھڑاں
 قابلیں مرط شاد غار اکھارے سیمی کچھلاں
 ایر گا سمجھے گنو خاں ایر بوں دیم بہاں
 گیوروں ٹوٹا ڈ غار ء بندڑوں تھو کوپراں
 در کھفنی پڑ صلات ء پیر تھیں زحی ر ہاں

پھنڈری ٹھی تو سفر ابار گرانیں ہئے مراں
 نشتغیں چھکھاں مدالہے بشکھنے ماٹاں پھٹاں
 اے شرابیں مئے رسولؐ و لوغ آفوں تھو حرام
 او شریفیں بادشاہاں گندے ڈیہہ و حساتاں
 گندے مخلوق سودا بیٹھوں سوذا گمراں
 بھانڑ سٹوں بسترا آں بھونف لاکھیں ریشماں
 تھی گری شکے نیارے و فسغے خوشیں دلاں
 روش ٹیکے پھاڈ کھائے گڈ کھشے آلساں
 آ زمین و گڈ تلمے لنگھے خوار و عاجزاں
 وارٹے ایشانی استیں زانی ہرگیں قدرتاں
 بسترا ہنگر بنڑوں تھو بلے اے پیسارغاں
 نے نبیؐ سڈا منانیں نیو ملٹے درمیاں
 زور زور اخ و حکمیں خود کہ بیغی عنیں رواں
 و فسغی تھنکھیں چرھی و اوذا دغی لوں بیاں
 آخر اارمان کھارے گندے ڈکھیں تمان
 اسرافیلؑ و سوڑھ دستیں گو حکم و سیٹ کھاں
 آزماں جوٹی جلاہ بی چھو کہ زیرے پھترماں
 کن چھری جاندر اہی و امیشینی بے رواں
 خلقت و فانی فنا کھاں ایکھوا بی جبراں
 بشرے زاتید نیلی کھے تہار جولا نغاں
 ملک میڈا میں صفا بی براور یخ پھیدا رخ کھاں

کھفتغیں بر جنگلی غا کو کڑی کا صہیں مکان
 مد چھل سال ۶ میا زیں و مب موری استمان
 سنبری ہر کھس شہ و ہا و گڑ کھنا تا دیم کھاں
 روش شہ کھر غا گڑ صا بی نیز غے ۶ ٹیک کھاں
 ٹھکری شیری تر انا گو ہوا راں ضعف جباں
 گال کھے پاکیں خذائی گوانکھ بی زور آوراں
 آ منا پھا شیں کھغوں تھوشے و لیغیں لیکھواں
 زات شئی اللہ مجالیں کھس نہیں تھی براوراں
 عاشقیں صوفی ہما نہوں تادری نیکیں غلام
 ڈوبرے نیاروں جسا وء و ہش کھنوں جو رہیں شہاں
 بستغیں فرضاں اواروں توڑقا بو وں ہماں
 سٹھو کوڑی طماء دیمشس یکا تر آں
 سورتاں یکا پڑ صغوں ہر نو اش ۶ غیں انا
 کھردوہ مینغے ز غاتیں خود کہ دیغی بے کساں
 چھو نشوں جمع کھنونی بے عذروں و اجباں
 راستیں دست ۶ ظلا صوں زیر غوں و ت سہلاں
 قیامت ۶ جھلکوں چرا کی کھاؤں نندوں کونسلاں
 مس پھ شے گوشاں گشغاں زہرے آدم پوتران
 دصیاں کھنے چھی ۶ کھفتغیں شے سے کھوہیں دلاں
 دگ لعلانی ہمیشیں مجھ کھنے شا کھنگواں
 دوڑہ ۶ بے مسہاں اے جڑا تو کا فراں

مئے تہ سہنہڑا ئیں نبیؐ و ت ضامنیں گریں چرہاں
 امتی نام و گرانا پھاؤ کھے بی مہر و اں
 عرض کھاں سائیں گلی و لبشک تھو مٹیں رعیتاں
 شا کھنے ٹھہرس و خذاء حاضر میں شے شہرغاں
 قہر مہر بڑو گروں تھی خود کہ لاغرضیں بہماں
 شیشنے پرواہ نینی باجھ شے ترسی دلاں
 مہر و اں بیغا اڑی و قادر و گو بندغاں
 رب مڈی بے کمی اس کھسے لو کھی واثناں؟
 عاشقیں معشوق چھکھا ہر کھسار کھی امان
 یہ نگاہ شیرادھیانیں قوم کھلیں خلقتاں
 کھس نیگیں بیزار نشو ذابہر کھسی والی بہماں
 تھو سخی لبشک و سوالیں میں گناہاں گندغاں
 معاف کھن مولا قصور اں مئے زوالیں کھڑدغاں
 حیل استغفار تھیں بغیں نے و جا بے گندغاں
 گوئی ٹولا کھڑو کھن محمدؐ من میل کھاں
 لاٹھے صد نام دار و بے حساویں رحمتاں
 رب تھورنجامواث و من ہے عرضا کھناں

چهار بند

شاہیں باد شاہ گہماری
 بیاری موتی آن جوہاری
 گال تھی کوڈ بوں بازاری
 لندا لی مثل سیاہماری

حافظ محمد حیات بزدار

متفرقات

شیر احمد شاه

علی محمد قیصرانی

شیر سید نجف شاه

شیر احمد شاہ

یا الہی لا شریکَ لَکَ عِزَّتُکَ ادر اعرضے کھناں
 سوچتوں رُوہا وِٹِیغا بانگھوے کھفتوں گماں
 سنگتا کھسے زبٹیں آخرا فانی جہاں
 ایتو سچیں اولیا آں کل و لی پیغمبراں
 سید و سڑدار قاضی کھے گزی شاں پھیلواں
 زیب گوخا کار لغیں ہر کھسی مہندیں ہماں
 مشکلیں گورے حوالہ دہنڈے کھٹیں مناں
 دفتران مہر جنیشروں بند بی شیریں زوراں
 بچہ بیزاروں پھناں شے تڑٹی دعویٰ وارثاں
 تخت گولا کھیں گلیم پکڑی دروغیں جہاں
 کھا غذاں کھینراں پھولوں باٹ سائیں مہرواں
 تھڑ سغوں کھوٹا حملّاں کانگ گونوں کھو فغاں
 ہار تیں بازی پھ شہرتاں دانت مٹی روہواں
 رتکغیں موتی کمرانی راک گونوں حاصلان
 آنکہ گفتاراں نزانوں یہ مثالے تھی دیاں
 چھو کہ گوڑ و باد شاہیں درشہ قانون و سخاں
 پیش مثل بے کسانا جرم لگی ملزیاں
 چھو کہ کیدی بوں دو بار ابرخلافش افسراں
 آنکہ فرقان و منوں جاہل آتش و گارِ داں

خود کہ اللہ و سیالان اندر اسو نارواں
 کافرین ہوتھوں ولی فرعون شداد بیعتان
 نام نمرود و مز تو زرتھو لعنت احمقان
 سو ہوئے دیتو فرعون و ٹور ٹئی بیری کراں
 شیر گلیں خیالان کہ کھیراں داتا وہ موئی امان
 دین سیبا میں شہ نور اکا لبوں گو جہنوراں
 سو ہووے دڑیں حدیثاں یا قرآن و حافظاں
 سیدوں آل رسول و عطران کھتر نواں
 ٹیک سہنہڑا دستگیر و فرش تھمبائیں ہماں
 پیر تو نسوا اولیائے نیم شفاں ڈیو ا بکلاں
 لکھیا سچیں مکان و بندغاں چشم سراں
 زبند در جو کھا غذانی گولفیواں و الیشراں
 بشکنے کلیں بجاری میں حلا فین اکھراں
 احمد شاہ مسکی دمنگو ہر گریے سٹیغوں جہاں
 ڈر دم ضے ٹیک ہند و محکما ٹو نتھی نشان
 پیچٹوں جاں مر ضطرائے نیستی زائے بیان
 لکھ شیشاں دیا نا حیلٹوں کلین زیان
 پھر تغین منظر کا کلورین سوز در مانا نشان
 داتغین سفروں وحی و کھٹو حیرگہ بذاں
 تھر ٹولعل قیمتانی داتھی اللہ و اماں
 تخت شے جھوکا نہ کھڑی بتود و دی جی جڑاں

نام شاہ گورحیم شاہ سے بیشکنے میں دفتران
 چیراک شاہ پچھلے سہ ماہی کھڑ کھنے بانزاں نواں
 نام شاہ صفو نشان ہند سے من تھرا چھے آگشاں
 زیر نشک سے یوسفیغا و کلراں ریز دے تران
 خرمجہر سکا قافلہ بلیغا چچہ آوارا محال
 گر تھو بندھا پھیلو یغا چھو روی گاماں مجال
 کس سو نالی دینچٹوں کھٹوں موتی مڑاں
 دیگر پاند نہ چھٹی طلب و غنی ساراں
 شاہری عرفے کھنغاں پڑ وواں کھی قرآن

~~~~~

لقاہ

واہِ اِلٰہی تھی قذرتِ کار میں
 چھم نا بسنا بول بے کار میں
 گوڑوں میں جہانی اے طمعدار میں
 گر بے مہمان بے مہجواریں
 شیش نے آطابیں نے آفداریں
 من غریبے آں باز قرضداریں
 رنھرا جاہ وسندی نے کھس نظاریں
 بیت بھاگوندے ماذن آزار میں
 جہاں کھمبی اپی بی طرہ دار میں
 سڑجھ گوکھٹا اول عتبار میں
 تھانرا ایدا بی ہڑچھی عہ باز میں
 پھاڈائے ورنامرادم عہ دارے
 یہ پھسے جو ایسے شابرے بنیاریے
 گندنی جھوٹے تھڈے پگھارے

* * *

شیرینخجف شاہ بخاری

واہ اپنی بادشاہے صفت سچائی خدا
 بہر کسی وٹ لاشریک و شہ رغاں نیستے جدا
 بیان مثل بے مثالیں قدر تانی بادشاہ
 بولتی وٹ گونہی آ رنگ شو نہ اٹھی سما
 حکم داتی فرشتگان را شوق لہرا لو خدا
 پیارے دے زرد خاکے طلب رحمانی در
 کنج غویں دل دہشذانی زرد فراد و تادرا
 کھس تھی نازل نویشی عزرا سئل در تاتلا
 کشتی فرشتے یہ سلا کے پیش کھٹ گو مالکا
 رنگشتی بے قیمتیا لعل مسکانی زوا ذء
 ایشو فرما گئے خدائی نور زاتیں فرشتگان
 نازل ہو حاضر سجودا باجھ ابلیس و سوا،
 شکرانی ورد گزاراں یاد علمیں گوسرا
 نام در جہیں بولٹوں تھی چیز سار و میں سلا
 کیج بازارے سماری چھاپ یہ کاریگرا
 دیند ہستوں اندھوانی روح موثرانی سوار
 مس سارا ہیں دریا بی فیض قلم و در شک دار
 بہشت تحصیل و نہ گچی نے ہماں کن و کنار

بشکئی ڈاج انعامی تخت شاہیں آدمی
 چور شیشہ عطرائی مثل ابلیس فخر
 زیار منسوخ عمر اہی جیٹ جیشئی یہ بلا
 مہر متھا لعنتی عرتا نگئی دے آخر
 وس چارا واڑہ کھٹ نے لپو ناں بہت دلا
 بیت شوگر اہی شمو ذادوست پاکیں پرورا
 ہار شئی گنجی مرادے شہ امیرانی درا
 کھگرین مارگو صلاحین را کھئی دروازغا
 دائی وانڑا بے ایمائیں بہت جورانی پڑا
 کوچہا نے شاں تڑا بہت جہنوراں کھشتی درا
 ہرگین چندے سٹو نٹھی آدمی وڈا ڈی حوا
 لعل نوزانی ستریں یا محمد مصطفیٰ
 گوڑوا پھیشا مذتی عنبرے بیٹی شفاع
 ہر دوئیں آن بشکٹو نٹھی پچہ نبی عی خا طرا
 شوق شمدار و حبیب ع لہر شور و عاشقا
 لحظہ خاطر گونہی آنکھے سواری کاشدا
 بہر دائی نیاز مندراں چشت چھیا ریں سلسلہ
 لائٹوں بوٹا کمانی ملک کشمیر و کھٹار
 اے ہماں کھیشوں انارے اشتغول لائٹاں گھبار
 و ہتیں سایح آملانی جھل دیپھا نوروار
 آنکہ اولادوں نبی عی سیدے دستیں بہار

جھمکتو کھمب گوز و اذاں گوٹھو کستوری مچھڑا
سہر سونا مہر موتی رنگوں سوزیں سلا
آنکھ پیغمبر صحابی آنکھ بیٹھوں اولیا
منکروں مذہب شموذاشنا تگبیر میں دریا
صو رکھن شاہر گنو غین بل خلا فین دفتر
کھولے مسکانی پڑی آں شونندے تھو آلمہ
چھپرے ورا اندھوانیں بے خبراں نہیں سما
بکھروں فی آں شناسی دید جھلکوں سرلیا
دانشادانا ہلا کھوں سوزا ارمان و غما
لٹو ڈیہہ اشتہار اگر ڈاومینیں اوار
دگ میندائیں سر کھٹے بندراں بندی فرار
دین دھکی ہیرکانی طالبان چھارے شکار
جنگ جوریں آہرائی بے لغامی این سوار
کھڈٹی چھو کہ برہم ہارٹی بازی ستار
تھئی خیالے بر خلا فین دزمجن مسے میں خنجر
تلفٹی کوچرولانی شوق پاکیں پرورا
مہرواں بیٹھو جنا با بیٹھوں حاصل مراد
کھٹی روش شاذ ہانی ہر دو ویکیں ڈروں دریا
سائی تھیح سوز لہراں رنگوں چندی سما
کھولتوں دید اندھوانی صادق و پاک ہر سجا
لحظہ کھینٹا یہ تے پلک پلک رہیں سرا

بہشت قوضہ زرات جیئے زرد خاک کے اے کھنار
 زنتھ چھیء بار تھ چھوشیں نے پھدا البھی اُدھار
 چھپٹو لعل قیمتانی لہر نورانی گھنار
 دوست آں کل طلبتو نتھی شہ رغاں دانتش کھنار
 گندغی اسرار ربء تھیحء توفیق میں کھنار
 اولیائے کالمیں حضرت نجف شاہ اسیں سخی
 سوزیں استینے رغامی نور ڈولا جھلکتی
 بڑ ز درجہ کھت کریمء فرشتغا نوسنگتی
 سوال زاری گو نریرا روش کھاشف بندگی
 دھوپ صابونء دریا میں چند ورنہ رنگتی
 گوانزغے شاغیں مریداں جاہ کلیفانی پڑی
 اولے نیک و بذانی ریشمی جھل اڈنی
 چھر غو بھونر کینا را با نر بیٹو جھٹنی
 دست کر ماتوں تلیئے باطنی عا پکھنی
 شاہ دیوان آں ملغوا وڈھرے نے شک تی
 بگی ٹوپی چشت والا گوں چراکاں کھانکی
 روشن میل چند ر بیغو جھلک درجا میں وٹی
 قسم نوریں یہ خذائی قدرت میں سمجھنی
 عرش کر شانی کناریں فرش یہ گامے نوی
 اے عقیدہ اولیائے نے خلا میں اے دلیل
 پیرا علا میں نجف شاہ کھوہ سر تاثریں ولی

پتھر اتنی مس کو سا کھان ہسپتالان چھو مر لہیں
 بندوں دستاں گو نیازاں کھاؤں کتاں زیارتی
 مستجاؤں کار کھیں بکھراؤں پار تی
 ذات مرضے پار سے ء فیض درباریں گلی
 ظلم زور و ناہرانی مال نے سنجاکھشی
 آنکہ دزبیتیں مریدوں کھانکوں یا باہری
 فرق گو پہچھا تختی بٹ وسیلہ ظاہری
 شوق طلبا ذات پاک ء آنکو باطون ء وکیل
 جہنوراں نوزی شلثو عرض چلیٹ نے اپیل
 وس چاراکھا حکیمان شیشغاں رتکوں پڑی
 کاشدے آنکو جنابی مس حضورا کاندھشی
 لڈ شی دارالفناہ ء عرش دولانا چڑھی
 گنجی مسکانی ملشی چھپشی ہشتیں گلی
 نی پھداگڈی شہینیں پیر دکن شاہ ولی
 پھت تھی لشت و پناہیں جھل سائیں تونوی
 پارتانے بے کسانے دیدغاں فرقے جڑی
 پیر خاند جہنوراہیں کھوٹ چاندی آن نومی
 اکبریں، مونس ملنگ ء مست مجذوبیں فقیر
 بہار شاہ گورجیم شاہ ء پھل معشوقے ولی
 دست باطونی قلمیں شاہ عظیم برکتی
 سیدوں آن نبی بیان مثل ء مئے جڑی

سیداں شا کل لغوشے عاجزی عن رضے منی
 موجھ شاذی برات گہارہوں نے سزا کھوشی گھڑی
 قذرتوں پاکیں کریمے صفت نہیں اڑ مار غی
 جھلک دانتیں جھمکنی آخرے خستیں پھڑی
 باطنی ڈیو ابطغوں جھل سیمارے ولی
 من گرفتاراں گناہاں سیداں دھا نہیں منی
 دعا کھنے شلال پھ جانی جھیڑوے جوہیں موی
 بخت بلگاریں سچلا ار جبر کھاں سنگتی
 شاذ ہی شہروں گھماراں سچل بازارے کڑی
 لہرزیروں بے جڑ یغا نیر بالوں ککڑی
 ہور مینہانی پڑی اوں نوح زرباروں زری
 پھر کھٹی بندھ پھیلو یغا عرش فرشا نی گلی
 یاد چھو کھسا نوٹوں میں کیتا ویاں لکھتی
 ویش گتیں لوڑی میں خطے شاہ مریدان پیش کھنی
 گنواں تانگے گرے عکامیلین پریشے وئی
 شاہرے نیکی ہمیشو با تو پیرانی شفیع
 فرض کھائیں شہادت گودے صدق و پھی

تاکدیم	سر بند	شمار
۱۳۲	خانے بزدار	۱
۱۳۸	لقاہ	۲
۱۴۴	عقشہ	۳
۱۴۹	رز میہ	۴
۱۵۲	لدھا بزدار	۵
۱۵۹	لقاہ	۶
۱۶۲	"	۷
۱۶۵	"	۸
۱۶۹	"	۹
۱۷۳	"	۱۰
۱۷۵	"	۱۱
۱۷۷	"	۱۲
۱۸۰	"	۱۳
۱۸۲	"	۱۴
۱۸۸	"	۱۵
۱۸۷	"	۱۶
۱۸۹	"	۱۷
۱۹۱	"	۱۸
۱۹۳	سہا علی بزدار	۱۹

۱۹۷

لقاه

۲۰

۲۰۳

متفرقات

۲۱

۲۰۸

جنگی شیعر

۲۲

۲۱۱

چیسو

۲۳

۲۱۳

داستانخ

۲۴

۲۱۶

جنگی شیعر

۲۵

۲۱۷

//

۲۶

۲۲۰

داستانخ

۲۷

* ~~~~~ *

خانے بزدار

واھو الہی خد قدرتانی ۱۲۶ تھو گنج بشک مالک دلانی
 خانے بزدار ۱۲۶ ریندر اصلین حال مناں معلوم نہیں چیکہ آن دور باری
 مردم کل مر تھو گار بہنوں، خانے بزدار گالانی نیا مالے جو ر گند ع
 کھٹیت کہ خانے بزدار کہنیں دور ۱۲۶ شاہرے ع خانے کھے دوسرے
 پھسغ ع مے وازی میں شاہرے لادھا بزدار ع عار لغیں پھسغ و گمان
 ہمشیں کہ خانے بزدار یاز دہمی او دو از دہمی صدی ہجری ع در میان
 بیٹو گوٹو۔ شاہرے گالانی نیا مالک فا کھٹیت۔ خانے بزدار ع ہن لغیں دور ع مزن
 نہیں شاہرے بیٹو گوٹو۔ شاہرے خانے بزدار ع کھڑے گال قدیمی بلوچی زوانوں
 بے سوت ع شاہرے کھڑے گال مے ڈیہی مژدانی سمجھانیاؤں خانے بزدار
 یکھ عشقی شیعر تھو فایہ گالے جٹو وٹی ماہ در و شمس پری ع جزغ ع مثال
 ایڈولاد اٹ و گٹیت کہ ع

کہیںی ٹور کھوگی لڈغانی

خانے بزدار ع شاہری نیا مالے قسم ع شیعر گندھا کھاؤں
 (۱) لقا ۲۱۵ جنگی شیعر (۳) عشق و عاشقی ع گال
 لقاھی شیعرائی سراگردے اخیرا پاکین خدائے حمد
 ثنا او پاکین نبی حضرت محمد مصطفیٰ صلے اللہ علیہ وسلم ع صفت ع
 تعریفوں
 خانے بزدار وٹی لقاھی شیعرے ایڈول شروع کھنت
 او گٹیت :
 واھو الہی خدا قدرتانی ۱۲۶ تھو گنج بشک ع ادا مالک دلانی

خانے بزدار و صرڈولیں شیعرے کہ بیٹ آہنی بنگیر پاکیں
 خداوند کریمے حمد و ثنا ہاں او دوستیں نبی اے صفت و توصیف
 چھیاریں یارانی بارو اوئی شیعرے لافا چھوش گشیت سے
 کلین مسلمین و واژہ ہانہی نہیں

چھیاریں تھی یاروں پیارا اولی میں

سر خانے بزدار و لقا ہانی گال باز آسانی صہر کھسی ہم سوکھاوں
 عاشقی شیعرانی البتہ درو کھا بڑزیں مانائے۔ خانے بزدار و یہ
 جنگی شیعرے منان در کھفتو ہے جنگی شیعر شاہرا بزدار و پھوٹ
 اوغان و مڑائی بارو گوشتو ہے جنگی شیعر لافا شاہرا جنگ و
 مڑو خین مڑدانی نام یکھ پھ یکھا گفتو اخی اخی سینگھار تھفوں
 شاہرا ایکھ مڑدے و نام گفتو اید و لا گوشتو سے

واہ چھ موسے میند علی و داغ و سو پھے نوی و
 دست نفتیں دیر گزارا و مٹھ جو کھیں تھے ڈغارا
 ہے جنگ و شریخ بیو خیں و درنا گل کل گیت چھیار
 مڑدوں گیشتر شاہرا کلانی نام گفتو سینگھار تھفوں شاہرا
 گوشتو نہ

جنگ و درنا گیت چھیاراں و آنکہ من پھجانیاراں
 گل ملاں بے میاراں و تھنگواں شہراں سفاراں

لقاہ

واہ او الہی خذ اذرتانی - تھو گنج بشک ۶ او مالک دلانی
 ماخوں گنا سگار تھو کھاں اسانی - وٹ بادشاہ ۶ نیک ۶ بڈانی
 لوٹھاں پناہا کہ گنج ۶ امانی - تھئی صفت بازوں چھک گنڈرانی
 تھو لکھ جوڑیں تھو بے قیمتانی - شیراڈ غار میں سرا آزمانی
 تھئی امت ۶ کھفتغا لکھ نہیں - نیم مال بلکین نیم آ دمیہیں
 کھسے مسلمان کھسے بڈیہیں - نیم اولیا میں نیم امنتی میں
 کلین مسلمین ۶ واڑہ ۶ عنی میں - چھیار میں تھئی یاروں پیارا اولی میں
 عثمان ۶ عنی میں صدیق ۶ عمرتوں - شیر میں علی ۶ مز میں نارضوں
 دست ۶ نیا مالڑ میں ذوالفقار - وٹی دلدل عزیز میں چھکھا سوار
 وخت کافرانی سرا نکام قبر - اے دوست صحابی پیغامبروں
 دین مومنے ۶ غومسلمان گہنوں - حق ۶ گریو ۶ حسا و اد رتوں
 دین گو یقین ۶ ثابت ایمانو - دروغیں دلیونے ۶ کھیت ۶ گوانو
 نید مسلمان دف یہ زو انو - بنیں کہ زوار و سخ جہانو
 مز میں پت اتبار ہادی قرآنو - نیا ۶ وسیلہ ۶ بے ۶ کلامو
 پیر گو ولیاں نیکیں انامو - اخر فنا ہیں آں چیر تھامو
 اے جگ، پانڈ کھوشتی کھیلا - لے ۶ سو صحیبا گہیں دوست پیارا
 کل چھپشغاٹوں خاکیں دغا - دانسی وڈائی دروغیں پسارا
 ایمان زیشوشیطان کارا - بڈا گنوخیں چھوشا نرانی

سو ذ اگرے کھیٹ چھونا گوانی
 کھے او ڈھرا گو سما ناوٹی عنا
 پھر وشی مزاراں باڑا یکھو یغا
 شیریں زوانا نے ٹونکیں تھواریں
 تھی غو حکم نہیں ہند ڈ غاریں
 کھیٹے بیٹ بیکھو چھی ازارا
 رب مہرواں بی رکھی افا تا
 باز حکمتے کھاں سخی پیر ڈاتا
 جہاں یہ سرو بی کھے بی ہغا نا
 باڑ تختش بہشت عرپا کیں مقاما
 وھوں شیر شہ جو آف کوثرانی

کھا ریت حکما شہ پاکیں کر میا
 نئے دات ڈا ہے مڑی بے کلیغا
 روح کھاں مڑد گڑد بتھا قراریں
 نے ہرات عازیز نے دوست یاریں
 روشے روغی من سیاہیں تہا ریں
 بند اکہ سوری وٹی مرشذارا
 کھے مومنانی نیجا کھاں شفاعتا
 پھشت عر پناہ گیر بی پل صلاتا
 داری مریداں دل عر دست نیانا
 سرا حور کھاؤں ملوں مجلسانی
 میوا ہزاراں اتوں قیمتانی

ہندیں بہشت عر اصل مومنانی

عشق

بیا او وشن گشیں لوڑی پھرانہ
 رہا بو پھر کھیں سرور اجناتا
 برو اوڈا کہ دوستیں مجلسانی
 لطیفیں مرگ بچو بید ہانی
 گلے در سان حیرتھیں دروشمانی
 کہیںی ٹور کھو گی گد عنانی
 سلیمان سر کھنی تھو دل پچہ جانی
 کہ گل میں صاحبوں من نور کرانی
 دلانی مالکین ماں چھے گت نی
 حکیم بند امنان دست و ثانی
 گدا گوٹر لو پچہ در بندوں سلامی
 اوڈا سیدلدا خوشیں رو حانی
 بہوڈ کہ دوست جالی تھنگوانی
 من صفتاں چھے کھناں بے لیکھویغا
 زرمی نڈاں بریٹ دیا تھر یغا
 دننیر ان لعل شیشانی بلانا
 گروخی جھینہرے پچہ میں دھیانا
 گلے رکھاں دو بیٹیں اور شمیمناں

دف عزر چھل موتیاں جہڑے میں ناں
 سو کے تہیں شیر لعل بے قیمتیں ناں
 بخاوی کہ جہیں چھہاں دوسوں ناں
 کھاؤں بان بندیاں دوا از و بین ناں
 و نہی موڑ دا انھوں دستاں گلین ناں
 چھلمبو چھوٹو از زور میں ناں
 سرے گیوار جاداں زامیں ناں
 پھدا ماٹے جن بے چھوٹیں نیاری
 نمیشیں نی گڑاں صم چھو پہاری
 بند دی چھو لوے پھل عر کنازی
 بہاں سجنہ طر کہ منیں دوستی عویاری
 کما کی سپہتان گیر تھہ عر بیاری
 میاں دور و رخ تھئی در مان شاری
 امل سہتے تہ من سو نو اگرانی
 ہزاراں ہیش گو نکھاں گرانہ
 امل مرگے شہ بانز سے بان گرانہ
 امل مار سے شہ با صھی گر منانی
 امل در شکے شہ دریشک باں و رانی
 سوا ہیں لعل گو کھسل عر ڈریا
 گشے عر میشیں تھغو سیلی پر یا
 عقل حیران ڈر چھنجیوں جہڑے

حرلیفیں پھر تیتغاں لشتو گھڑا تو لا
 روحانی عاشق و گو تھو ر لٹو
 تھوی سہراں منی بالا ذ دھر تو
 شتو کوڑی فنا ہ بیٹو تمانی
 کہ شیطان کا فرے سر و نمانی
 فخر بر خاص بے فیضیں دنیائی
 خدا پاکانہ بھالویں بے نیائی
 گریویں روح رنجینغ بغسائیں
 تھو ر تہی تہیل میں خدائیں
 س س س

زمیہ

سیل چھڑ و خیں مڑاں نی
 کھوہ جہلی بنگالان نی
 چھٹ چنگے چا والا نی
 گوٹ تو پیرے حیرتی غا
 تخت پھلیں کھو صینی غا
 سا کھٹو سار نگ سفاراں
 حسن ، مسو ، سونہارا
 رفتغوں ڈا صیغ تشانا
 دیشلوی اُبھرا نا
 گڑ د گوانی سبھرا نا
 دم بڑ تھو گوندا ات یاراں
 تھا نہھرا او پٹھانڑ تلے
 دار پھاذاں ورزمیغا
 واہ موسے میند علی
 دست نفتیں دیر گزارا
 بانز پھریں تھئی شہ بالا
 تھفتغوں زحی سپاھی
 گونود و داوٹ گوٹھا با

بیا اولوڑی چھر عانا نی
 دفترے نو خیں گشاں نی
 عیسوٹ ء موری زئی آنی
 بستو چہرے گونڈ لاں نی
 رتکو نیم پچھ شیر شفی غا
 باغ گرنٹری ء دواراں
 کھشتو سارنگ گو براشا
 آتگخوں بزدار کارا
 تھفتغیں گوانکھاں جانا
 آتگخوں ورنانا ملانا
 ہکلاں شیری دیانا
 آل مہو بیغ ء مزاراں
 تھوشذیخ ء یہ مڑے
 زورا از مینوں وئی غا
 لکٹوسو بھے نی
 مٹھ جو کھیں تھئی ڈغارا
 توکلا جیل ء خذائی
 گو سری جھل ء حبا با

سر پنچھاری گو سا ہا
 سروٹی د اشی ماں جنگا
 کھفتو جھٹی غا گو مٹھا
 تیل کھر پھاسی بلا نا
 واہ میوہ سنگھیاں
 سٹ گفتوں گوی خیالا
 جی کہ لعلے مڑو خیں
 چھرتو سرینء دو کھو خیں
 شکر ہیں یہ بانزے بانی
 جہنوریں تھینگے چنانا
 پھیریء پھلپا لہنگوں
 دولتء ایغانیغیں نا
 میان تھینگے کپریں نا
 بھلو بشکیا قیصرانی
 ایر کھٹی پٹھانڑ گھانڑیں
 دے سرے و سا مڑٹوں
 جوڑ کالاکو بہارا
 کھٹشس بھنڑ ماں ڈغارا
 آنکہ ماں پھجانیاں
 تھنگوں شہریں سفاراں
 سو صواں زیری پنچھاری

لڈو رسیا صحیء ننگا
 چکٹو دعوا جھٹھا
 کھا تھوں لا شاری تھانا
 جا مکھیء رو دیانا
 صفت تھی جنگء مرانی
 نیم جانا نیم ڈھالا
 مڑ پھرے جنگا گنو خیں
 دیر توں مٹھا چالی
 رفتو بانڑی شیشا نا
 ڈر مناں ٹوٹا کھنا نا
 آس لمائی چٹریوں
 روستمانیء مزیں نا
 جنتھ پٹھانڑا گہیں نا
 جنگ جھورا بیٹ سانڑیں
 نورے و شادی رستوں
 گل سا کھانی د مٹیوں
 جھٹس مڑ دانی دلارا
 جنگ ورنہا گیت چھیاراں
 کل ملا ناں بے میاراں
 بل کہ پٹھانڑ گہیر بیاری
 تھیر شے گھلاں نیاری

نام سطر دار سے سوائیں
 پھاغ ساڑتھیں جھل سائیں
 پرگرے ڈیو ا بلخیں
 نام چھیار چند اومغیں

لدھا بزدار

بہا نہاں کہ خندا گیریں
گر یو میں حق خنڈیریں

وازی میں شاہر لہ صاحبزادار کلاں شے پھیش بائیں چھے

چھے علا صاحبزادار عزیزند باروا لکھاں۔ منال ال حالات
 کہ شے لہ صاحبزادار عزیزند باروا شے شاہر علا و ثی بچھ علی محمد
 ء معلوم بیٹھوں۔

اول سری زیند۔

اے گا لو دارا صر کھس زانت کہ بلوچ قومے زیند گیشتر
 دو چیزانی سرا ایریں یکھے مالدارمی دومی زمینداری۔ گیشتر ا
 بلوچ قوم مالداریں۔ بلوچاں شے جگہیں شہرانی۔ سیل سواد
 کھنغ ء و ثی سوز ء سرینیں کھو ہانی سیل کھنغ و شیں۔ بچکہ
 مالدارمی ء یہ ریم چند ء چھراغ جاہ باز ضروری میں۔ بلوچ بڑا
 ء بلندیں کھو ہانی گشھیں تلہاراں نندوں و ثی میش ء بڑاں
 چھاریں نوں ہے سوٹ ء مئے در شینی بلوچانی زیند یکھ پاہولی
 زیندے۔ بھوانکہ بلوچ قومے مرکہ ء زیندے پھلیوں حالان
 کھس پوہ ء سیخ نویش۔ نیکہ شید پھیش ء پید ایخ ء مرغ ء
 تاریخ نکھنغ ء روانجے استو۔ اونے ء اولی وختاں پڑھیاں
 کھس ء لبھت اگہ بنیں دی آں ہمکھر پڑھیاں بھت کہ آہی ء
 نویش روشغانی اونکا ح جنازہ او دین ء گند گندیں حور یادوں
 کپاس گشیکہ مے وازی میں شاہر لہ صاحبزادار ء سینزدہمی صدی
 ہجری ء شروع اے دنیا سرا گام ایر کھنغوں اوداں سہ گیت
 زہ سالازیند گوازیں تھوں سہ ۱۱ صفر ء روش ء مروشی ء
 شے دہ سال پھیش ء اے فانی میں جہاں پھر تھو اوقامیں اوتاکانی

پھلوارائی بیٹو۔ شاہرے وٹی نام لکھا او پھٹ ۽ نام خانے اثی
 شاہرے نام گوں ملا لوز پوانکہ گا ڈیر کھشش کہ شاہرے پڑھیاء
 دین دو بتیں مڑ دے ۽۔ شاہرے وٹی زبند ۽ سری بہر علم زیر غا
 گوازیں تھفوں اولی وختاں علم زانت او پڑھیائیں مرطوم کھمیں
 لبھتوں۔ شاہرے پڑھیاء ۽ علم حاصل کھنخ ۽ پے دیریں منزے جعنی
 کھفتو۔ تونسہ شریف کہ شے شاہرے ہند۔ اگیست مہیل دیریں شاہرے
 شتو ہموذ حضرت خواجہ شاہ محمد سلیمان تونسوی درس ۽ قرآن
 شریف ۽ کھڑ دے فارسی ۽ کتاب گو سید فضل محمد شاہ حسنی جیلانی
 پڑھیاء تھوں۔ فارسی کتابانی نیاما۔ نام حق۔ کریمیا۔ پند نامہ شیخ عطار
 فراکش پند نامہ یکی روٹی اونصاب پڑھیاء تھوں ہمے کتابانی پڑھیاء
 ۽ پھدا شاہرے پڑھیاء تھو داٹو شاہرے پھٹ ہمے درمیان
 زیاں بیٹو۔ پھٹ ۽ مرکھا پھدا شاہرے گو وٹی لوخی کار ۽ گڈا
 دز گلاش بیٹو۔

عازر پڑھیادی :

شاہرے دستلانی ٹھکرا گڈریت۔ دستلانی تمن بڑ دار ۽
 ٹھاہاں شے یہ ٹھالائے نالیں۔ دستلانی تمن بڑ دار لاف ۽
 ماں بازی ہنداں نندوخ او آبادوں آہانی گیشتر نند ۽ نیاد
 سفید کھوہ ۽ بیٹ۔ سفید کھوہ شے بار تھی ۽ روش ٹکی پھلوا
 مزیں بڑزیں کھوہ ۽۔ ہمے ٹھاہاں ۽ مرطوم تھی بازی ہنداں نندوخ
 دے استوں آں ہنداں نام ایٹوں۔ چنالہ، نا کھا۔ فاضلہ۔ کاجوہ
 کھنے ویتھ تھوخ۔ تھلہ تھوخ۔ ڈرمیاڑ۔ کلراچی۔ ڈنگو۔ سربل

اوتھی بازیں ٹکائی نیا یا یکھو یکھو لوغ دی استوں۔ شاہر گو سفید
 کھوہ دوستلانی ء نرنجیں۔ شاہرے لو غاسہ کچھ پیدا بیشخوں
 ۲ ہانی نام ایشوں۔ علی محمد۔ شادی۔ غلام فرید اوتھی نرنجیں
 ناخوزاتک برات زاتک اوتھی نرنجیں سیاد دے استون تھی
 شاہرے کہول شاہری نرانت۔ شاہرے بچھانی نیا ما علی محمد کتر
 پڑھیا استیں فارسی ء بلوچی کدبانی پڑھغے بانہ پند کھنت۔

شاہری۔ شاہراوٹی زیندے پھدی روشاں شاہری
 کھتو۔ اول ء شاہر یکھ گنڈیں شیعرے جوڑیں تھو۔ شاہرے لوغ
 دزیا پھلتو وٹی لوغ پھلے غے او وٹی غریوی ء بے وستی ء پیرا ایدولا
 دا لوگشیکہ در

دزئی میں داس ٹندی کٹ باٹی پاڑھ منڈھی
 پھرتغا تھافخ و ہانوں کھلیٹغانی بیجانوں
 آند نیم ء نیم سخا لوں آنکہ دزی (میں) ریز پھشاں
 برغیں وٹی پھو نر ریشاں دزئی میں منج کٹی
 کھذ کر اڑاں چھو نلٹی

شاہر وٹی مستروے نامے گیر تھ او گشیت من غریباں
 تھو میں کھیال سخن ء۔ شاہر وٹی غریبی ء حال پیرا آچوش دات
 گشیت کہ۔

خان مذندی لغوشی (جہاں میں) لانکہ لوئی ء لغوشی
 بے شیعر گنغ ء پھذا شاہر تھی، سچ دولیں شاعری ء نخستو
 سواشنے لقاھی گالان۔ شیعرانی سرا بگردے اخیرا پاکین خدائے

حمد و ثنا او پاکین نبیؐ و صفت و تعریفین. شاہراشہ پند و نصیحتانی گالانی
 سوانے و عشق عاشقی و گال نے و مرثیہ نے و تھی و ولین گالے
 گند خاکشیت گشت کہ شاہراہ وخت و شیخرنہ گوشتوں۔
 شاہراہماں وخت و شور کھاتک ہدینکہ جڑ ابستیں صورا یزکین
 گڈ اشاہرا گوہور و مرمریں تھر مپھانی تھوار اشاہر و لاجوش
 پیدابٹ یا وختیکہ شاہراہ مالا چھاریں نانا بڑ زہ بلندیں کھوپانی سہرا
 شت نشت انگو آگو دھیاں کھٹی گڈ ادی شاہراشور پید
 بٹ لدھابڑ دار و شاہری و یہ خدادادیں شاہری کشف
 بیٹ ہمے شاہری و خدادادیں شاہری کشف بیٹ کہ گال شہ
 وفادر بیٹ اں دل سرالکھ شریٹ۔ آنہانی کاغذ قلم و ثی ولین تھی
 لکھغ و ضرورت لویت شاہرا و ثی دریں گفتارانی نیام مخلوقات
 و ہر ڈولین پند و نصیحت دالوں وخت و دین نواش و عرو و شفانی
 ٹونک و ثی گالانی نیام کھار کھوں ہمے سوٹ و لدھابڑ دار و
 وازی یں شاہرا گشت شریٹ لدھابڑ دار و ثی گالانی نیامادے
 اے حور ظاہر کھنو شاہروت گشیت۔

و ہنس گشیں لوٹری گو و ثی سا زرا
 زیر میں شیخرا گوش ہمے رازا
 (چھوکنہ) مولوی دیوانا کھنوں وازا

شاہر و زن مریدی کہ ماں مخلوقات و اے روشاں بازاہت
 پسند نہ بیٹ۔ ایسی پچار و آں و ثی شیخرا لاف و چوش سہرا گنت
 اوگشیت کہ

بُغیوں لوٹھ ہفاما

(چھوک) مقتدی کھیا لوں اماما

شیرا سپوں گوں لغاما

صر کھذیں پھیریا سلاما

گشتت کہ شاہر باز غیرتی بیں مردوم ء شاہرا مخلوق گووٹی

جند بڈیاں وھش ء گووٹی براتاں درمنی ء کھنا نادیتھواے

گال گوٹتغوں

میں دلا اید زھیریں

(کہ) لیکھواں حیراں ملیریں

گندغیں کارے آخیریں

(گوا) دژ مناں مڑ آف شیریں

براتا چنڈا جاں منیریں

شاہرا گوٹتو من باکھی مخلوقا چھیں میار ء ملاے دیاں مے ء

مزیں مستر و ستر دار سید قاضی کل ہمدولا کھنغوں گوٹتئی ء

سست باندھا شہ سر بہیریں

شاہرا ستر دارانی ظلم ء زور اخی ایدولا ناظا ہر کھٹو گوٹتو کہ

مہتروں غازی شکاریں

ھر مڑے دست ء گذاریں

بوڑ غاتنگ تیاریں

ضہینڑو ء بیڑا پھ ماریں

بتلے میں کہ "شاہر دھیں موچی چھری شل جہلغاں سدھا سوا۔"

شاہرا آں گا لو ار کہ دلا آتکو آہی دفا ضرور کھشیت شاہرا فی
 دف کھسی بند کھنغی نہیں۔ شاہرا لدھا بزدار وئی وخت ۶ ستر داراں
 ایڈولا گال آتکو گشتو کہ ۶

لغو شے کھستواراے تا جداراں

رکہ ا دیما مور کھاں واژ ہا مزاراں

شاہرا ۶ گالاں شے اے حور دے ظاہریں کہ شاہرا لدھا
 بزدار باز خدا تھڑسین مردم ۶۔ شاہرا ہر شیعر کہ جوڑیں تھو وئی
 گناہانی معافی ۶ دعا او مخلوق ۶ جرمانی باروا ہر شیعر نیاماد عالو شتی
 لدھا بزدار شے خدائی عشق ۶ او پاکیں نیجا ۶ محبت ۶ پھل شعیں مردم
 شاہرا وٹ دے پھیز اور کھٹو گوٹو کہ ۶

عاشقاں مجھے اندر ار و خیں

و خدا سئی عین دیر گند و خیں

لقاہ

یا الہی بادشاہ و لا شرکے لامکان
 صفت ربے بے شماروں لیکھواں دیما سبحان
 رنگ نشکا ذات پاکے نہیں حوالہ تھی بیان
 راز ربے کججغی نہیں کہاں دتاے امتحان
 خلق پالیں بے مثالیں ہرکھسی فیض رسان
 شان تعریفیں رسولؐ و نیامتے آنکھی قرآن
 صفت چھیاریں عاشقانی عزتی شرف و عیان
 اے خبر خلق و خلافتیں بیغیبیں ٹولا جہان
 حال راستیں و اثرے غیبی و درے سچیں کلام
 کافروں محروم چیزا مومنو نتھی کل سلام
 منزلاں دیکھیں وسیلہ نیامتے ہادی قرآن
 قیامت و فیضانِ گرغوں دوزکہ پھاداریں جہان
 اولیا درستیں صحابی ننگ پا لوں کل ولی
 ہمتے شیراں مزیں نہیں پیر ڈا تا ئیں سخی
 واقعہ گو بندغاں نہیں عاجزی عرضارنی
 انٹرس میں چھمانی بند اں سانو نٹری اونہارنی
 معجزہ آنکو ملو کھا غرقیں بیڑا تارنی
 سٹو شیطان منی و کھٹو چھنڑ پارنی
 واڑے زور اوریں نہیں تو بہاں بند اچھڑھی

رحمت و ایر کھاں امیند ارب در گاہا دری
 حی ہماں مرد و رضیوا پھیلو اں پھیش مری
 قیامت و روشن و بلندیں آں اسیلے بھادری
 لکھتری لوح قلم و اثر و رنگے سری
 دابھندیں روحانی غائبتغوں بازیں بھری
 مینوں گل گوں حضورا گو ورنڈیں جاضری
 ہر کھسی نیلی و بدی کل ماں کھنڈا آتی۔
 نے ریائی بی خطائی و اثر ہا جر گاہلی
 ساہ مانیں پانچہ زیر گنج دانی عنیں ولی
 بستغیں میں بار بڈاں کھیزاں پیغابری
 تھڑ سفیں دل کھیں جاں شے وئی کھڑد پھدا
 سو گھویں جاں شے گناہاں شیشن و سر نہیں جڈا
 کل حاصل بوں میسر ہر کھسی نیک و بڈا
 معاف کھاں اللہ قصوراں دھانہیں میں شو جیغرا
 روشن گوئستو بے خبر اوخت تنگیں دیغرا
 آتکو دیما نوا شام شف اندھاری میں تہار
 لیزماں روحا وئی غائبند ٹوں شیطان شکار
 جیل اللہھی گلی میں نیستیں میں تھی آزار
 بشک سائیں بے جوا و اعجازاں من لیکھوا
 کل خطاؤں میں حسا و بار بستوں لیکھوا
 گند غٹے و شہ از لاوٹ کھٹے و پیداولا

ناقصا تھی کھے عوثی کہاں آخر بیس واڑہ گلا
 اوڈھرا پیغا مہر بیغا کھوٹا بیس مہرا چلا
 برکتے نام کلام گوں مو منے ٹولا رلا
 چیز ربے یا وسیلہ توڑ داں دیچی تڑا
 ار کریمی واڑہ بی مہر گواروں بے جڑا
 مثل بی بارے بذیں نہیں رحمتی بہرے لڑھا
 بے عذر اشہ کفر آدکھ سائیں بندھاں
 دل زواں کلمہ پڑھنوشے عملا گنڈاں
 رحم ربے بی بلشیماروں عاجزے بی بازوں گناہ
 گوڑ دے گنڈیں بناتے اے جہاں آخر فناہ
 اُمت عہا ہدے بی بہشت عودوڑ ہا رکھے پناہ
 مہروانی تھی وٹی غوں تھی بقا توفیق کھیا
 غیب علما زالغے وٹ بکھریں خلق عہ سما
 راز رمانی خبر نیں درشنے محبوب عہ سوا
 تھڑ سغاں میں فیلاں وٹی غاں لا شریکیں لاتا
 موت کہیں زیورے عہ کھاشے ڈاڈا آدم عہ
 بھال رحمانی نغا ہاشے عہ اوواں دے اماں
 نینک بھلو بوں ڈیہاڑ اکھن گوایمان عہ رواں
 تھئی فضلانی امیندیں سسلاں بے سسلاں
 ٹیکیں میں روہا وریڈا رحمت اللہ تھی زواں
 آنکھ منی مے نبی عہ جنت عہ باٹی مکاں

لقاہ

لغو شے مومنین یا راں
 مناں بیکھو وٹی باراں
 خدا تھا نواں سخاں زیاراں
 من رائی کھسوے گھاراں
 فناہ کوڑی جہاں دروغیں
 سخناں سندھ بے بوغیں
 پلپتیں نفس شیطانا
 ولی ڈاڈا مزن شانان
 حوالوں کل من فرقانا
 دلا گوشے کہ میں عرضیں
 حکم پہ بندغاں فرضیں
 پڑ صف بھنچھیں صلاتانی
 مزین ڈھالوں آفاتانی
 اے سنی بیٹیں رو شغوں سالا
 ملو نتھش رحمتی نالا
 رووں دھر جنت عبالا
 وٹی مات پھٹا حقا
 نواں بیارے دلا شکا

اللہ تھی نام ستاراں
 گنوغیں روح گفتاراں
 امیند گو واثر ہاداراں
 سدائے قادر اداراں
 دلا کھے سمجھے ہیشیاراں
 دژمن ڈورے بوغیں
 خلافتیں اکھراں پوعیں
 ہمیشاں نیشتون دانا
 شموذاجنگ کھایانا
 گرو نتھش عاشقیں بانا
 خدائی ذات بے غرضیں
 غریو ادولت و قرضیں
 دیمغ حصہ ز غاتانی
 خدا پاکیں وٹی حالا
 بہانکہ درد ایچالا
 بہشتی حور بوں بھالا
 قدیم بوں ریز و اں جالا
 دوغیں نوں دارغی اکھا

غریبوں اور دھیان کھنے سگنا
 گریبوں میں حق خنڈیریں
 روحی منزے دیریں
 حشر اصادقے شاہین
 نبیاء اُمّتی یا دین
 بلا کہاں پھیلویں حال
 رسو لیں صر کھسی والا
 کھٹی ڈاڈا ولا پیدا
 حبیبیں صر کھسی فسیدا
 کہ سڑ دار میں شفیعیانی
 اُنشائیں صورت اُکائی
 سواری بی بُرا قانی
 ملوں کوٹھی چرا کانی
 شرابانی و ہنغ جوئیں
 دنائی کھسواں دیما
 خدا سئی عنیں وئی گجھاں
 نے ایشی آنکلاں سچاں
 گناہاں عاجزوں بند
 دے دے مار آدمے رنگا
 برے دے پیغامبر دے ٹھنگا
 فضل و شاکھاں تہ آسانیں

ہمے حالوں تڑپا پکا ہا۔
 ہما نہسا نکہ خذ اگیریں
 مثل شیریں جتنے شیریں
 ریدے آ سرا پیریں
 تہامی خلق فریا دین
 لے علمہاں عقل گہالاء
 منی منظور کہاں سوال
 خدا پاکے و وئی و عیدا
 مزیں شکے پھر و سیدا
 محمد سر نبیانی
 حضور ابرہہ ز ثی شانی
 سخی یئں جگ مہمانی
 ڈھوں ننگر خوراکانی
 بہشت اے گل خوشبوئیں
 ہزاروں پکھغا میوا
 خبر نیتیں سہا گو ما
 گنوحیں روح کہاں حجاں
 مناں تو بوخدا وندا
 آساں کھن مشکلاں بندھا
 رلا یئں مو منے دے سنگھا
 ہمو ذرا لیکھو وں گراہیں

مناں وار تھوہے شو شا
 سرا کھے یا ربی صو شا
 صوائی گوئے تنغا بالی
 بذیں کھڑ داں خذ اما لھی
 نغاہ ۶ رحمتی بھالی
 اللہ تھئی نام عالائیں،
 پہ مہراں بہر بھالائیں
 امیدیں وار ہے طرفا
 مہے ۶ پیغا مہر ۶ شاننا
 مزیں جنگے کندن جانا
 ملی تھی رحم احسانا
 جذابی روند اڈا ہا
 سر امرن تغئیں بھالا
 خلوں مانی شہ درگاہا
 بہشت ۶ دا خذ اجاہا

نے ۶ لیکھو سری روشنا
 شتو مئیں عمر زیوالی
 جتوں دشت ۶ مزیں نالی
 پھذا مرٹ لیز میں سوائی
 تمامی سختیاں ٹالی
 عملاں گند مئیں کالائیں
 حیاتی گالٹوں صرفا
 وٹی دوست ۶ دے ۶ شرفا
 حسا و اں لبشک مہمانا
 بہماں وخت ۶ دے ایمانا
 خلافیں سنگتے ساہا
 چھو مگرگی اڈری بالہ
 نعیں توفیق بیواہا
 تھراے پار تیں شاہا

~~~~~

لقاہ

یا الہی قدر تانیؑ
 میں سدا تھی مہروانی
 بے حسا و در گندغانی
 تو بے کھاراں زوانی
 اشتغوں رہ کل جہانا
 کبغوں دل روح خانان
 آخر بے بازوں نشانیؑ
 سیکلیں تمہاں بنگھانی
 رنگ سہنڑا کھوکھرائی
 بے بریں بو عطرائی
 بکھروں نشکی درانی
 گو بریں نہ بھا ذرائی
 گفت تغیبیں دل بنگلانی
 شان شیرازی لڑھانی
 بیا او لوڑی گوں رو او
 سمجھ گالانی حساوا
 ساز کھاں شو شنگدارا
 مڑ گواندھی بے شکارا
 آخر میں اے جگ فانی
 قول فیلوں بندغانی
 منزلاں وڈے بے اسانی
 پھٹ شو آخر زمانا
 دف گشغیں ٹھٹھرس جانا
 یا خداوند دے بے امانا
 آف گار بیٹو زیانی
 سو سو پھے رائوں جوانی
 اٹیلے سوریں ٹرائی
 وا چھڑے نیلیں جڑانی
 ظلم زوریں حاکمانی
 بستغا چنگوں جڑانی
 سستغیں بن چھنگلانی
 وخت شامیں چھے گنڑانی
 پھول رندانی کیتاوا
 جو فو آنیم پھے سواوا
 زیر میں نوحسین ازارا
 دل پھے دروہیں دف پھسارا

سا کہ چھشت عر بے گمانا
 نے ذرا لیکھی ایمانا
 منکر میں دیمی جہانا
 شاذ ہیں لوغ بدلیغا
 معیں دلا اید از صیریں
 گند عسین کارے آخیریں
 گو دژ منا مرط آف شیریں
 سست باندھا سر بہیریں
 میغ ٹوں چاراک وازی
 لا شریکین حیل سازی
 مثلاًں کلاں جڈائیں
 گالاں قطاں راں مسائیں
 مار دیوانے قسمیں
 لڈ تو تورا اختمیں
 گار کٹیں رندی خزانہ
 نے گرے دیشیں روانہ
 واژ ہاں لوٹھوں امانہ
 شے وٹی دوستدار شانہ
 دور صداں گواھی قلبیلے
 کھنگھر و کہنیں تمبیلے
 منصفے منی قصور اں

لٹ شو ڈیہہ دوزوانا
 سوختاں زیری قرآنا
 پھے وٹی کارے روانا
 کستیں گو براٹا وٹی غا
 نئے کھنوں خیا لا پھذلیغا
 لیکھو اں جیراں مملیریں
 خلقتیوں بے قریریں
 براٹ چڈا جان من نیریں
 سید و سرطدارتاضی
 چار شکیش او شاک بازی
 صر کھسی والی خڈائیں
 و تقدیمیں کھئے بقائیں
 پھلو امینگا خطائیں
 گلہیں حالوں بے رسمیں
 نئیں خبر کہ تھاں وطنیں
 درشتو تھیر شے کھوانا
 دفتر ادوں چھے بیانا
 قید جبر ماں کھنت اسانا
 کھسو اگو شتی اصیلے
 پا کہ شہ ہٹھا نہیلے
 بی دلا دیمی دلیلے

زال تختیا رہیں مزورال
 بیغیں لوٹھہ رہے ہفاما
 شیر اسپوں گوں لغاما
 منغوں سرط دارء ناما
 آنکہ منی زالی تھرانانا
 منے حالاً اصلیاں
 صحوتی غایہ گلیاں
 دشتیں نوں ورجلیاں
 بشکھنے گنڈاں سٹھنے
 چھنبھوے شاخ پہ وزنے
 سندھ کھوہ و سٹخ جہاں
 بازینے دھرمء دھیان
 زور پھڑی تھو کفرا
 آجرا منوں صبرا
 ساہ دوستیں رسک پیاریں
 در کھنی مڑوے قہاریں
 میں لغاہ کھنڈ نہیں سواریں
 ہر گے ڈیہا تہا ریں
 غادے رہ دل بے ازاریں
 ہر مڑے دست و گزاریں
 ہینڑوے بٹرا پھ ماریں

مہر دستیں بے شہوراں
 مقتدی کھی لول اماما
 مو کلین کلین مسلاما
 رب فرما نہیں قرآنا
 واژ ہا بی عنیں لغانا
 جن گوشیطان رسیاں
 سوز میں سستیں نلیاں
 ٹھٹھ پگھاروں کلیاں
 کلن یہ لٹھا ٹھٹھ
 ملکہ مولا استمانیں
 نے گل پھے یہ دگاروانیں
 لیکھوے کھلاں فکر
 قابلوں جن پھ ہنرا
 تھنی کھنوں ماچھے عنڈرا
 کھنڈ غے بڑزیں تلہاریں
 صادق ایماں ہشاریں
 سندھ وچرٹھو آواریں
 سمجھ نیستیں ڈوہ کھیاریں
 مہتروں غازی شکاریں
 بوڑ غاتنگ تیاریں
 آخر اکوڑی ودا عین

اے جہاں و پاؤءِ مزا ہیں
 بند غاں سمجھے حوڑا
 ملکھمی کھے گو زبڑا
 روش ہکا لیں قبرا
 قید بے وزمیں ستر
 کھسوں سختیں حشر
 دہشذیں میزاں چڑکا
 بشک سائیں تھو سخی
 بے دل کلمہ نبی

وخت گنڈیغا قضا ہیں
 منغی رب ۶ رضائیں
 سیٹ تھا فوان ۶ کسرا
 قادر اطلبی آمرا
 گو سوانا بی خبر
 منز لے دیریں سفر
 داں لیکھواں واثرہ مبرا
 ظلم وردیمی گڑھی
 وخت کھے جان نڈی

لقاہ

یا الہی تھو مالکے سپتانی خذائے
 تھی عجب رنگوں مثلاًں کلاں نے جڈا
 میں عقل حیراں نہیں سہارا زانی حوا
 شان محبوب و دالغوں باطونیں کتا
 قادر و چندی گوشتوں دانائیں نوا
 آں حوالا فی تھی کھیا معلو میں جوا
 اے حور اس میں میں دلا پورا میں لقتین
 قیامت و روش و مرسلان سلطانیں اسن
 مہتروں بازیں بہتروں سہرانی سخی
 ہر کھس و دیما دوستاں و دھیں میں نبی
 ایتنے و والی آخر اے شکیں شفیع
 یا خذ او ندامو منے و دین و کھاں قوی
 آں چھپا ریا راں برا و ادارے یہ نفاہ
 فرق ایشانی ثابتیں شرقا ناگناہ
 مذہباں تھی غاں شے و ذیں لولاں دے پناہ
 پھٹشو گنڈیغ عالم پھتر دالو شرا
 مو منے و سند و گوشتوں بنو آں درا
 بہترے و عرضیں آدم و درسانی پھر

قول فیلا نی شکلیں بھولو و باندر ۶۴
 گنواں بھلے ۶ گونشتنا زانئے چھترے
 بستغیں بارانی بنا جنگی کنکرے
 لشک ساٹیں ۶ پھرتی رحمی اکھرے
 گال آسانوں سمجھ ورتو نگانی گلا
 سین سری ۶ نہیں بی زواں دروغانی چلا
 صر کھسی مثل پیش بی سچیں عا دلا
 دفترے سختیں تو بہیں اللہ صی درا
 لیکھوے گرانیں تولڑوں ناسا گوزرا
 رکھ مٹیں واڑہ طیبیں کلمہ او ڈھرا
 دوڑھے ۶ آسا دو مئی شاں بانہوانیں گرا
 بے عملیاں منصفیں دل مےیں ڈوبرا
 مارا رہا نہیں نی نئے جوانی دو برا
 صور گیں سوزوں ظالمیں نیلی سو بھرا
 وژمن ۶ جنگا جائزیں ساہ و ذر پھرا
 شور شیطان ۶ آتکو بے بیانا و صرا
 گونستغیں مرطداں توڑشے ڈاوا آدم ۶
 صا دتیں شیرانی گرا قیدیں پنجرہ
 جیل نی بادے بستغیں کت ۶ کرا
 کھاں وٹی و سا پھندھ بانزیاں گمراہ
 فی گدا کھفتوں گونست مےیں جوانیں عمرہ

دلیغریا روش و نشتقاں حیران قمر
 گوشت تیغیں گالاں بشکھنے نوخیز بن را
 یہ رغامیاشے و ثقی عقل و بی جدا
 سجنٹریے لیکھی ایکھوا ایمان و بذا
 عطرے جو اثریں مسک مانریشی من کھذا
 گولہرا گوارسی گڈ بی ارمانی پھذا
 قادر و رازانی خبرگو مانیں سہا
 ذات بے خانہ پاک برحق میں لائما
 شہر کھاں بڑاں مہربوں تر امان و کلی
 لیکھواں سچوں آنرا اللہ ہی گلی - ۲
 دفتر گوئن و راستیں گفتارے ولی
 نیامت و قیامت صردوئیں ایروں ڈگرا
 ظاہر میں حالے ہم پھیدا احسین دگر
 ماگشیناؤں دوست و کاندھا گھرا
 کل کفی گڈا جان ورنہند و پگھرا
 گرم بازاریں عادلا انصافے جہی
 بھلوں شے رائے جو فوئیں شیطانی جہی
 عشر و روش پیشخاں درستیاں ہی
 قادر و کاروں شیر و درپہراں بوں ڈھی
 دروہواں سمجھے کہ منی گفتاریں سہی
 بی ہماں دیما و اثر و چنڈا کھے وحی

(مرہ)
 (گڈا)

(دے و)

۱
 دروغ
 ۲
 صحیح

زہرِ تھغیں قرضانی پھندا اا رنانے بہی
 تھی دو انیتیں من دلا سندے تو بہی
 سستغیں بندھا فائدہ مردہ غیں کہی
 رتکغیں گھلانی پھندا اکھوڑی ء کھنئی
 رحم کھاں سائیں عاجز ء عرضی ء سترے
 عرض ء منیگا مونے ٹولیا گنڑے
 قادرے ردیما نیستیں لخطائے اڑی
 زحمتی بہرے گار بوفسقا نی گھڑی
 واڑہ ء وسیں عیوضا مسکانی پڑی
 مہرواں و بی جیہریں نوذاں بے جڑی
 دے ء اسانی ء پتھر پتھر بیڑی مے چڑی

پتھر - پتھر - تیاب

لقاہ

دُوحی رسولؐ پیغامبرِ
 انصاف عثمانؓ تمھنگورِ
 کارِ یگراں دا تو سلام
 صدیقؓ عمرؓ رضیٰ شیریں علیؓ
 نرخاں کما سہراں تلی
 نور آتشِ عفرش جلی
 آخرِ فنا ہ باقی تمام
 پاکیں خدائیں بے نیاز
 قائم و ثنیں خلقیں گزار
 چھوں لکھٹی پھل کھندھاں
 تھناں شذائیں بشوں ذلیل
 سائیں رضا و ہمشوں اکیل
 غازی شہید پلکاں خاتم
 چند بادشاہ اڑدے گڑھاں
 مہراں و گوار و خیں دھڑاں
 شانِ شراعی نوکراں
 قائم خدائی نام پیا
 آخر پھذا حقین بقا

صفتیں اول معنی تادری
 فرقان یا دیں حافظِ
 جمع کشتی ربِّ کلام
 با زینِ رذوں بکوں ملا
 محلِ براہِ روں ڈیو ابلی
 بغداد پیرانی ولی
 حسن و حسینؑ کلین امام
 دا تو رسید گفتو انام
 کھے پھیلو اں پچی میاز
 گوشِ حوالاں بندھاں
 سید سخی درمند عاں
 زورنے در اچلی اپیل
 جولا نغ و دائی حکم
 شکے لوی پیر اعدم
 زعمیں رغامانی جڑاں
 رحمان بہرانی لڑاں
 اشتو جہاں آں کھو کھراں
 نیشٹی نبیؐ کھلی کھیا

روحا کھٹو جھپٹ وگذا
 فیلوں بڈیں سختوں شترا
 من عاجزاں وت دے پناہ
 در واٹر ہا نیستیں دوا
 دھا نپے بروں گو ضامنا
 داتیں شفا عت و منا
 من عاجزاں گل مو منا

وٹ نکھٹی صفا صفا
 گوٹ تو گھڑی نفس عزرا
 دیما قہاروں عیوضا
 بے لیکھووں جان و گناہ
 کھے پھیلویں بشکا سوا
 رکھیاں منی سدا گئی آمانا

من عاجزاں گل مو منا

لقاہ

پاکین خدا صفتے رسول
 پیدا اچھا پھیش غقبول
 صرٹ و وجہا نانی حصول
 کار یگر اششتو دکیل
 فرمان پابند و اصل
 آں دفترے بازوں نواو
 دستار فرقا نہیں کتاو
 قائم جہاں بشکین برات
 بختا و راں جاری خوراک
 کلین مکا نانی اُشاک
 و اشئی و ثی دوست ء پیار
 در مصطفیٰ پیغامبرا
 گفتار قطاراں پھرا
 سجا نون کھوٹا کھرا
 چھیں نیامتے و اشئی جمن
 بوں مجھے نہہ روش ء تلمن
 دروازے نور ء چمن
 فیضان گروں بوں نوحسن

کل مُرسل ۽ سرتاج مومن
 رحم ۽ دریا بپشئی و صول
 بڑ زیں رہے کھفتو دلیل
 دُھر قاشندا زڑتھوا پیل
 صفتاں کشتی پورا تھیل
 دیٹو کھیادوزا حساو
 بے قیمتیں و اشئی چراغ
 نیکاں زوانیں روش رات
 چیزیں مے عیوانی لپشاک
 حمداں گزاراں بے شمار
 باطن ء حالوں تھی کھیار
 آنکہ نہ منی بے شرع
 محبوب دیوان ء درا
 گالاں مثالان راست من
 جی پھہ ہماں مرڈاں امن
 چھٹوں سلامی بے سخن
 نالا و صوں طاہور بن
 دل کبغیں لٹری بدن

نرخاں گناھوں بے وزن
 گلیں شفیعیانی وزن
 بائیں وسیہ جاں کشدن

[Faint, mostly illegible handwritten text in Urdu script, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

لقاہ

بیا او و ہش گشیں لوڑی گوں دارا
 نوخیں دفترے گوشتوں بے کارا
 سنٹر اٹیں نی گو ساز ء دو چھیارا
 خدا قائم جہاں فانی ڈ غارا
 ادنیٰ و اعلیٰ نادان و دان
 چڑی بی صر کسی موت ء کھوانا
 سخاں اے لیکھوا پھیر ء کسانا
 عزرائیل بارواں کھے نا گوانا
 حکما زیر غیں شے لامکانا
 شہ بابا آدمآ دیند اجنانا
 ہمے پھیدا وریں حال ء دمانا
 گوں چھماں گند غوں دستاں کمانا
 میازاں شے پھذا طلبی اتانا
 مونے غافل کھنے سمجھ ء دھیانا
 قہاریں منزلے زیرے سمانا
 کچے رہ اشتغاب تیغے لغانا
 کھنے ء ارمان مسافر اندوانا
 میار سے اے گل ء میں بچھ برائیں

رومی خیالے گنویں روح شائیں
 ہمے کھڑد پلا ویم داتیں
 مدعی بون دست پھاڈ کل آجہانا
 وٹی جاں مثلے میں بولی بیانا
 بلند بون قول گو فیلاں نشانا
 نچلون بندھے رے دروغیں بہانا
 حکم و در نے رے دھانے زوانا
 لغوشے دفتر اے تاجداراں
 مہ گندے اے تلی رے زعم و گھماراں
 مزین بندھے سراکھے نہیں تہاراں
 کہ دیما مور کھاں و اڑہ مزاراں
 سری سائیں بقا تو فیتق کھاراں
 گشاں ویم و پھدا حیراں صلاکھاں
 خلافتیں دفترے دروغاں چلاکھاں
 خطا بے لیکھوا بازیں سلاکھاں
 سیاہیں اندرے باھر و ماکھاں
 وٹی کھڑدارغاں گندان و باکھاں
 دے گندیں بقا و الناس خاکاں
 - تھانھر کھپسوا مٹیگا دلاکھاں
 بلندین جھیڑواں شاعر حیاکھاں
 نہیں عادت اصیلائی گداکھاں

چالاکاں

سخی درواز غاجاری گدا کھاں
 بندی تھی ڈو برائیں جنگا پیا کھاں
 خدا بی مہرواں والی شفا کھاں
 سراتکو دیغری صبر و سما کھاں

سے سے

لقاہ

یا الہی بادشاہِ رع تھی در ا عرضے کھنٹاں
 عیوداراں بے شماراں / معاف کھا جرمائناں
 تھو سخی رع من غریباں میں نفاہ تھی رحمتاں
 تھو حکیم رع ذات مرض رع سو گھویں جاں رحمتاں
 صحتا در جنت رع غاریند وانی نیامتا
 پھلوں محبوب نام رع مئے گناہاں معاف کھاں
 دل دیلاں سائیں جیلاں روہیں گڑواں بے قرار
 عارضیاں بے آرزینا مار وائی غوں اُصا رُا
 یا رسول اللہ شفیع بی زُرتھغیں ترضاں گزار
 وارث رع نیک و بذاتی تھی دیاں دھاہنا کھیار
 ضامن رع کلیں جو رع فیصلائے کھاں درا
 دفتر رع پیشی موی ٹوں لیزماں عرضاں پھدا
 دہشدا دل میں سہلیں پوہ بانہوا نہیں سرا
 براہنغیں مے میں جان جراں کوڑو رع گنڈیں برا
 لاج دیجی گوں کریمیا پار تیں کار یگر اُا
 رکھ مولا شے عذاواں شر و شیطانی گھرا
 کل مکانا فی وسیلہ مشکلاں شافی سرا
 لٹو گندی صو وھاں اُجر ی کو کیں تھرا ۲

تھئی مذتتاں میڑستاں کھوٹے بولوں کھلیں کھرا
 غور کھاں خواجہ حضور ا دستگیر ء ضامنے ا
 حال عال کُل بڈیں نوں آسرا تھئی دامنے
 آپشانا کھن دھانا ستملے نے سامنے
 ملک انسانا خلق کھلیں لکھغا فرشتا تنڑوں
 پاک تعریفاں نہ پجوں دوزک صفتا گنڑوں
 رہبرے تیج و صرافیں شکر ء حمدان پڑھوں
 رحمتاں گو واڑ ہیغاں سنگتی بیلاں چڑوں
 اوڈھرا پیغا میڑیغا قائمیں کوٹا ونسڑوں
 سید ء امداد شیرا قیمتی باعناں چھپنوں
 بن ظہورائی شرابوں کوثری آفاں وروں
 لنگریں دیما سخی ء ستملے ماچھپیں بروں
 رحمتاں اُمیدواراں پاک بے غرضیں دراں
 اے جزا حاصل پھمانہاں پھیلو ء کھپیش ء مراں
 سو گھویں مٹیں جان عیواں تو بہیں من چھے سراں
 دُعا کھنے کھلیں مسلمان کنڈن ء کلمہ بھراں

لقاہ

عرض گو پاک عذر بہرا سوراں گوں لا
 جاں ملاں ٹال بر پھرس نوں دزگارے کلا
 کھیلوں حالاں یہ خدا سٹی غیس سے ولا
 مٹیں فکر گڈیں کھے نفاہ پھیدا خیں چلا
 آخر عروختیں شان بے نشق رع یہ ر لا
 شہر تر امائے براوریں نر خاں فیصلا
 درونواں سمجھے سستغیں دیوانا علا
 مٹیں عقل حیراں بے ریں چھا ثانی تلا
 غرض مانٹروں تے کھن نفاہ بکھوسیکلا
 سمجھغوں دانا گال تاوانوں بے کلا
 ویش گٹیں لوڑی بانگھوے صموی بی تیار
 دفتر امٹیگا گو۔ وٹی ... ساز عکھاں اوار
 ساز دیوانے ہر کھسا سر بی ٹی تھوار
 بندھاں گوشے جبرغانزی نہیں کینا ر
 واڈ ہاتھڑے سے دہشدا دارے بے ہٹھار
 مومنی رشتہ اشتغوں اولی عین و پار
 بکھریں بیکھو گو تھوں لکھاں ٹھے ہزار
 روح کو تھین عر بیدھے تھانواں ازار

سلا
اول

رہیلاسی غاسو صواں الگاریں سفار
 شادھی دوڑا چھوک ورمیڈاناں سوار
 نے رولاخوفے منزے پندھی بوں تہار
 بھلغاں دیمیا اے بھرا آہوار میں میار
 سوکھویں جاں مٹیں صرطیچے فسقانی پوپاہ
 بذعملا فی حاصلوں نرحناں لے شمار
 حیل اللہھی تھی سواد صاہنا دوں کھیار
 خالقین خلق و امت و سرط و اریں نیجی
 ماگنا ہگاروں مشکلاں والی باشفیغ
 رب ڈاتانی بشکشی سائیں آسلام
 قیامت و روش و ہرکھی شافی نہیں کلام
 آرنیڈاں دیمیا پھلواں چھیاریں ناں ملا
 منہ گناہانی شامتاں چھوڑا نہیں انا
 بذعملیاں گوندیاں ناما تھی غلام
 جی امینداراں واژہ و رحمانی ودا
 آن سخی نہیں۔ ہرکھی بہرین لشکرا
 رکھ مٹیں سائیں کن غرقان و جندرا
 مثلاً منیگا رجمتی بہرے اندرا
 بے کشا لیغا پتنڑا پچاں پندھرا
 چھٹنڑ و کوٹ و لوڑداں شاہ و وندرا
 پاک مافیاں بشک بوں جرم و جندرا

لقاہ

و ہش گشیں لوڑی گو وئی سا ز انا
 زیر مے میں شیعر اگوٹش ہیے رازا
 (چھوکہ) مولوی دیواناں کھنوں وازا
 قا درے صفتاں کھس سخاں پورا
 باجھ شاں عالی شان پیر نور ا
 نیا متے آڑ متھوچیز منظور ا
 حمد ے گڈاراں پاک فہانی
 بشکشی حلق ے فیض رحمانی
 دفتر اگوٹشے گوں دلا دانا
 گال نر بچوں ا لکھے مانا
 و خدا سئی عسین عاشق ے شان ا
 تا نگ معشوق ے بر غوں جانا
 روش شف دھا نہیں پاک رحمان ا
 خوف بے غرض ے عرض سہانا
 کھشتغامڑوں سود سامانا
 دیند گولائیں دوست دامانا
 صحت ے اشتونوشخوں وڑ داں
 نے ے کھنوں ہاوائے ے وروں دھڑاں

واہ شاہ شاہیں آں مرڈ در عرما
 بے قصور یغا کھیلغیں جرما
 سر بذرع دائی قائمیں قیذا
 جند کمر بستو جنگ پھے فیضا
 بھافور سے انصافی نفاہ میغا
 لٹنغیں رسکا باد شاہیغا
 جی بھماں مرڈاں اندر اھوئیں
 شور جاری بیس کوٹ تباہوئیں
 دوازدہ ہیں بندیاں اسم واقوئیں
 واڑہ ۶ نو غامرگ یعقوئیں
 عشق نے علمے قاضی ۶ پھیریں
 کھے کھنی گٹھارک ز نریریں
 عشق بیمار ۶ نیستیں ویلہا
 دکھراں رانجھور ۶ نوری میلا
 ہیر ز لیغوپھے وٹی بیلا
 بشکھنے ورناد فترے خاکی
 عاشق ۶ تھننا سٹینج بوں ساتی
 درونواں زانے راستیں واتی
 مان کھے جھولا چھو نظر پاکی
 جنگلاں سوھو کھس نوری باقی
 دکھراں ساہ ۶ ڈوبرا تاوی

(چھو کہ)

۱۶ دروغ

۱۷ واقعی

دوست بھید اخیس با غم و ہاوی
 کھسو سے کہیں دفتر سے نو غمیں
 عاشقان مجھے سے اندر اور غمیں
 و خذ اسی غمیں دیر گیند و غمیں
 آن مرطاً گفتو عشق اشمولاً
 باز او کھائیں در بنیں سولا
 تنگ ڈکھی غوں ذات رنجولا
 گوئتغوں چھو کہ مجنون لیلی
 لہر معشوق سے عاشقان لیلی
 اولاقندی آخر اسیلی
 محشر و روش و حاصل کھیلی
 آن سخنانی افضلین مولا
 بے چہرا گیغا روشنیں رونا
 پور چپیوں ور کوثری حوضا
 جنت سے باغانی بنا جاری
 گو پری حور ان کونسل و یاری
 نو ذمکانی سر بُرا گواری
 دہندیں روحا فسق میں یاری
 عارضان شانندیمیا گناہ گاری
 رب تھی رحمانی امینداری

لقاہ

خدائی ذات نشقاں بے بیانیں
 بنائیں فرشتے بڑے آسمانیں
 دنا و اثر و نہیں دروے گمانیں
 خبر نیتیں سرا چھنچھوں سواریں
 خدا سئی غیبی خدا چنڈاں اواریں
 نیا ما خلقتی ہیں بے شماریں
 کھسے مومنین کھسے کفاریں
 کھسے صحتائیں کھسے و ہاریں
 دے کالادے لہری بہاریں
 دمانے سو جھلا وختے تہاریں
 اما نرے واثر و عرگو ما ادھاریں
 ووز کہ اشتغیبی نی بے میاریں
 ہر وختیکہ طلبی نی تیاریں
 عقل حیراں عجب رنگوں خدائی
 رضائے مالکیں ہر رنگ لائی
 سرے سلطان سرے قیذاں شہزادی
 سرے ہیں نیامتاں چندی گدائی
 نصیبو آں ہر کھسی انجوں سواریں

فنا ہیں کل جہاں کھس نہیں بقائی
 شہ ایدء ثابتیں صفائے صفائی
 قدیماتائیں نامیں خدائی
 سخیء شرفد اٹو آدمء را
 کشتی صر چیز پیدا خلق سارا
 مز نہیں شوق معشوقیء عاشقانہ
 سوا نگہ مرسلوں چویٰ هزارا
 بہ تھئی شے صر کھسا برز اپیارا
 کشتی پھے ظاہر برقادر غارا
 اصلاً جنتء جا ہیں جگارا
 حضور البکشتیء عرشء مینارا
 بلندیں صر کھسء نورء نغارا
 نصیبء صادقین گوشاں تھوارا
 گروں فیضناں دلا رحمیٰ ابھارا
 اصلاً دز کھفی جاری اٹارا
 صوائی کھسوں نی پھ ڈغارا
 خدائی نہیں کہے عقلین اوارا

لقاہ

یا کہیں غذا گوں رازاں ء
 گوشت تر تھوشتور عناماں
 پاک ء مزین پیارا
 برت کھٹی ٹو عناسا
 کھے گو حکم گوں وارا
 سا ء جزا کھاں جندا
 تھی مڑ بروں داں ہندا
 دیمی کلوں گوں پاک ء
 تھڑے کھنے شافکر ء
 حاصل وٹی کماٹی
 میں عیوبے شماراں
 بشکا امیند واراں
 رحما کھنے میں اللہ
 (اے) بند کار بے عقلا
 (نی) ردی مٹاں شے رلا
 سہنٹرا سخی نی ء
 منظور منصفی ء
 رتے ء در اسوالی

تو خیں مثالے سازاں
 قائم خذ اگوناماں
 دوستیں نبیؐ سو نہارا
 پھاغ بندڑی کھیارا
 نیتیں عذر نہ چپارا
 وٹا وٹی نشیں بندا
 مٹی رلی گوں خاک ء
 گوشے منی اللہ ذکر ء
 زاری درے سداٹی
 یا مہر بی خذائی
 نے لکھ نے ہزاراں
 سر پاند بڈ باراں
 پیدا کھٹ ء ازلا
 معلوم آت ء آؤ لا
 گاڈیر گوں اصلا
 مھڑ دو جہاں شفیع ء
 حق ء وٹی وحی ء
 نیک ء بدائی والی

ناموز ننگ پالی
 فیضِ رساں چالی
 آنز میں جو کہ تفسی
 کل حلق شیت نفسی
 حکا ل عرض شیرا
 باقی خطاؤں پیرا
 ✽

لقاہ

کھٹاں عرضے وٹی پاک میں کریمیا
 دوا بیمار کل مرض بحکیمیا
 سچا ریں واڑہ وقت اور قدیمیا
 امیندوار ان خذار حمان سخی عین
 محمد مصطفیٰ احسابق شفیعیں
 نیامے پیشوا ایس ماغلا میں
 ڈیہاڑ اقیامت جگے امایں
 خذازور اورے عین بے ملا میں
 میا ذجولا نغاز بہرین چٹریا
 فرس لپیٹھنی ور بہ گھٹریا
 فناہ باقی ونیں تھی کھٹی اڑیا
 شے ڈاڈا آدماد یذ اجنانا
 خذانی دہشذ ان حیران دانا
 بنا بیاری زمیغے آز مانا
 سری کار یگرے در بے سوانا
 سمندر سن قلم کھاں در شکداراں
 ملک پھے لکھغا عمر اں گزاراں
 خذانی صفتاں پورا نیاراں

شمارت و شماراں بے شماراں
 لغو شے بندھاں عرضاں ازاراں
 زبردستیں خدا تھڑے سے قہاراں
 دومی تھڑے سے وٹی کھڑدو کشاراں
 زواں بولی اساں جاں پوریاں
 ملا ماں صر کھسا دیما سواراں
 جیاتی گالٹوں ظالم گھباراں
 سدا ئی باں در سے عالی مکانا
 گناہاں بشک سائیں دے امانا
 رسولے و اوڈھرا مافی میانا
 حبیب و سنگتا باں گوں جہانا
 کھے ور پھیلواں بی غی روانا
 نہندا مومناں نشق و نشانا
 بے و بل کندنا کلمہ زوانا

* * *

سما علی بزدار

کتابخانه
مجلس شورای اسلامی
تهران

سماعل بزدار عزیزند بار و آنکہ منان شے پھیریں غائبیں
مردوں باز کھیں معلوم بیٹو ایشوں۔

اول سری زیند۔ سماعل فقیر شے کھسانی غ فقیریں مردوں

در و کھا کہ مستر بیٹو سماعل فقیرا علم و انفع و شوق پیدا بیٹو

سماعل فقیرا وٹی ڈیہہ و لوغ اشو شوق ضلع کیمیل پور و مولوی

امیر احمد بزدار و درس و نشو قرآن شریف پڑھ صغ و پھدا

سماعل فقیرا فارسی و کھڑو کے کتاب چھو کہ ناما حق کریمیا شیخ

سعدی۔ ہند نامہ شیخ عطار نصاب فرائض گلستان بوستان

پڑھتھوں۔ ہجے کتابانی پڑھ صغ و پھدا سماعل فقیرا پڑھ صغ اشو

دانو آتکو وٹی ڈیہا مخلوق و علم زانت و انفع بار و اول

یکہ کسائیں مدرسہ و پوریں تھی۔ ہجے کسائیں مدرسہ کھڑو و

روشن و پھدا ایکہ مزین درس و صغ او علم و جاہے و ڈولا

و دھتو مزین بیٹو۔ سماعل بزدار ہمکھریں علم دوستے و کھ

دیریں دیہاتاں مخلوق و بو جلائیں چھکھ وٹی کھو فغاں زٹھ

کھاڑتھ آہاں قرآن شریف پڑھا بیٹھی۔

ہماں چھکھانی ورغ چھرغ پو شیخ تھیو غیں گذرانی بار

وٹی سرا ایکھو یکھی و زٹھ تھی۔ مہمان داری و سخاوت و تہ

حال نی کہ رائیخ شے راہ و گر و دیں کھاڑتھ لغن دانو تھی۔

عازیر و سیادی۔ سماعل بزدار وٹی ناما اسمعیل او

پھت و ناما کرموں اتھ۔ سماعل بزدار گوں بزدار تو

گذریش۔ لاشاری مے بزدار و دیہا بازیں ہنداں نند و

آبادوں ایشانی نند نیا ز گیشتر عہ تھلہ تھوخ سفید کھوہ۔ کھوہ
 بن کرنی تھوخ عہ تھی بازیں ٹیکانی انکھانی انت۔ سماعل لاشاری
 گو تھلہ تھوخ لاشاریاں گڈریت۔ سماعل عہ یہ بچھے سہ برات
 تھی دیر میغیں ناخوز اتک او بر از اتک دے استوں۔

شہا صہری - سماعل لاشاری عہ شاہری بار و از یاد ہیں
 معلومی نیستیں چیکہ شاہر باز چپ طویلتیں مردم آہنی عہ
 وٹی شاہری بار و اکھسار احوال نذا ثو۔ البت کھیں حالات
 کہ مناں شے آہنی سپاداں دست کھتخوں ایشوں۔ گشت
 کہ سماعل لاشاری عہ وٹی زیند عہ پھدی روشاں شاہری کھتو۔
 شاہری نیما وٹی نام عہ فقیری لوزوت گاڈیر تھو۔ بز اں فقیر
 شاہر عہ تخلصیں چھو کہ گشیت۔ سہ

سماعل فقیر تھئی زواں بے قراریں
 دیمی جہان عہ دلیلے کھیاریں

سماعل فقیر اسمیر نگیں شاہری عہ کھتو کہ آہنی شاہری عہ
 شیعرانی دُریں گال قرآن پاک عہ او حدیثانی کھسواں۔ شاہرا
 وخت عہ مخلوقا رینت و نصیحت کھت قرآن عہ حدیث مسئلہ
 گوشتنت وخت عہ گو وٹی دُریں گال عہ گفتار اں مخلوتار
 روحانی و صہر دور انکھئی۔

سماعل فقیر عہ پیدا بلنخ عہ تاریخ کھسواں معلوم نہیں
 البت مرکھے روش لکھتخیں نی۔ سماعل فقیر شے مروشی عہ
 ذہ سالان پھیش عہ ارجمادی الاول سنہ ۱۱۱۱ عہ شے دروغیں

جہان موکل کھٹو قائمی او تاک پھلو اسر گفتو۔ شاہراوی
 زیندا بازیں گال عو گفتار گوشتغوں مگہ افسوزیں
 کہ شاہرے تھیونیں گال گار عو ہمیر ندیشوں
 شتغوں - ❖ ❖ ❖

لقاہ

یاد کہاں خدا یا او بند اگسٹو غیں
 کوڑی یہ لمحظے گواٹی رو خوشیں
 دمنے آزمینی کہ ساہء بروخیں
 سنبھال وختیں دھاگاسد و غیں
 رلی بٹھھا خاں روح اڈر و غیں
 در ماں کھننا پلسیہ گر خوشیں
 سچنڈر گریوں دلاڈعا کھنوشیں
 دلاڈر منوں و شش دفاہے گشوشیں
 چہا نارتا تیں و ملا نو مروخیں
 ہمے روش کھیشے صھوشء سہراکھاں
 تھڑسء خدا آنہی ء حیا کھاں
 راضی وٹی زیند امات ء پھٹا کھاں
 روشخ نواشاں ز کو تا ادا کھاں
 بجیل دوڑھی بوں دستاں چھڑیا کھاں
 مستی غروری ء چھماں ملہا ریں
 مولا شموشتتیں واحد قہا ریں
 ظا صر سلمان اندر کفاریں
 دوداں سپنداں شرع انکار ریں

مخلوق چھو شینوں مڑدار واریں۔ ا
 پشیں اُمتیٰ عِ نَبیِّ مے سبزاں
 سوھیج وڈھی لاہا و پاریں
 پوروں خزانہ یا گہن سڑاڈ غاریں
 بھرتی کسانیں وزن تول و پاریں
 حق محنتی ۽ یتیمانی گاریں
 خون بے گناہیں کھسے راضاں
 نے ۽ دہندے کھٹیکہ وڈواں صونگاریں
 فضل تنگ گوریں کہ شیراڈ غاریں
 قیامت سرا کھٹیت روش ۽ بگھاں
 کاروں گشینے کل بے میاں
 ستہ سال ژندوں تلاب آفاں
 مہبان خانہ دھرتیاں
 لیب ۽ مسیت ۽ نے راہ ۽ بوہاں
 روش ۽ دے بگھاہ ۽ ننگار کاریں
 ورغ و ہنس گفتار میلو و گاریں
 غذا پاک کارا صھر کھس بیپاں
 خیرات ۽ نوکر وروں نیم گاریں
 سیرا تماشا جہاں گل تیاں
 مڑزیروں چکھاں زالاں قطاریں
 میل ۽ مچھی سبندھ سماریں

زال و گو مرط و اسندھا آواریں،
 صونگی بیاکیٹ ناڑی تھواریں
 لسنڈر پھراننا هست و کھڈاریں
 و وصل دِ حصری سین گاونڈراواریں
 بی ناچخانہ دیرو بزاریں
 بے غیرتی و دیماتراریں
 سماعل فقیرتھی زوال بے قراریں
 دیمی جہان و دیلے کھیاریں
 پھرین گورنا آ دنیا و پیاریں
 ار کھٹیت دست و تہ گریکھے شکاریں
 مچھ بوں پھ ڈھونڈھا بنیگل بھکاریں
 واڑ تھو کہ سیریں دے نشو جگاریں
 ار کھٹیت مہمان بے پھجواریں
 (شوں) ایڈانے ہندیں نے و آنداریں
 اولاغریبوں شہ تر ضاں خواریں
 بی بھا گوندے کہ ماڈن سواریں
 سوے پوش جہراں سراتا جداریں
 گڈا ہند بانہیں صڑھی بشاریں
 بستر سراندی گوں کھٹ و تیاریں
 مرط دے درادر کھنے مالا چھارے
 وساوٹی غا پھسے جو ایٹیں بیارے

گندیے جھوئے تہندھائے پگھارے
 خدمت جو انیں شامڑ دینا بیارے
 من پچھاں سے ارشا گڈ ازہر کھارے
 شاعید اچھے کھشتو شاوٹ سوچد ارے
 اگا بغا بے بھوراں لوٹھے کھارے
 پھسے لاغری میں شے مالا گیوارے
 یہ مرط بر اقلیں رتخ سے چھیارے
 پھنڈ رصفت حقین شاہودہ قطارے
 گوڑ دے وروخے شہ سندھابیارے
 عید پھیش پکے نے استیں میارے
 جہاں عید بانگھیں شاہ بیگھا اُجھارے
 عید رو شے چھیں نے خدا پہج بیارے
 خلیل کچھ بڑاق وء شاہ سانجھوڑاں دارے
 زوال مال یاری اے نامڑ دکا ریں
 بیگھا گوں تھی بانگھاء تھی غے یاریں
 نزی امیراں روخ آس ناریں
 اُلفت ہذانی ہلاکھی سراریں
 سنگ جا ہلاں دو جہاں شرمساریں
 دنیا شرا بانی و ہاوی خمارے
 باغہ بے محنت اء ارمان کھارے
 نیوشتنی ہے جھٹ وخت بہاریں

او کی شتغوں نی مے موت واریں
 ز نبے وجرے غریباں شہارے
 اے ہستمنداں شایح ء گزارے
 زیارت نبیؐ ء نصیوانی بہرے
 مسئلہ نگو شنے پڑ صغ جواپس کارے
 باداں گناہاں خدا رحمتا کھاں
 نبیؐ پاک زیریث صردم شفاع کھاں
 برکت قرآن ء دردال دوا کھاں
 گورے ء چری ء خدا سو جھلا کھاں
 کلمہ و قابیث ساہ موکل کھاں

— — — — —

منتقرت

- ۱- خیر محمد بزدار
- ۲- محمود بزدار
- ۳- علی محمد بزدار
- ۴- اللہ بخش بزدار
- ۵- نام معلوم
- ۶- نام معلوم
- ۷- عثمان بزدار
- ۸- باجھی بزدار

صفتاں و ثیقا در عیغاں گشاں
 کہ موصوف اصل بہا نہیں بہاں
 گندے منیقا در عیقاں رتاں
 موجود چھچھووں کھٹی دوجہاں
 ششش روش نیما ڈ غار آزماں
 چھشوں خلق نئی نیز گلیں جہاں
 دعویٰ درستی یقین مومناں
 کھسے نمہنی گواہی تر آں
 درودا گشاں بر سرے مرسلان
 پیدا پھماں خاطرین گل جہاں
 پھذا آں اصحاب آں مہرواں
 درودا پھ آہناں ہمیشاں پڑھاں
 پہ دوستاں خدا یغاں دل میں تہی
 کہ حاصل ہمیشاں تا جس میں تہی
 کھتیش گو دل عہ سرور و پیروی
 داٹوں خدا علقب سروری
 حضرت سلیمان شہرہ تونسوی
 آستیں دریاے کہ شاخوں تھوی
 محبت عطا باث بار احمدی
 شوقے دل عہ با امیر احمدی

تھی و صفوں خواجہ شہ خدا در
 من توفیق لوٹھاں و ثی فتادرا
 خدا بادشاہیں کہ داہمتا
 چھیڑاں صفتے پھ تھی دوستا
 اول ء تھو دث لائے صفتاں
 پھذا صفت زیوں گو تھی دوستاں
 مئے پیریں جو ان نجت صاحب کمال
 خلق محمدی یوسفی این جمال
 مقبول محبوب ء آں ذوالجلال
 صفت تھیں تھوے بے زوال
 خدا یا کنی حاصل پا مال
 عدو بائوں گلین تھی بدسگال
 جاری ہمیشاں پہ تھی سنگریں
 تو نگر گو مسکین سرچھہ سریں
 غریب ء یتیم ء عجب یا کہیں
 ستر پوش گند و نتھ کل برائے بغیں
 خستہ دلانی و ء سو ذاکریں
 دل ء خوش کھنوخیں سل ء راہریں
 طمع جہ جتنی لا طمع و اثر ہیں
 خدا یا دنی متقی زیا ذہیں
 من تھراں کہ سو جیاں کھناں فکرے

نہ سچوں مہنی صفت ہرگز تھرا
 نورِ خدائی ز پٹھان سرا
 تھئی وصف معلوم میں قادر
 بیان بینغوں کل قرآن اندرا
 ثبوتوں بہاں صفت جگہ تھرا
 کھسے نمہنی دیاں شاہدا
 رکوع ششمی پارائے نوزدھا
 تھو لوڑی صوا حے ہیا میں گرا
 پیکہ بازار نوٹھیں برے دفتر
 زودی بروگو و ٹی بہت ترا
 تھرا بخت داٹو خدا قادر
 لوٹھاں دُعاے شہ مولادرا
 تھوی تاج دولت باہر دوسرا
 قائم ثبوتی مسلا تھئی سرا
 سہنڑا میں پھاغیں تھئی آل و گرا
 عرضے غریبی سنڑی گون دلا
 عدل زیہورے ایس کھنی تھوپیا
 روش قیامتیا تھرا ساہلا
 ور عرش شیرا نوی تھئی ظلا
 راج کل لغو شے شاہی ہمصلا
 مینے حکماں لے حاکم ولا

فرماں ہمیشہیں قرآن پڑھ لیا
 اولوالامر برخواستہ کھان کلا
 گالان لغوشہ شا کلین جہاں
 رہ مستقیم ہر گئے گمراہاں
 پھنچیں نواشوں گوسی روشخان
 فرضاں گزارے کھنے کھوشخان
 پھدا راہ نوبشو کہ تھرے پھدا
 وئی بذعملاں ملو نھوشنا
 حج گو نواشاں زغاة روشخان
 بغندی پلیناں دلیغاں خدا
 چھے بی کہ حاجی مدینہ پھری
 نہ نشستی دل پکھوٹ ہم کافری
 کھٹی حج زیارت پھ نا کھری
 شیطان پلینے کھٹی پیروی
 ملعون شیطان کھشو خرا
 محروم بی شو خدائی درا
 تکبر نبھا نویت میں قادرا
 تکبر کھنو خوں میں نیر چرھا
 گناہان و بے بیائے درا
 کھوٹا نھنے تہ کل بے کھرا
 لوٹھاں دعامن شہ مولا درا

ہدایت کھن ۽ تقو کہ وٹ قادرے
 حدیث این رسول ۽ منی دفترے
 فرماں ہمیشیں نبی ۽ سرورے
 صا تگو جناب ۽ خدا ئی در ا
 کنجی بہشت ۽ تقو پڑھ کلموا

جنگی شعر

و ہش گشیں لوڑی پھرانا دفترے نو خیں و بری
 تھو علی ہاں شاہرے رومرد تھرا چھے و گشی
 یا کہ سینگھارے نو اواں یا کہ صفتیں کافی
 گور تحصیل و نمناں دہ برامردے چڑی
 نہ تحصیل رہا نہیں آنکہ بار پید اکھٹی
 گھنڈھ میم و اوڈھری نی نور سچو نیس نی
 عربتاں بند اپلا کھیں رب کاروں قدرتی
 کھسوے نو خیں کھنغاں دار د لگو شاسری
 رہنے ڈیہہ و پھر غوڈر منے و لکھی
 بھنگ پیالو و ملا نا نیکہ پیالہ نوشٹی
 دھندھ و رچھماں و لٹو پھ گڑے و کھٹی
 رتکومس پاس و شفیفاباہرے سرینٹرا جٹی
 دانغوں کھر پھ پیا دھانے مناں کھسے سی
 رفتوڈا ہیغے شموڈا ڈا ہ بزدارے و کھٹی
 جنگے پوریں مزارے بانجھیا نی پوتروی
 شیر پاندھی و دہانی ناگوانا کل کھٹی
 اسپرے پھلیں شتا فیں تھینغ سنبھالی وٹی
 پوشٹی جاں گوز و اڈاں سنج زر آفیں کھٹی

عزیز

گواختی مسکین بلند اسرگرا نا بر اداری
 رفتو گلو ز ہر شیخا سپہلواں نوغہ تری
 گون مرزا الدوانی ہمشرو کمل و پھلی
 کوہراں بالا گزانا شکرانی شیشی
 دژ منور گاپوادھا بچو دستے گری
 پندھ نریجو مرطانی لیکھوے آر تھش پھدی
 گوانکھ پاندھیء جنغوار سیالےء منی
 واثر ہاں سنگیں کھرائی زحم مہماناں تھوی
 منصفی بیڈیں گو تھیغاں حیل مولاء گلیء
 سو بھ دستء قادرے غاہر گریء بھانویء
 توپکاں گو ٹر تھوگرہائی دیشو بشوں روی
 کھفت مسکانی بلند ادگری سہنہرا کھٹیء
 رفت پٹھانڑے شموذالیروی نیشاں درشی
 بھونر پھروئی پھرا نا اس نیرا تا نگشتی
 کھنواں سرگرا خوگو سری زحمء شتیء
 واثر ہے وس جنغیں تھیغ انکاری نوی
 شنگر اپاندھی ملوکھیں ہاں پتھیغا شتیء
 چھکتی سوزیں سفارے سمیتی دستے جشتی
 چھرتو باغی سرین عویہ تلے دیشی زلمین
 شرط بازی کھڈتھوں دست آر تھیں سرری
 ویر لو غا دژ منیغا مال تھریل تھسائی وئی

قیمتاں داثیں بلبہ راگفت مالوے کھری
 خان زُر تھیں پالکی ء آنکہ مہتاف و مقیم
 میر محمد محمدانی باز انصافوں تھوی ء
 مال پاندھی ء نذائشی گھال جنج ء پھر کھشی ء
 بے بریں در شکے دمع ء تھگوے والے نبی
 رحمتا نو محمدانی باز انصافوں تھوی
 گون در ویش رحمتانی حاضر و کلین کھلی
 بستو نو خیں و ڈے ء ککرے ء سانو نطری

س س

پھسو

بیا او لوڑی تھو صوابے زیریں گفتار غے
 بروپھے گاڑی ہے آخیر نظر اگندے گشے
 یا گنوخے ہے دھیان ۶ یا مناں پھر امنے
 رستریں قومے پلیتیں گنواں دیما گلے
 جال مے پھے جنگلاں تیں تھو مناں سوھونوے
 دے گیا دیں بندھڑی ۶ تاند او گانا پھرے
 منیاں اسپ ۶ امیر بے لیغا میغا چڑے
 تھو وٹی شونقا شلغ ۶ در دنیلی لتھرے
 یا منی آڈانڑوان ۶ یا گرے کھلے روے
 لوٹھغ ۶ سیمی پڑی ۶ آخر ا دست دے
 ار تھرا جنگ ۶ سو انیں ایر کھومید انا بیا
 بند زر آفیں کڑیاں دز کھو چھیں تو پکا
 رسترا نی میل مجھی کھر غاکنڈ لی شما
 دیغا ا جھکا تھر لیغا ایر شون لہڑا بنا
 باغ پھکھو بے کمیئیں صفت گندیم ۶ سواد
 دھریں ۶ پھیری آا دیا نا کھانکوں ماتھئی گرا
 بگڑی میں چیر بن ۶ دا شہر ۶ حکالے شفا
 نام لچانی ملگفتیں زیری غیرت صھر کھسا

کہنغاں چھلاں ہمیںڈ ابرو گو حاجی بر آہما
 مس و شی لوغار و غاں اے کھسل شکیں تھرا

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

دستانغ

بانگھو دھمٹوشیرا
 سورون کا ملیں پیرا
 گہنڑوں پوپچٹو جابا
 یارد پھوستا نندی
 بلوچی تھام ٹوں رندی
 حور اں دمیغے بیاری
 خذ البشک پٹغیں جاری
 باوا شو ذ صونگاری
 بہا ڈر نشعین وہانا
 گوانگھوں گہنڑوں ۽ دیرا
 بھڑ یغا کھاں ہے سیرا
 گھوڑا دیوں پھا ہا
 جہاں بل تھیو غا گندی
 بشکیا او ذ بی چھاری
 حور اں دمیغے بلگاری
 مئے دست ۽ درشتو خواری
 بل ازمان ۽ بنا بیاری
 پھر کھاں بل وئی گوچھانا
 ناخو دے گوہے تھرانا

جنگی شہ

ویش گشیں لوڑی بیا تھرا ششتاں قاشندی
 بر و بموذا کہ شتخیں بسے ایں سخی
 لٹھ سڑواریں گھڑے صرافیں امیر
 صد پہانی آن کھر شہ دودھی کھشتخوں
 حدھے او گئے آن بلال کھوڑی رشتخوں
 لہڑ باڈوڑے نکھو دیا گوشتخوں۔
 رو نکھڑے کھوڑا پھ شہید اور کھشتخوں
 نوذی آن بیڑاں گرنڈو شیراں ہڑ سیا
 بو آن بلگا رونا مٹش دیریں الہاں
 شنگرا حدھے شانگر اھو سغ آتکھوں،
 کابلی تھ کھیں مر فراری پھڑیں تھخوں
 حدھے او گئے آن بلال ہڑ سے کھشتخوں
 ظلم نو بیلاں حق مرطو والی بکھروں
 شہر خراسان و پنھنجی گوں سونا آن تلوں
 مرطو نامرطو و ریش ماں یہ ہندارزون
 حدھی پھشت و گند مرطو والی کھسواں،
 دوازدی روش و چھکھو بنداد کھواں
 جھوک بیڑائے چھار و چھاری نیاستغان

پھیش چھاری آل سوھو ورتخت ء ر تلغاں
 نی کہ شے جنگ جاہیں بنداں بڑز بیغاں
 شہ پھذا کھوسغ تھی بریں کھوری تھا تلغاں
 محمد ء محل خان وغریب ہڑے کشتغاں
 بے نویشو کہ گوجیا بڑ دار پھر شتغاں
 بشیر چھکھیغا شے لزیں درنگاں ر تلغاں
 آٹھ تھفوں راجا تھران داں کھانٹیں مہرا
 ماوٹی ارمانا کشوں دیند ء شکر
 گوشتو دوستو آگو وٹی مسکانی دفا
 چھو روی کارے زیشنوں من پھے سرگرا
 منیں سسین سڑدار شہ ولی رنداں جوان ٹوں
 بڑز گو میریں چا کر اندی مسان ٹوں
 میرن ء دوستو آل نواوین خان محمدوں
 سکھش قلعہ من حضور اوشتا ٹغوں
 ٹونک دوستوئے پور واپٹھانٹر آتکغوں
 میر جلالی ء درائی ور چھوٹھا داٹغوں
 (مے) سلسلہ خان ء بیٹوماں سور یغا اوار
 تھران کٹور اجاں بیائے ما مڈی ء پھلواں
 گوشتو نور نگا پھ وٹی مسکانی دفا
 (اڈا) بنگویں براتانی مرٹائی بند چینیوں
 بروں ہونڈا کہ جنگ سیالانی پھینٹروں

زہری شیراں یہ بریں دیم و دیم کھناں
 عاشقیں در تابل و تی ارمانا کھناں
 تھراں بہاں یکھیں صر کھسا چھسا نین حکا
 من سرا خانے جوڑی راز کھولیں کھواں
 بھل غریب خان ء چھقدر تعریفا کھناں
 زحم میرا تھیں شاہ اردائی منصفان
 مہری بیٹو چھکٹو بیڑی سو صھواں
 بانگھوے صھوی دھنر پارو ء رستغاں
 روشن نیرموش ء آنکھو جنکا تا کھٹو
 یبریں پاراں و انگوں پٹھانڑ سینغا
 واہ دلیجان ء انگوں کندھار تلی
 کوٹ گو قدر تا خدائی غاں ڈا ہٹی
 پتھر جوڑیں تھو لنگھ و سا کھار لائٹی
 جی غلامانی کھے تھوی انصافاں گزی
 میر جلالی ء باز بر انصافوں تھوی
 بارغین بور سے آں نیکر چو نری دارتی
 حکلے و اشی یبریں کھو سب بادی
 تھنگویں زروں محمد ء لعل خان ء غریو
 دست نئی کھندا نالڑیں زرمشت ء جٹی
 پتھر پٹھانڑا گوزرواں مشتوں زری
 کوٹ بور پتھو ٹھل شے مرداں صور کشتی

جنگی شیر

واہ الہی تھو پاک بے عیوس لا شریک
 سیال کھیترا نٹرا چھار تو لو غانی شری ،
 گوانجھو پنداشہ بھدا بازں برادری
 رڑ کھنٹریں سیالا گارنے ڈیپے کھاں وٹی
 بروں گو بزداراں جاہ جاگائیں کھسی
 لو غاں لڈانا آتکو لیسنٹریں منگھی
 عاشق ء نورنگ میلنو بیائے بھاکھی
 تھراں کھنوراچ ء دائغوں سترداراں صلح
 آتکغیں مرطواں دارپھے دستانی دلا ،
 مینغ شے ء بکھیں جوڑنی صھرگا کہ خدا
 آڑری ہو ۔ روش گو تگورجوزیں بھاؤ
 لوٹھ موسی خیل آتکو علیسوٹ شہ تیرا
 نہہ تھمن سجا بٹھو ماں درانی ء پڑے
 لشکر اں درانی ماں سرخ در گھا بٹھا
 پھانج بکھے پئیں نے ء جڑی اے گو دوڑا
 یابرا نی ماں یادبانی حوتھیں عاشقا
 دیشلو بٹھوں بانگھوے در گھا شے درا
 مانرکا اڑداں بیڑ نو درگ داں پوجھڑا

حلقو قلعہ بیٹیغوں آں روشنی بغا
 لشکر و اسی گڑ کٹو پھدا اٹلیں پھدا اٹ
 عمرا جنگی دھکوسے دا توں مس رُخا
 مٹھ نہ پھیر تھئی ماں صزارانی نیامغا
 بچھ جوگی و دا شی ماں ٹھل و گھسوا
 عاشق و نورنگ میلنو بیائے بھاگری
 لہر پھے ننگا داوتی پڑ دائے کھنوں
 سو بچھ سر تاں میں صھر گورے پھروند و سخی
 شنگرا د و صد شاگرا اچھلتھوں صزار
 ٹکرے سانڈھاں دا لغو آ زمین تھو و تار
 شنگر و ظلمیں تو یکے تھیراں زر تھنغاں
 دول رنٹر کائیں تھو رز و گو غماں
 پیراں سورا تاشے بری کھوھی و رساں
 کھو بھوے دانی دے سمندا تھو بیگھبا
 عاشق و بانزانی رُخیزاں کھشتی تھرا
 شیراں سہیں تھو پھے دو ہندا اکھڑ بیٹیغوں
 تھو کھیترا نتر دیم پھے لما یا کھنئی
 سیال پھے شیرا تھلی برس میں تھیں کھڑی
 دست آ زگیزار و کھٹو نیریں جا مکی
 تو پکا سیوال دا لغوں چو پکارے کھنئی
 چھو شراباں پھر کھپو وں پھلیں بھاگری

کھوہ سیاہانی گون ٹوکلیء بانگھوی،
 لہ و انیاں و ٹشو چہرے گو نڈلی،
 آن رحیم خان گون ٹش تھار و کھنوی
 آس نوروش کہ آر تھو کھیرا نٹر اشکرا
 مرط دم عزیز عسیاہ جڑ بندیں گھوڑوا
 عاشق و نورنگ رستغون درینی مس سرا
 گھوڑوا ابلدے ایر کھوز جم ع پھیلا ذغا
 تھو پھیے میں شیکا کھا تکے گنجیں بار کھیا
 کھشتغون سیال و بھورٹوں دست و دہشیا
 ناگواں ٹونکے کھفت میں گوشاں بانگھوی
 سالا او دھکو تھو مواث پسا نٹروی
 پیر رو پائیں مس قرآناں پھشت ع جنتی
 گڈی کھوڑی تھانگھوں ورناتھیلبری
 تھو مندیں دھکو چاکر گونوز دہ بنگوا
 نوز دہیں مرطواں پھ مرط و جگاں وس کھشو
 صفت مر کھشتو یا نردھے تھیدے پھٹنو
 سر دئی داٹو سو بھ و ناموزے کھٹنو

داستانغ

سینگھا لغوشے سجنراں تحقیق سنڑے میں دقرا
کوڑی شتو وختیں پھدی پھٹا کھنے اے فخر
سنبھالغ وختیں ہے دستاں ملے نندے پھدا
فخر مقیمی دژمنے مہزور کھال سٹی تھرا
شیطان استو پھر لشتغے ڈے کہ جوڑیں تھو کھیا
کل کھید ایشوں فخرے سستی شہ سچا بیٹیں لڑا
کلیں نڈیروں ظاہروں گندے مسک بہ حالتا
جوانہ کھٹی ڈاکازیاں محروم بیٹو نیامتا
حالت کھتا کچھا کھٹی غور تھا میں بادشاہ
کلیں کسب کار یگر وھرنیا متا گھٹی مزا
شیر از میغ نقل کھٹو پھشتا یہ آنر مانے سر
فخر دلایع کھٹی جنگ جھوٹھی سکھیں مڑا
یہ لیڈری ویے کھٹو گوشتی مناں مہلکے خدا
نینک پچھو ملٹ وحی کھڈھا رٹو دعوا گرا
زیر از بر پیش آتکو قاتل شہ مقتولا بنا
پھلا شے ڈمب و کھوڑی و نیدا میارے باورا
روٹو ہے کیما گری فوران کھیتی طلبغا
جوانڑیں رغا گڈیں تلے شیکھے تری پھشت جبرا

بند اہموذانا زکین کھاؤں پر ائیں پوٹرا
 بلگار ہلہ بند بی یہ د یغریے بی عمرا
 کل براوری دعوا سندی وھی چھڑوئیں بسترا
 سداشن شمیدئیں زیری حیران شاہے جنگلا
 وائیں بدست، لاناگری کھے بہت خوبی سچ جراع
 ڈیوانشانی ایشنوں نے روح بی تیل اسوا
 عیدیں گوسنی ائیں روشفاں فرمان پنچپیں نوں نوٹ
 حج پھ غریبا فرض نہیں کل مومناں فرضیں زغاة
 ارمس دروغا بندغاں پھولا کھنے واسی گلا
 فرماش چنتیں بہا ذریعہ بندیں اصلیں جنت
 لکھو خ نشتو لکھغیں تسلیم گیت کو مٹرا
 لوزاں شہ لوجا لکھغیں باطون معلومیں کھیا

باطن

س س

☆ دسے بلوچی کتابانی پہنچہ آر ☆

۱-۷۵	غوث بخش صابر	رہتگین لال (اولی)
۱-۵۰	پیر محمد زبیرانی	-- (دومی)
۳-۰۰	محمد یوسف گچکی	-- (سومی)
۲-۵۰	پیر محمد زبیرانی	-- (چہارمی)
۲-۵۰	لانگ ورثہ ڈبھڑ	گیدی کسو (اولی)
۲-۵۰	محمد خان مری	گیدی کسو (دومی)
۲-۰۰	امان اللہ غازی	-- (سومی)
۶-۰۰	گلزار خان مری	-- (چہارمی)
۲-۰۰	حاجہ مومن بزدار	-- (پنچمی)
۸-۵۰	محمد خان مری	-- (ششمی)
۵-۱۰	میر عاقل مینگل	گیدی کسو (ہپتمی)
۱۵-۰۰	لالہ ہیتو رام	تاریخ بلوچستان
۷-۰۰	ملک محمد سعید	بلوچستان ماہل تاریخ
۶-۰۰	علیم اللہ علیم	دیوان علیم
۶-۰۰	غوث بخش صابر	ملگزار